

NORBHΓIA

Ρευστοποιεί κρατική περιουσία

Για πρώτη φορά στην ιστορία του, το μεγαλύτερο κρατικό επενδυτικό ταμείο του κόσμου, το ταμείο της Νορβηγίας, αναγκάζεται να ρευστοποιήσει περιουσιακά του στοιχεία για να χρηματοδοτήσει τον προϋπολογισμό της χώρας. Η παραδοσιακά ευμερούσα χώρα αντιμετωπίζει το ισχυρότερο και πλέον συντριπτικό οικονομικό σοκ μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. **Σελ. 10**

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ζημιές δεκάδων δισεκατομμυρίων

Σε δεκάδες δισεκατομμύρια εκτιμώνται οι οικονομικές απώλειες του επαγγελματικού και του ερασιτεχνικού αθλητισμού εξαιτίας του «λουκέτου» που έβαλε στα σπορ η πανδημία. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και όλες οι διεθνείς και οι εθνικές διοργανώσεις αναβλήθηκαν ή ακυρώθηκαν και σαν χιονοστιβάδα παρέσυραν συμβόλαια, χορηγίες, τηλεοπτικά δικαιώματα, έσοδα από μεταγραφές κ.α. **Σελ. 22**

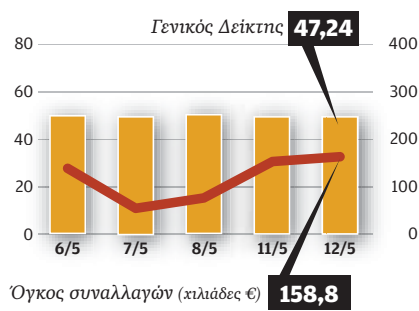

ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

Τυπώνουν καινούργιο χρήμα

Από την Τουρκία μέχρι τη Νότιο Αφρική και από τη Χιλή μέχρι τις Φιλιππίνες, οι κεντρικές τράπεζες των αναδυόμενων οικονομιών επιστρατεύουν τα εργαλεία αντισυμβατικής πολιτικής που έως τώρα είχαν δοκιμάσει μόνον οι ανεπτυγμένες οικονομίες. Τυπώνουν καινούργιο χρήμα, με το οποίο προσπαθούν να ενθαρρύνουν τον δανεισμό και τις επενδύσεις. **Σελ. 12**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΙΟΥ

Τα σαραντάρια δεν θα κάψουν τον κορωνοϊό

Αυτό που πιστεύαμε ότι οι ψηλές θερμοκρασίες θα ...κάψουν τον κορωνοϊό δεν φαίνεται να ευσταθεί. Ο νέος κορωνοϊός, καταστρέφεται σε θερμοκρασίες άνω των 60 βαθμών Κελσίου, τις οποίες όμως δεν μπορούμε να έχουμε στους χώρους όπου κατοικούμε ή εργαζόμαστε, τονίζει στην «Κ» η Δρ Μαρία Κολιού. Αναφέρεται επίσης στις συστάσεις για τη χρήση των κλιματιστικών. **Σελ. 4**

ΕΛΛΑΔΑ

Προσωρινή μείωση ΦΠΑ για την εστίαση

Τη μείωση του ΦΠΑ στην εστίαση από το 13% στο 11%, έστω και προσωρινά, εξετάζει η ελληνική κυβέρνηση. Το πιθανότερο σενάριο είναι η μείωση να τεθεί σε ισχύ με την επαναλειτουργία του κλάδου την 1η Ιουνίου και να διαρκέσει έως τον Σεπτέμβριο ή έως τα τέλη του έτους, σε περίπτωση που η πανδημία επεκταθεί. **Σελ. 18**

Στήριξη ζητούν οι συγκοινωνίες του Λονδίνου

Την αρωγή της βρετανικής κυβέρνησης αναγκάζεται να ζητήσει ο οργανισμός αστικών συγκοινωνιών του Λονδίνου, Transport for London (TfL), προκειμένου να μην καταρρεύσει μετά την κάθετη πτώση της επιβατικής κίνησης που προκάλεσε η πανδημία. **Σελ. 11**

5 291296 000378

Αεροσυμπραξη Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ

Σε εξέλιξη οι επαφές για δημιουργία ενιαίου χώρου ταξιδιών (Green Zone) εν όψει της τουριστικής περιόδου

Σειρά σεναρίων για τις αεροπορικές μεταφορές, ενόψει της τουριστικής περιόδου επεξεργάζονται η υπουργική ομάδα, αλλά και οι υπόλοιποι παράγοντες που διαχειρίζονται το θέμα. Ένα από τα σενάρια που σύμφωνα με τις πρώτες αξιολογήσεις

φαίνεται να καλύπτει τις υγειονομικές και οικονομικές ανησυχίες, που εκφράζονται, είναι η δημιουργία ενός ενιαίου χώρου ταξιδιών, εντός του οποίου οι προϋποθέσεις που θα τίθενται δεν θα είναι ανασταλτικός παράγοντας μετακίνησης

επιβατών. Σύμφωνα με πληροφορίες, στον ενιαίο χώρο που οροθετείται ως Green Zone, θα συγκαταλέγονται χώρες οι επιδημιολογικοί δείκτες των οποίων το επιτρέπουν. Όπως χαρακτηριστικά λέγεται από πηγές με γνώση των όσων

λαμβάνουν χώρα στο παρασκήνιο, ο γνωστός δείκτης μεταδοτικότητας R0 θα είναι το βαρόμετρο συμπεριλήψης χωρών σε ένα ενιαίο χώρο όπου θα ισχύουν χαλαρές προϋποθέσεις ταξιδιών. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, Κύπρος και Ελλάδα

βρίσκονται στη διαδικασία να δημιουργήσουν κοινό χώρο ταξιδιών ενώ παρόμοιες συζητήσεις πραγματοποιούνται και με το Ισραήλ. Το πλαίσιο της Green Zone όταν θα αποφασισθεί θα επιστημονοποιηθεί με διακρατική συμφωνία. **Σελ. 4**

Νέα «κανονικότητα» τείνει να καταστεί η τηλεργασία

Μολονότι σε ολόκληρο τον κόσμο δρομολογείται ή ακόμη και επισημειώνεται η επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας, ορισμένες επιχειρήσεις επιλέγουν διαφορετική οδό για να το επιτύχουν. Αρνούνται να ανοίξουν τις πόρτες στους εργαζομένους τους πριν από το καλοκαίρι, παραμένοντας όσο το δυνατόν περισσότερο το καθεστώς τηλεργασίας. Εκτιμούν μάλιστα ότι η τηλεργασία θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελέσει μακροπρόθεσμα τη νέα «κανονικότητα», αφού όχι μόνον αυξάνει την παραγωγικότητα, αλλά παράλληλα μειώνει σημαντικά το κόστος λειτουργίας των γραφείων. **Σελ. 11**

Οι έξι πυλώνες για το άνοιγμα ξενοδοχείων

Σε έξι άξονες κινούνται οι προτάσεις των ξενοδόχων για την επανεκκίνηση της τουριστικής βιομηχανίας στη μετά κορωνοϊό εποχή. Το μεγαλύτερο κομμάτι των προτάσεων είναι οικονομικής υφής. Η λογική εστιάζεται στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ξενοδοχείων και αφορά την μείωση ή αναστολή καταβολής φόρων. Επενδύουν επίσης στον εσωτερικό τουρισμό. **Σελ. 5**

Βούλιαξαν οι γερμανικές εξαγωγές

Σημαντικό αρνητικό αποτύπωμα άφησε ο κορωνοϊός στις γερμανικές εξαγωγές του Μαρτίου, καθώς υποχώρησαν στο χαμηλότερο επίπεδο από την επανένωση της χώρας, το 1990. Οι εξαγωγές της «ατμομηχανής» της Ευρώπης μειώθηκαν κατά 11,8% τον Μάρτιο, διότι οι βασικοί εμπορικοί της εταίροι, όπως η Ιταλία και η Κίνα, βρίσκονταν σε καθεστώς καραντίνας. **Σελ. 10**

Οι τράπεζες θα στηρίξουν επιχειρήσεις και νοικοκυριά

Συνέντευξη Μιχάλη Καμμά

Όλοι καλούμαστε να οδηγήσουμε το πλοίο της οικονομίας μας σε ασφαλείς προορισμούς οικονομικής ομαλότητας και σταθερότητας, τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Τραπεζών Μιχάλης Καμμάς. Επισμαίνει ότι οι τράπεζες είναι αναπόσπαστο μέρος της κυρίαρχης οικονομίας και θα κάνουν ό,τι μπορούν για στήριξη των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. **Σελ. 7**

Μάχη των μαχών για τις κρατικές εγγυήσεις

Το πολιτικό παρασκήνιο

Στη μάχη του νομοσχεδίου των κρατικών εγγυήσεων μπαίνουν κυβέρνηση, κυβερνών κόμμα και κόμματα της αντιπολίτευσης. Κυβερνητικό επιτελείο και ΔΗΣΥ προειδοποιούν ότι η μη ψήφισή του θα έχει τραγικές συνέπειες για την οικονομία, ενώ στην αντιπολίτευση επιμένουν σε αλλαγές. Ρυθμιστικός θεωρείται ο ρόλος που θα διαδραματίσει το ΔΗΚΟ. Η αγωνία των επιχειρήσεων που ξεμεινάν από ρευστό. **Σελ. 6**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σελ. 8

Έρχεται τσουνάμι πτωχεύσεων επιχειρήσεων στα κατεχόμενα.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Θεσμική τρικλοποδιά

Απόφαση με πολλές προεκτάσεις είναι αυτή που λήφθηκε την προηγούμενη εβδομάδα από το συνταγματικό δικαστήριο της Γερμανίας. Σύμφωνα με την απόφαση, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) δεν οξέεται την αρχή της αναλογικότητας και με τις πράξεις της υπερβαίνει των εξουσιών της και παραβιάζει το πρωτογενές ευρωπαϊκό δίκαιο. Για να καταλήξει στη συγκεκριμένη απόφαση, το γερμανικό δικαστήριο εξέτασε τόσο το πρόγραμμα ποσοτικών χαλάρωσης της ΕΚΤ όσο και το πρόγραμμα OMT, μέσω του οποίου γίνονται οι αγορές κρατικών ομολόγων των χωρών μελών της ευρωζώνης στη δευτερογενή αγορά.

Σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, η ΕΚΤ μέσω της αγοράς ομολόγων δεν περιορίζεται στην εξουσία

που κατέχει για άσκηση νομισματικής πολιτικής, αλλά παρεμβαίνει και στην οικονομική πολιτική διότι με τις πράξεις της επηρεάζει τις τιμές άλλων στοιχείων του ενεργητικού, όπως λόγου χάριν είναι αυτές των ακινήτων. Συνεπώς, κατ' αυτόν τον τρόπο κρίνει η γερμανική δικαιοσύνη ότι παραβιάζεται το γερμανικό σύνταγμα, πράγμα που σημαίνει ότι η γερμανική κεντρική τράπεζα θα πρέπει να τερματίσει τη συμμετοχή της στον πρόγραμμα.

Προκειμένου, όμως, να αποφευχθεί ένα άμεσο σοκ στην ευρωπαϊκή αγορά ομολόγων, το γερμανικό δικαστήριο αφήνει παράθυρο τριών μηνών ως μεταβατική περίοδο για να δοθούν όλες οι απαραίτητες εξηγήσεις που ζητούνται, μεταξύ των οποίων και να ληφθεί μια νέα απόφαση από πλευράς της ΕΚΤ

για τη νομιμότητα του προγράμματος. Πρόκειται για μια εξέλιξη που μάλλον θα περιπλέξει αντί να απλοποιήσει τα πράγματα με δεδομένη τη βαρύτητα της Bundesbank στις αποφάσεις της ευρωπαϊκής νομισματικής αρχής.

Το συγκεκριμένο θέμα είχε εγερθεί και στο παρελθόν από γερμανικές πλευράς και είχε απαντηθεί τότε από το ευρωπαϊκό δικαστήριο δλώνοντας ότι το πρόγραμμα είναι συμβατό με την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Αυτή η λεπτομέρεια κάνει τα πράγματα ιδιαίτερα πολύπλοκα εφόσον αμφισβητείται από εθνικό δικαστήριο η απόφαση ευρωπαϊκού δικαστηρίου. Καθόλου τυχαία δεν είναι άλλωστε η δήλωση της Προέδρου της Κομισιόν, η οποία σε προχθεσινή παρέμβασή της, αναγκάστηκε να επαναλάβει ότι το ευρωπαϊκό δίκαιο

βρίσκεται πάνω από το εθνικό και ότι οι αποφάσεις των ευρωπαϊκών δικαστηρίων είναι δεσμευτικές για τα εθνικά δικαστήρια.

Η κρίση στο εσωτερικό της Ευρώπης έρχεται σε μια περίοδο που η Ένωση καλείται να αντιμετωπίσει τις υγειονομικές και οικονομικές επιπτώσεις μιας πανδημίας. Αρνητική εξέλιξη αποτελεί και το γεγονός ότι η αμφισβήτηση των ευρωπαϊκών θεσμών δεν έρχεται από ένα περιφερειακό κράτος με μικρή επιρροή στις ευρωπαϊκές αποφάσεις αλλά από την ίδια την Γερμανία. Με άλλα λόγια, η χειρότερη στιγμή για να αμφισβητηθούν όλα εκείνα πάνω στα οποία εδράζεται και λειτουργεί το κοινό ευρωπαϊκό όραμα.

Η ανησυχία εδώ δεν είναι ότι η Γερ-

μανία θα τερματίσει τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα, με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις που αυτό θα έχει για το ευρώ αλλά ότι δημιουργούνται αρνητικά νομικά τετελεσμένα για την υπόθεση του ευρωομολόγου και προπαντός για την αρχιτεκτονική του ταμείου ανασυγκρότησης που θα πρέπει να αποφασιστεί αυτήν την περίοδο.

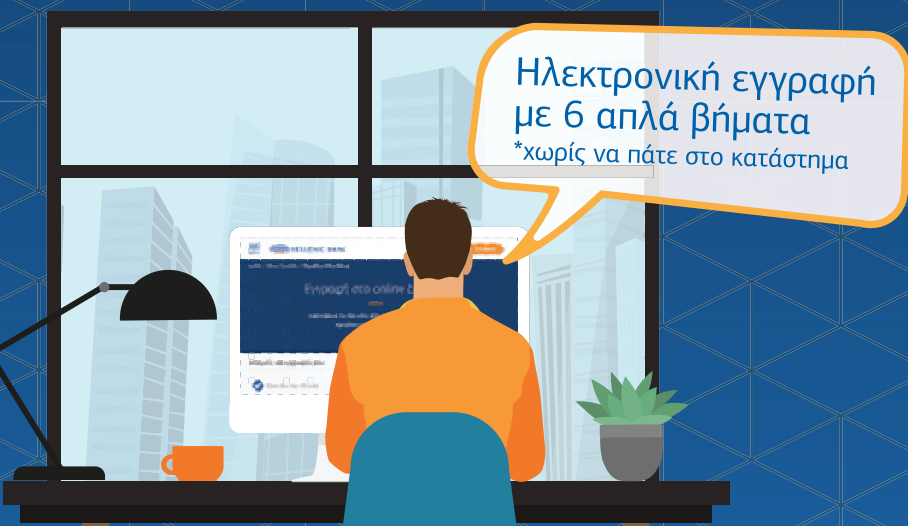
Στην περίπτωση της Κύπρου, η διατήρηση και ενίσχυση των μηχανισμών της ΕΚΤ αποτελεί δικλίδα ασφαλείας ότι η πρόσβαση σε φθηνή χρηματοδότηση θα συνεχιστεί. Για την ώρα, η σε ανύποπτο χρόνο έξοδος στις αγορές από το υπουργείο Οικονομικών για άντληση προληπτικής ρευστότητας, διασφαλίζει το κοινό ευρωπαϊκό στην προσπάθεια επιστροφής στην κανονικότητα.

Κάνε εγγραφή στο Online Banking

- Πρόσβαση στο υπόλοιπό σου
- Πληρωμή λογαριασμών κοινής ωφελείας
- Δωρεάν μεταφορά χρημάτων μέχρι €1.000 σε όλες τις κυπριακές και ευρωπαϊκές τράπεζες που ανήκουν στον Ενιαίο Χώρο Πληρωμών (SEPA)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

CONNECT
HELLENIC BANK - ONLINE BANKING

www.hellenicbank.com/connect

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Η αγάπη άργησε μια μέρα

Όχι δεν το γυρίζω στις ρομαντικές ιστορίες, ούτε προσπαθώ να το παίξω Λιλ ή Ζωγράφου. Όταν όμως επανέρχονται στο προσκήνιο παλιομοδίτικες πρακτικές ασχέτως αν ζούμε στο 2020, τότε οι συνειρμοί γίνονται αβίαστοι.

Το θέμα μας λοιπόν σήμερα δεν είναι αισθηματικό, αλλά καθαρά οικονομικό. Και αναφέρομαι στο φλέγον θέμα των κρατικών εγγυήσεων ως μέσο χρηματοδότησης κυρίως επιχειρήσεων. Παρόλο που μπορεί κάποιοι να χαρακτηρίσουν τις κρατικές εγγυήσεις ως μια κοινή πρακτική, στην πραγματικότητα δεν είναι μια κοινή πρακτική των κρατών, αλλά ένα στοχευμένο μέτρο ή εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αναλόγως κατάστασης για να εξυπηρετήσει συγκεκριμένες πολιτικές. Γιατί το δικό μας κράτος προτείνει τις κρατικές εγγυήσεις ως μέτρο στήριξης (κυρίως) επιχειρήσεων εν μέσω της πανδημίας του κορωνοϊού;

Υπάρχουν πολλοί λόγοι, οι κυριότεροι των οποίων είναι οι ακόλουθοι:

Πρώτον, οι κρατικές εγγυήσεις δεν είναι χρήματα. Άρα όταν λέμε ότι το κράτος θα δώσει κρατικές εγγυήσεις στις τράπεζες για να χορηγήσουν αυτές με τη σειρά τους δάνεια, το κράτος δεν παραχωρεί ούτε σεντ χρημάτων του φορολογούμενου για να παίξουν οι τράπεζες το βαποράκι όδευσης των χρημάτων από το κράτος προς τον δανειολήπτη.

Δεύτερον, από τη στιγμή που το κράτος δεν εκταμιεύει χρήματα για να δώσει στις τράπεζες έτσι ώστε αυτές να δανείσουν με τη σειρά τους παρακάτω, τότε το κράτος δεν έχει καμία δημοσιονομική επιβάρυνση. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό στη δική μας περίπτωση επειδή το κράτος ήδη με τα άλλα μέτρα που εξήγγειλε και εφαρμόζει έχει ανεβάσει το δημόσιο χρέος ψηλά, που σε συνδυασμό με την αναμενόμενη σμίκρυνση του ΑΕΠ, συνδυαστικά το φέρνει σε αμφιλεγόμενα οριακά βιώσιμο επίπεδο.

Τρίτον, το κράτος δεν είναι τράπεζα για να δανείζει απευθείας όποιον θέλει. Ούτε έχει την υποδομή, αλλά ούτε και τους τρόπους να εξετάζει δεκάδες χιλιάδες αιτήσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα προβαίνοντας ταυτόχρονα σε έρευνες δέουσας επιμέλειας και άλλες έρευνες που είναι συμβατές με τους κανόνες λειτουργίας χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων κάτω από την εποπτεία της Κεντρικής Τράπεζας. Εδώ οι τράπεζες που είναι ήδη στημένες είναι πολλές φορές «που σου νέγκω, που πάεις», όχι να περιμένουμε να στήσει ολόκληρη επιχείρηση χρηματοδότησεων το κράτος...

Τέταρτον, όλα τα κράτη τα οποία προβαίνουν σε ανάλογες ενέργειες, διοχετεύουν με αυτό τον τρόπο ρευστότητα μέσω των τραπεζικών τους ιδρυμάτων, επειδή αυτά έχουν την υποδομή και θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας για να το πράξουν. Και αυτές είναι που ξέρουν καλύτερα όσο κανείς τον κάθε αιτητή δανειοδοτήσης.

Πέμπτον, σκοπός του μέτρου είναι η εξασφάλιση γρήγορης και φθηνής ρευστότητας σε αυτόν που την αιτείται. Είναι δηλαδή το οξυγόνο που ζητούν επιχειρήσεις για να μην στραγγαλιστούν και να εξαναγκαστούν σε χρεοκοπία και κλείσιμο επι-

φέροντας έτσι χάσιμο θέσεων εργασίας, μείωση παραγωγής, εγκατάλειψη ακινήτων, μείωση στο ΑΕΠ, για να αναφέρω επιγραμματικά μερικά μόνο αρνητικά.

Έκτον, προς επίτευξη του στόχου της γρήγορης και φθηνής χρηματοδότησης (με 1% επιτόκιο), η πρόταση για κρατικές εγγυήσεις λειτουργεί περίπου ως ακολούθως: το κράτος εγγυάται το 70% της όποιας ζημιάς προκύψει από την όποια χρηματοδότηση δοθεί κάτω από αυτό το σχέδιο και η τράπεζα εγγυάται το 30% της ζημιάς αυτής. Αυτό σημαίνει πως επειδή και η τράπεζα συμμετέχει με δική της εγγύηση στη τυχόν ζημιά, τότε θα είναι ιδιαίτερα επιμελής σε ποιον χορηγεί το δάνειο εξαρχής, προστατεύοντας ταυτόχρονα, πέραν των καταθετών της, και το κράτος. Από την άλλη, οι κρατικές εγγυήσεις των €1,5 δισ. σημαίνει χρηματοδοτήσεις αρκετών δισεκατομμυρίων. Στο επιχείρημα αν μπορούμε να έχουμε και άλλα δάνεια, η απάντηση είναι πως ναι, επειδή ο δανεισμός είναι βραχυπρόθεσμος, πολύ φθηνός και θα εξυπηρετεί έκτακτες ανάγκες ρευστότητας. Κανένα δάνειο αυτού του σχεδίου δεν θα δοθεί για να πάμε να αγοράσουμε σπίτι, εξοχικό, διακοπές ή αυτοκίνητο.

Έβδομον, αν το κράτος κληθεί να καλύψει το 70% της όποιας ζημιάς, τότε αυτό θα γίνει με μια διασπορά χρόνου και όχι συγκεντρωμένα επιτρέποντάς του έτσι να διαχειριστεί καλύτερα την όποια δημοσιονομική επιβάρυνση στο μέλλον.

Μπορώ να συνεχίσω με την παράθεση κι άλλων λόγων, αλλά θα σταματήσω εδώ. Όμως εδώ και δύο μήνες οι πλείστες επιχειρήσεις είναι είτε κλειστές ή μερικώς κλειστές και άρα έχουν προβλήματα ρευστότητας. Ένας μικρός αριθμός από αυτές μπορεί να είχαν ρευστά διαθέσιμα για να διασχίσουν το lock down πιο αλάνθιστα, όχι όμως οι περισσότερες.

Το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων ακολούθησε την καμπύλη του κορωνοϊού. Αναλόωσαμε το μεγαλύτερο διάστημα με τους πιο πολλούς να πιστεύουν πως το κράτος θα δώσει λεφτά στις τράπεζες... Παρόλο που υπάρχουν ακόμη και σήμερα τέτοια κρούσματα, τις τελευταίες μέρες η τάση είναι πτωτική, αλλά υπάρχουν μεμονωμένα συμπτωματικά κρούσματα και άγνωστος αριθμός ασυμπτωματικών. Παράλληλα τις τελευταίες μέρες παρατηρούνται και κρούσματα άλλων ασθενειών και δη αυτών που θέλουν το κράτος ή ανεξάρτητα υπηρεσία του κράτους να ελέγχει ένα – ένα τα δάνεια που θα χορηγούν οι τράπεζες με κρατικές εγγυήσεις.

Με αυτούς τους ρυθμούς και με τα όσα παραλόγια τίθενται από διάφορα κόμματα, αν και όταν ψηφιστεί ένα νομοσχέδιο κρατικών εγγυήσεων, το οποίο όφελος δεν θα είναι πλέον χρήσιμο σε κανένα. Η ρευστότητα είναι αναγκαίο οξυγόνο την ώρα που απαιτείται, όχι όποτε μας καπνίσουν. Τι να κάνουμε τις φιάλες οξυγόνου αν μέχρις ότου αυτές έρθουν, οι ασθενείς ήδη απέθαναν; Τι να την κάνεις την αγάπη αν αυτή αργήσει... μια μέρα;

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ο ΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Θα δούμε επιδημιολόγους σε κομματικά ψηφοδέλτια;

Γράφει ο **ΟΝΑΣΓΟΡΑΣ**

Υπάρχει και ένα θετικό: αυτή θα είναι η χρονιά που οι μαθητές θα θυμούνται περισσότερο.

Με επιτυχία γίνεται μέχρι στιγμής η επιστροφή των τελειόφοιτων μαθητών στα σχολεία αφού δεν υπήρξαν σοβαρά προβλήματα τις πρώτες ημέρες, παρά τις όποιες ελλείψεις. Στον Λόφο υπάρχει μεν ικανοποίηση για το εγχείρημα - στοίχημα και ο ίδιος ο Πρόδρομος εμφανίζεται καθυσκαυστικός, παρά τις επικρίσεις που δέχεται από την αντιπολίτευση, εκπαιδευτικούς και μαθητές. Ωστόσο, μαθαίνω πως υπάρχει και προβληματισμός κατά πόσο το εγχείρημα να επεκταθεί σε όλα τα σχολεία σε λιγότερο από δέκα ημέρες.

Η σημερινή ημέρα είναι, όπως μου λέχθηκε, κρίσιμη για την εξαγωγή συμπερασμάτων και ενδέχεται να υπάρξουν εξελίξεις οι οποίες θα οριστικοποιηθούν την Παρασκευή. Το θέμα θα συζητηθεί εκτενώς στο Υπουργικό Συμβούλιο ενώ στα σχολεία αναμένεται σήμερα να αρχίσουν και τα τεστ που θα γίνουν μαζί σε μαθητές και εκπαιδευτικούς, τα οποία κάποιοι από τους επιστήμονες θεωρούσαν ότι έπρεπε να αρχίσουν με την επιστροφή των μαθητών την Δευτέρα. Επιπλέον σήμερα θα γίνει μια πρώτη αξιολόγηση της λειτουργίας των σχολείων τις τελευταίες ημέρες από τους διευθυντές των σχολείων και τον διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης. Την Παρασκευή ο ίδιος ο Νίκαρας θα αξιολογήσει την κατάσταση σε σύσκεψη

με την επιστημονική ομάδα και θα καθοριστούν και τα επόμενα βήματα, εάν δηλαδή τελικά θα ανοίξουν όλα τα σχολεία στις 21 Μαΐου, όπως είχε εξηγγείλει ο Νίκαρας.

Όπως έγκαιρα σας έγραψα το συνεδριακό κέντρο Φιλοξενία ήταν μια σοβαρή υποψηφιότητα για αντικατάσταση του κτιρίου της Βουλής όσο διαρκεί η πανδημία, τόσο για τις συνεδριάσεις κοινοβουλευτικών επιτροπών αλλά, κυρίως, για την σύγκληση της Ολομέλειας. Ο κύβος ερρίφθη και η βουλή πάει συνεδριακό... Ωστόσο στα σχολία για την καθυστέρηση διεξαγωγής κανονικών (λέμε τώρα υπό τις δεδομένες συνθήκες) εργασιών από τη Βουλή δίνουν και παίρνουν. Το πιο χαρακτηριστικό σχόλιο, που έκανε ορισμένους βουλευτές να ζητούν επίσηυση της διαδικασίας ήταν το «είναι εξωφρενικό να αναμένουν χώρα εργασία, να ανοίγουν τα σχολεία και η Βουλή να παραμένει κλειστή».

Τώρα απ' όσα μαθαίνω γίνεται αγώνας δρόμου για να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες και να αρχίσουν οι συνεδριάσεις στο συνεδριακό και να αρχίσει η Βουλή να παράγει νομοθετικό έργο. Την Πέμπτη η Ολομέλεια αναμένεται να αποφασίσει για την πρώτη συνεδρίαση της Ολομέλειας, την ερχόμενη Τρίτη, στο συνεδριακό.

Πάντως ακούστηκε και αρκετή μουρμούρα για τα κόστος του εγχειρήματος το οποίο ανέρχεται στις 5.000 ευρώ την εβδομάδα. Το μόνο θετικό είναι που η Βουλή κλείνει τον Ιούλιο, οπότε αν υπολειπόμενες συνεδριάσεις της Ολομέλειας δεν θα είναι πολλές.

Υπήρξε πάντως και κάποιος που υποστήριξε πως θα έπρεπε το συνεδριακό κέντρο Φιλοξενία να μετατραπεί σε νέο κτίριο της Βουλής αφού ούτε για συνέδρια χρησιμοποιείται πια και οι ανάγκες για μεγάλους χώρους θα παραμένουν και το φθινόπωρο και τον Χειμώνα...

Μια και βρισκόμαστε στη Βουλή σας ενημερώνω πως παρά την πανδημία η μάχη για μια θέση στο ψηφοδέλτιο των βουλευτικών του 2021 καλά κρατεί. Σε κάποια κόμματα βρίσκονται σε εξέλιξη έντονες αντιπαραθέσεις μεταξύ στελεχών ενώ κάποιοι έχουν αρχίσει κανονικά τον προεκλογικό τους αγώνα, θεωρώντας τη θέση τους στο ψηφοδέλτιο «σιδερεκέφραλη».

Σε κάποια κόμματα διεξάγεται και έντονη συζήτηση για τα άτομα που θα εμπλουτίσουν τα ψηφοδέλτια είτε ως αριστίνδην, είτε ως νέες δυνάμεις. Έχουν μάλιστα ακουστεί και ονόματα επιδημιολόγων που αυτή την περίοδο βρί-

σκονται στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας.

Σύμφωνα με πληροφορίες κάποια από τα μέλη της επιστημονικής ομάδας έχουν προσεγγιστεί από κομματικά στελέχη αλλά η απάντηση που έλαβαν ήταν αρνητική. Ένας επιστήμονας που ρωτήθηκε από δημοσιογράφο off the record, κατά πόσο θα μπορούσε να είναι υποψήφιος βουλευτής απάντησε κάπως... Βαριά: «θα ήταν ντροπή μου, ειδικά αυτή την περίοδο». Ωστόσο, σύμφωνα με πηγή μου, ένα μέλος της επιστημονικής ομάδας παραμένει στη λίστα κομματάρχη και η πρόταση ενδέχεται να επανέλθει «καιρού και ιού επιτρέποντος», όπως ακούστηκε.

Μαθαίνω ακόμα πως κάποιο κόμμα προσεγγίζει άτομα από τον χώρο των ΜΜΕ που εμφανίζονται συχνά στην τηλεόραση ενώ άλλο στοχεύει στον καλλιτεχνικό κόσμο...

ΚΟΙΝΙΖ: Τα 44 χρόνια του ΔΗΚΟ τίμπεσε χθες ο Πρόεδρος του κόμματος Νικόλας Παπαδόπουλος με μήνυμά του προς τα ΜΜΕ. Κάποιος πάντως θεώρησε «πολύ φτωχό και πρόχειρο» τον τρόπο με τον οποίο τιμήθηκαν τα 44χρονα. Αληθεύει πως έστειλε το έντονο παρήγορο του και στα ψηλά δώματα του πριγκιπάτου;

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α Ρ Ι Ο

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Ενα πιάνο σε περιοδεία

Το πιάνο που περιοδεύει, θα μπορούσε να είναι τίτλος για ένα παραμύθι ή για μία σύντομη ιστορία, ο Πολιτιστικός Οργανισμός Avantgarde, όμως, έκανε τη φράση να φαίνεται και να είναι πραγματικότητα. Με ένα πιάνο, λοιπόν, ο Πολιτιστικός Οργανισμός Avantgarde κάνει τον κόσμο να έρχεται πιο κοντά, και όλους εμάς να φανταζόμαστε πώς θα ήταν ο κόσμος, αν ζούσαμε κι άνθρωποι ειρηνικά... «Imagine all the people living life in peace», όπως τραγούδησε κάποτε ο John Lennon. «You may say I'm a dreamer, but I'm not the only one» είπε και ο Πολιτιστικός Οργανισμός Avantgarde ως ονειροπόλοι μας καλούν να ταξιδέψουμε μαζί τους σ' αυτό το όνειρο.

Το πιάνο του Πολιτιστικού Οργανισμού Avantgarde, μετά τα ρεσιτάλ στον τελικό του ποδοσφαιρικού κυπέλλου Κύπρου στο στάδιο ΓΣΠ, στο γραμμικό πάρκο Πεδιαιού και στην οροφή του υψηλότερου κτιρίου της πρωτεύουσας, στο Tower 360, στην οδό Μακαρίου, στο κέντρο της Λευκωσίας, συνεχίζει την περιοδεία του το Σάββατο 16 Μαΐου στην Kyriakides Piano Gallery, στη λεωφόρο Νίκης, με για ένα μοναδικό ρεσιτάλ με 5 πιάνο με φόρμη την Παγκόσμια Η-

μέρα Ειρηνικής Συμβίωσης που έχει κληρύξει η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών με το ψήφισμα 72/130 για τις 16 Μαΐου.

Με πιστή εφαρμογή και τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων, πέντε πιανίστες, οι Πλωτίνος Μικρομάτης, Σάββας Σάββα, Borislav Alexandrov, Λεώνη Χατζηθωμά και Νικόλας Κωσταντίνου θα ερμηνεύσουν έργα των C. Debussy, I. Albéniz, Σ. Σάββα, Μ. Ανδρονίκου και Κ. Στυλιανού και θα κλείσουν με μία διασκευή για πέντε πιάνο του γνωστού σε όλους «Imagine», του John Lennon. Η συναυλία, όπως κάθε συναυλία της σειράς The Piano Tour, θα μεταδίδεται ζωντανά μέσω facebook στον λογαριασμό: svkyriakides.

The Piano Tour

Υπό την επωνυμία The Piano Tour, ένα πιάνο - άλλοτε μόνο και ενίοτε με τη συνδρομία άλλων οργάνων ή φωνής - εμφανίζεται σε αντισυμβατικούς χώρους (εκτός των παραδοσιακών αιθουσών και καταργώντας τα στερεότυπα) σε μία προσπάθεια να προσεγγίσουμε ή/και να διαδράσουμε με το μεγαλύτερο δυνατό κοινό είτε φυσικά, είτε ηλεκτρονικά. Για τον σκοπό αυτό, οι συναυλίες του

The Piano Tour μεταδίδονται μέσω live streaming ώστε να έχουν πρόσβαση σε αυτές όλοι - όπου και αν βρίσκονται ή/και ότι με ότι αν ασχολούνται τη δεδομένη στιγμή, εντός και εκτός Κύπρου. Η πρόσφατη δοκιμασία με τον ιό Covid-19 απέδειξε ακριβώς τη δύναμη των τεχνών και του πολιτισμού και την τέραση του συνεισφορά στην ψυχική υγεία και στην πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου, ειδικά στην περίοδο του αναγκαστικού περιορισμού. Το The Piano Tour δεν διατηρεί την απόσταση του από τη φυσική παρουσία κοινού γιατί αυτό επιβάλλουν οι καιροί αλλά γιατί έτσι έχει σχεδιαστεί και αυτή είναι η φύση της εκδήλωσης.

Πληροφορίες
Kyriakides Piano Gallery, Λεωφόρος Νίκης 26, Λευκωσία, Σάββατο 16 Μαΐου, ώρα 5:00 μ.μ.
facebook live streaming: svkyriakides

«In Contact With» από τη Στέγη Χορού Λεμεσού

Η Στέγη Χορού Λεμεσού συνεχίζει να στηρίζει την καλλιτεχνική κοινότητα της Κύπρου, μεταφέροντας διαδικτυακά το πρόγραμμά της «In Contact With» και οργανώνοντας μία σειρά δωρεάν σεμιναρίων. Το πρόγραμμα «In Contact With» ξεκίνησε στην Στέγη το 2010. Αποσκοπεί στη συνεχή επιμόρφωση των καλλιτεχνών των παραστατικών τεχνών, δίνοντας τους δυνατότητες συμμετοχής σε εργαστήρια, μαθήματα, σεμινάρια, διαλέξεις και ερευνητικά προγράμματα. Έχει ως κύριο στόχο την επαφή και τη συνεργασία των καλλιτεχνών που διαμένουν στην Κύπρο με άλλους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο και το εξωτερικό, μέσα από εξειδικευμένες θεματικές, πρακτικές και μεθοδολογίες που αφορούν στις παραστατικές τέχνες.

Το Πρόγραμμα σεμιναρίων:
● Sinking / Riccardo Guratti, Τετάρτη 13/5, 16:00-18:00

Στο σεμινάριο με τίτλο «Sinking» θα χρησιμοποιήσουμε εργαλεία και μεθόδους για να ανασύρουμε υλικά αλλά και σημεία αναφοράς από τα πιο ενστικτώδη σημεία του μυαλού μας. Θα θέσουμε τις βάσεις για να εξελίσσουμε περαιτέρω τα πρότζεκτ μας και για να κρατήσουμε ενεργό το μυαλό μας αυτή τη δεδομένη χρονική στιγμή. Ένα μέρος της ερευνητικής διαδικασίας θα συνεχιστεί μετά την ολοκλήρωσή του και περιλαμβάνει κάποιες εργασίες που θα δοθούν από τον καλλιτέχνη.

● Thank you for applying! / Διομήδης Κουφτερός, Τετάρτη 20/5, 16:00-18:00

Το σεμινάριο «Thank you for applying!» αφορά τις προτάσεις καλλιτεχνών σε φορείς, τη συμπλήρωση αιτήσεων και την αποστολή τους. Η συζήτηση θα δομηθεί γύρω από τη μελέτη συγκεκριμένων περιπτώσεων (case study) με σκοπό να αναλυθούν τα εξής ερωτήματα: Πώς συντάσσω μια καλλιτεχνική πρόταση, με ποιον τρόπο η πρότασή μου ανταποκρίνεται στα κριτήρια και τις προϋποθέσεις, πώς μπορώ να χωρέσω σκέψεις, ιδέες και εικόνες σε ένα κείμενο, καθιστώντας το κατανοητό και τι ψάχνει ένας αξιολογητής σε μια αίτηση;

● Copyright Law Issues / Μαρίνα Μαρκέλλου, Τετάρτη 27/5, 16:00-18:00

Το σεμινάριο «Copyright Law Issues» αφορά την προστασία και τη χρήση του δημιουργικού υλικού υπό το πρίσμα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ποια είναι τα κριτήρια προστασίας του δημιουργικού υλικού; Ποιο περιεχόμενο προστατεύεται; Ποιοι είναι οι περιορισμοί και ποιος οι εξαιρέσεις; Τι είναι οι άδειες Creative Commons, ποια η λειτουργία και ποια η χρήση τους;

Πληροφορίες:

Δηλώσεις συμμετοχής
project@dancehouseleemesos.com ή μήνυμα στη σελίδα του οργανισμού στο Facebook:
https://www.facebook.com/dancehousesecyprus/. Ο αριθμός συμμετεχόντων είναι περιορισμένος / θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας. Επικοινωνία: Τηλέφωνο 25340618, project@dancehouseleemesos.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΩΣ
Υπεύθυνος Υλικ: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΑΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΛΩΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Με αγάπη και ευθύνη θα τα καταφέρουμε!

**Πλένουμε
ή απολυμαίνουμε
συχνά τα χέρια μας**

**Κρατάμε
αποστάσεις**

**Χρησιμοποιούμε
τη μάσκα με
τον σωστό τρόπο**

**Αποφεύγουμε
τις χειραψίες**

**Αποφεύγουμε χώρους
με συνωστισμό**

**Αξιοποιούμε
την τεχνολογία**

www.covid19.cy

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Στηρίζει η
 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Προς ενιαίο χώρο ταξιδιών Κύπρος, Ελλάδα και Ισραήλ

Στο τραπέζι ο καθορισμός πρωτοκόλλου ασφάλειας από το οποίο θα εξαρτηθεί η ομαλοποίηση της αεροπορικής κίνησης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Τη λήψη σοβαρών και κρίσιμων αποφάσεων, από τις οποίες θα εξαρτηθεί η ομαλοποίηση των αεροπορικών μεταφορών και κατ' ε-πέκταση και της τουριστικής κίνησης, κυρίως προς τα θέρετρα του ευρωπαϊκού νό-του, καλούνται να λάβουν τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Το πλαίσιο που θα διέπει τις αε-ρομεταφορές σε περιβάλλον πανδημίας, είναι ένα από τα καυτά ζητήματα που είναι απόλυτα συνυφασμένο με δυο βασικά θέ-ματα. Πρώτον, την διασφάλιση της δημό-σιας υγείας και δεύτερον τη σταδιακή ε-παναφορά της οικονομικής ομαλότητας. Για τις χώρες της Μεσογείου, το όλο ζήτημα είναι από τα πλέον κρίσιμα που καλούνται

Η ανακοίνωση των εισηγή-σεων της Ε.Ε. την Τετάρτη 13 Μαΐου σε αεροπορικές εται-ρείες και αεροδρόμια θα α-ποτελέσει τη βάση, πάνω στην οποία τα κράτη μέλη θα καθορίσουν τα υγειονομικά πρωτόκολλα που θα διέπουν τα ταξίδια.

να διαχειριστούν οι κυβερνήσεις σε τοπικό, περιφερειακό αλλά και κεντρικό ευρωπαϊκό επίπεδο. Εν μέσω έντονης φημολογίας για το νέο περιβάλλον που έχει δημιουργήσει η πανδημία, μια πρώτη ένδειξη για την επόμενη μέρα στο χώρο των ταξιδιών, θα δώσει η δημοσιοποίηση των εισηγήσεων της Ε.Ε. προς αεροπορικές εταιρείες και αεροδρόμια για τα αεροπορικά ταξίδια. Εισηγήσεις που πιστεύεται ότι θα αποτε-λέσουν τη βάση πάνω στην οποία θα δια-μορφωθεί το νέο περιβάλλον, στις αερο-μεταφορές και θα αφορά τις προϋποθέσεις πραγματοποίησης ταξιδιών. Όπως και για

Η δημιουργία μιας ζώνης ασφαλείας (Green Zone) μεταξύ κρατών με συγκεκριμένα επιδημιολογικά κριτήρια είναι ένα από τα σενάρια που εξετάζονται προκειμένου να χαλαρώσουν οι περιορισμοί, αλλά και την ίδια ώρα να μην γίνονται εκπτώσεις σε ζητήματα ασφάλειας της δημόσιας υγείας.

τις υπόλοιπες χώρες έτσι και για την Κύπρο, οι αποφάσεις που θα ληφθούν θα είναι στη βάση των εισηγήσεων των επιστη-μόνων, χωρίς να παραγνωρίζονται οι πιε-στικές καταστάσεις που δημιουργεί η παν-δημία στην οικονομία, ενόψει καλοκαιριού και επανεκκίνησης του τουρισμού που είναι το πρωταρχικό ζητούμενο για τα κράτη της περιοχής, έλεγαν κυβερνητικές πηγές στην «Κ».

«Πράσινη Ζώνη»

Οι τελικές αποφάσεις που αναμένονται με έντονο ενδιαφέρον, θα ληφθούν το

επόμενο διάστημα προκειμένου να είναι σε θέση να τεθεί σε κινητικότητα και πάλι ο μηχανισμός και οι υποδομές των αερομεταφορών, πριν την 1η Ιουλίου πιθανή ημερομηνία άρσης των περιορι-σμών στην άφιξη και αναχώρηση επιβα-τών από την Κύπρο. Επί του παρόντος η υπουργική ομάδα αλλά και οι υπόλοιποι παράγοντες που διαχειρίζονται το θέμα, κινούνται στη βάση επεξεργασίας σενα-ρίων, βασική φιλοσοφία των οποίων είναι η ελαχιστοποίηση των προϋποθέ-σεων που θα τεθούν προκειμένου κάποιος να επισκεφθεί την Κύπρο. Ένα από τα

σενάρια που σύμφωνα με τις πρώτες α-ξιολογήσεις φαίνεται να καλύπτει τις υ-γειονομικές και οικονομικές ανησυχίες, που εκφράζονται, είναι η δημιουργία ενός ενιαίου χώρου ταξιδιών, εντός του οποίου οι προϋποθέσεις που θα τίθενται δεν θα είναι ανασταλτικός παράγοντας μετακίνησης επιβατών. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν στον ενιαίο χώρο που οροθετείται ως Green Zone, θα συγκαταλέγονται χώρες, οι επιδημιο-λογικοί δείκτες των οποίων το επιτρέπουν. Όπως χαρακτηριστικά λέγεται από πηγές με γνώση των όσων λαμβάνουν χώρα

στο παρασκήνιο, ο γνωστός δείκτης με-ταδοτικότητας R0 θα είναι το βαρόμετρο συμπερίληψης χωρών σε ένα ενιαίο χώρο όπου θα ισχύουν χαλαρές προϋποθέσεις ταξιδιών. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, Κύπρος και Ελλάδα βρίσκονται στη δια-δικασία να δημιουργήσουν ένα κοινό χώρο ταξιδιών ενώ παρόμοιες συζητήσεις πραγματοποιούνται και με το Ισραήλ. Το πλαίσιο της Green Zone όταν θα αποφα-σισθεί θα εισηγηθεί με διακριτική συμφωνία.

Η άρση των μέτρων

Σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληρο-φορίες, οι εισηγήσεις της Ε.Ε. προς αε-ροπορικές εταιρείες και αεροδρόμια θα κινούνται σε μέτρα προστασίας επιβατών, εντός των αεροπλάνων. Λόγος γίνεται για μέτρα όπως η μάσκα και τα προστα-τευτικά γάντια που θα είναι υποχρεωτικά, για όσους θα ταξιδεύουν με παράλληλη θερμομέτρηση των επιβατών αλλά και απολύμανση της καμπίνας των αερο-σκαφών. Οι ίδιες πληροφορίες θέλουν της Ε.Ε. να δίνει χώρο στα κράτη μέλη να λαμβάνουν επιπρόσθετα μέτρα προ-στασίας που αυτά κρίνουν αναγκαία. Μέγα ζητούμενο για αεροπορικές εται-ρείες αλλά και αεροδρόμια είναι η υπο-χρέωση των επιβατών που φθάνουν στην Κύπρο να είναι εφοδιασμένοι με αρνητικό τεστ κορωνοϊού. Προϋπόθεση που εάν τελικά αποφασισθεί, πιστεύεται πως θα δημιουργήσει πρακτικά προβλήματα στους επιβάτες αλλά και στις χώρες από τις οποίες η Κύπρος αναμένει τουρίστες τους επόμενους μήνες. Μια τέτοια πε-ρίπτωση η οποία δίδεται ως παράδειγμα είναι η Μεγάλη Βρετανία όπου η πραγ-ματοποίηση τεστ κορωνοϊού είναι πρα-κτικά αδύνατη. Για τις αεροπορικές ε-ταιρείες, αυτό το οποίο έχει γίνει ξεκά-θαρο και στην περίπτωση της Κύπρου, είναι πως η υιοθέτηση μέτρων που θα μειώνουν την διαθεσιμότητα θέσεων των αεροσκαφών, θα αποτελέσει παρά-γοντα αναθεώρησης του πεπτικού τους

προγράμματος. Στην πλευρά της κυβέ-ρνησης τηρείται στάση αναμονής, ενόψει και της ανακοίνωσης των εισηγήσεων της Ε.Ε. την Τετάρτη 13 Μαΐου. Κυβερ-νητικές πηγές με τις οποίες μίλησε η «Κ», θεωρούν πως οι πιθανότητες μει-ωσης της διαθεσιμότητας θέσεων των αεροσκαφών είναι μηδαμινές, κάτι που δεν συμβαίνει με την υποχρέωση των επιβατών να έχουν υποβληθεί σε τεστ κορωνοϊού με αρνητικά αποτελέσματα. Οι ίδιες πηγές αν και αναγνωρίζουν πως το συγκεκριμένο μέτρο θα αποκλείσει χώρες, όπως η Μεγάλη Βρετανία, υπο-στηρίζουν πως το συγκεκριμένο μέτρο θα είναι προσωρινό και διάρκειας ενός με δυο μήνες. Από πλευράς εταιρειών βγαίνει προς τα έξω πως η στήριξη των αερομεταφορών αποτελεί μονόδρομο, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι ε-πιπτώσεις και να μην επηρεασθεί δρα-ματικά το πτητικό τους πρόγραμμα. Επί του προκειμένου δεν υπάρχει επίσημη ή ανεπίσημη τοποθέτηση για τις προ-θέσεις της κυβέρνησης.

Οι εταιρείες

Σε ό,τι αφορά τις εταιρείες που πετούν προς και από την Κύπρο, αυτές δεν φαί-νεται να έχουν ανοίξει τα χαρτιά τους για το χρόνο εξόδου από την каранτινα πτήσεων. Παρά τη στενή επαφή σε πο-λιτικό και όχι μόνο επίπεδο, οι εταιρείες, όπως λέγεται από παράγοντες των εγ-χώριων αερομεταφορών, αναμένουν να ξεκαθαρίσουν δυο ζητήματα. Το πρώτο είναι το υγειονομικό πρωτόκολλο που θα ισχύσει και τότε τα αεροδρόμια θα ξεκινήσουν να υποδέχονται επιβάτες.

Το δεύτερο ζήτημα που τίθεται από πλευράς εταιρειών είναι το οικονομικό και η ανάγκη στήριξης προκειμένου να είναι σε θέση να επαναφέρουν το σύνολο των διαθέσιμων θέσεων (capacity). Με τα σημερινά δεδομένα, η επανένταξη των πτήσεων καθώς και η συχνότητα μόνο κατά προσέγγιση μπορεί να προσδιοριστεί λένε παράγοντες των αερομεταφορών.

Ο καύσωνας δεν θα εξαφανίσει τον κορωνοϊό

Ποιους κινδύνους εγκυμονεί η χρήση των κλιματιστικών - Δηλώσεις Μαρίας Κολιού

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΑΥΤΡΑ

Τις ελπίδες της –εν μέρει βάσιμες- στην αύξηση των θερμοκρασιών, με την έ-λευση του καλοκαιριού, εναποθέτει η Ευρώπη, η οποία ελπίζει ότι θα κερδίσει ένα σημαντικό όπλο στην καταστολή της πανδημίας COVID-19. Στην Κύπρο, η Μετεωρολογική Υπηρεσία έχει προ-βλέψει την σταδιακή άνοδο της θερ-μοκρασίας, η οποία δεν αποκλείεται να αγγίξει και τους 40 βαθμούς Κελσίου μέχρι και το τέλος της τρέχουσας ε-βδομάδας.

Φαίνεται, όμως, ότι δεν πρέπει να βασιστούμε στους επερχόμενους καύ-σωνες για την καταστολή της πανδη-μίας του κορωνοϊού, καθώς τόσο οι ει-δικοί, όσο και ο Παγκόσμιος Οργανι-σμός Υγείας, κρατάνε μικρό καλάθι και προειδοποιούν επανειλημμένα ότι δεν έχει αποδειχθεί η η ζέστη θα μας απαλλάξει από την παρουσία του ιού. Σε όλα τα πιο πάνω προστίθεται και η ανάγκη για την χρήση των συστη-μάτων κλιματισμού, τα οποία φαίνεται πως δεν θα αξιοποιήσουμε όσο θα θέ-λαμε φέτος.

Ο ΠΟΥ Ευρώπης, με ανακοίνωσή του την Τρίτη 12 Μαΐου, προειδοποιεί ότι καθώς προμηνύεται ένα ιδιαίτερα ζεστό και μακρό σε διάρκεια καλοκαίρι, η παρατεταμένη έκθεση στον ήλιο, όχι μόνο δεν σκοτώνει τον ιό, αλλά ενδεχομένως να επιβαρύνει την υγεία και να έχει αρνητική επίδραση. Μά-λιστα, ο Οργανισμός καλεί το κοινό ό-πως αποφύγει την έκθεση του σε θερ-μοκρασίες άνω των 25 βαθμών Κελσίου, καθώς δεν υπάρχουν, μέχρι στιγμής, στοιχεία ότι συντείνει στην πρόληψη ή ακόμα στην θεραπεία της νόσου COVID-19. Στην ανακοίνωση προστί-θεται ότι μπορεί να προσβληθούμε από τον κορωνοϊό, ακόμα και σε πλιό-λουστο και θερμό καιρό, ενώ προτρέ-πονται οι πολίτες να συνεχίσουν να λαμβάνουν τα μέτρα ατομικής υγιει-νής.

Η θερμοκρασία

«Αυτό που λέγαμε από τα πρώτα κιόλας στάδια της πανδημίας, είναι ότι δεν είναι η αύξηση της θερμοκρα-σίας σε εξωτερικούς χώρους αυτή που θα περιορίσει την εξάπλωση του ιού, αλλά το γεγονός ότι θα μπορούμε να ανοίξουμε τα παράθυρα και θα γίνεται καλύτερος αερισμός των κλειστών χώ-ρων», ανέφερε χαρακτηριστικά στην «Κ», η Παιδιάτρος-Λοιμωξιολόγος, μέ-λος της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής του Υπουργού Υγείας, Δρ Μαρία Κολιού. Παράλληλα, θέσει της είναι και το ότι οι άνθρωποι θα βγουν έξω, θα σταματήσουν να συνωστίζο-

Ο νέος κορωνοϊός, ο οποίος αποτελείται από μια λιπιδική στοιβάδα, καταστρέφεται σε θερμοκρασίες άνω των 60 βαθμών Κελσίου, τις οποίες όμως δεν μπορούμε να έ-χουμε στους χώρους όπου κατοικούμε ή εργαζόμαστε.

Σε κτήρια με πολλούς ορό-φους, δεν πρέπει να έχει επικοινωνία το σύστημα κλιματισμού ενός ορόφου με αυτό άλλου ορόφου. Σύμφωνα με την Δρα Κολι-ού, υπήρξαν περιπτώσεις που παρατηρήθηκε μετά-δοση λοιμωδών νοσημά-των μεταξύ ορόφων του ι-δίου κτηρίου.

νται σε κλειστούς χώρους, ένα φαινό-μενο που χαρακτηρίζει τους χειμερι-νούς μήνες και που ευνοεί την μετά-δοση των διαφόρων λοιμωξέων του αναπνευστικού.

Γενικά, πρόσθεσε η Δρ Κολιού, είναι η αλλαγή της συμπεριφοράς μας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, αυτή η ο-

ποία θα συμβάλει στον περιορισμό της εξάπλωσης της νόσου. Δεν είναι η ίδια η άνοδος της θερμοκρασίας που θα κάνει την διαφορά, καθώς μέσα στα σπίτια μας διατηρούμε τις θερμο-κρασίες σε χαμηλότερα επίπεδα, πρό-σθεσε. Όπως εξήγησε, οι υψηλές θερ-μοκρασίες μπορούν να καταστρέψουν τον ιό, ο οποίος περιβάλλεται από λι-πιδική στοιβάδα. Ωστόσο, χρειάζονται θερμοκρασίες άνω των 60 βαθμών Κελσίου, τις οποίες δεν μπορούμε να έχουμε στους εσωτερικούς χώρους. Σε εξωτερικούς χώρους, λόγω της α-πευθείας ηλιακής ακτινοβολίας, σε συνδυασμό με την υπεριώδη ακτινο-βολία που αυτή περιέχει, σαφώς μπο-ρούν να καταστρέψουν τον ιό, εξήγησε η Δρ Κολιού.

Τα κλιματιστικά

Ένας παράγοντας που θα διαδρα-ματίσει σημαντικό ρόλο κατά την διάρ-κεια του καλοκαιριού, όσον αφορά στην εξάπλωση του ιού, είναι τα συ-στήματα κλιματισμού. Σε σχέση με τις εν λόγω ηλεκτρικές συσκευές, η

Δρ Κολιού είπε ότι υπάρχουν συστάσεις οι οποίες πρέπει να ακολουθηθούν, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος μό-λυνσης. Σημαντικές συστάσεις είναι: Η χρήση κλιματιστικών τα οποία δεν θα ανακυκλώνουν τον αέρα μέσα σε ένα δωμάτιο, αλλά θα εισάγουν αέρα από εξωτερικό χώρο.

Σε κτήρια με πολλούς ορόφους, δεν πρέπει να έχει επικοινωνία το σύστημα κλιματισμού ενός ορόφου με αυτό άλ-λου ορόφου. Σύμφωνα με την Δρα Κο-λιού, υπήρξαν περιπτώσεις που πα-ρατηρήθηκε μετάδοση λοιμωδών νο-σημάτων μεταξύ ορόφων του ίδιου κτηρίου, μέσω του συστήματος κλι-ματισμού.

Ως παράδειγμα, ανέφερε την μετά-δοση του ιού της ανεμοβλογιάς σε νο-σοκομείο, όπου νόσησαν άτομα που βρίσκονταν σε διαφορετικό όροφο από αυτόν στον οποίο νοσηλεύονταν παιδί με το συγκεκριμένο νόσημα. Ο νέος κορωνοϊός μεταδίδεται και με μι-κροσταγονίδια, υπό προϋποθέσεις, γι' αυτό είναι καλύτερα και με αυτό τον τρόπο να αποφευχθεί, εξήγησε.

Να γίνονται εναλλαγές του αέρα. Αυτό συστήνεται για τους χώρους υ-περαγωγών, όπου δεν υπάρχουν κα-θόλου παράθυρα για τον αερισμό, παρά μόνο το σύστημα κλιματισμού, είπε η Δρ Κολιού.

Επίσης, σύσταση της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής αποτελεί και η εκτεταμένη χρήση των παραθύ-ρων που υπάρχουν σε ένα κτήριο, ώστε να δημιουργείται ρεύμα αέρα για την πιο αποτελεσματική ανανέωσή του. Μάλιστα, σύμφωνα και με την Ομο-σπονδία Ευρωπαϊκών Συνδέσμων Θέρ-μανσης, Εξερισμού και Κλιματισμού (REHVA), όταν κάποιος εισέρχεται σε ένα δωμάτιο θα πρέπει να ανοίγει τα παράθυρα για 15 περίπου λεπτά, ειδικά αν το δωμάτιο είχε πρωτίτερα χρησι-μοποιηθεί και από άλλα άτομα. Επίσης, στα κτήρια που διαθέτουν μηχανικό εξερισμό η χρήση των παραθύρων μπορεί να βοηθήσει για να ενισχύσει περαιτέρω τον εξερισμό.

Στην έκθεσή της η REHVA περιλα-μβάνει και οδηγίες για τον εξερισμό των χώρων υγιεινής, υποδεικνύοντας ότι τα ανοικτά παράθυρα στις τουαλέτες με μηχανικό εξερισμό ενδέχεται να δημιουργήσουν ροή μολυσμένου αέρα προς άλλα δωμάτια. Σε περίπτωση που κάτι τέτοιο ισχύει τα παράθυρα στην τουαλέτα θα πρέπει να παραμένουν κλειστά. Εφόσον δεν επαρκεί ο εξεα-ρισμός στις τουαλέτες και απαιτείται το άνοιγμα παραθύρων είναι σημαντικό να παραμένουν ανοικτά τα παράθυρα και στους άλλους χώρους ώστε να δη-μιουργούνται διασταυρούμενες ροές.

Επίσπευση της εκκαθάρισης της Λαϊκής ζητά ο ΣΥΚΑΛΑ

Τη διανομή των χρημάτων που απέμειναν και αποτελούν περιουσιακό στοιχείο των πιστωτών της πρώην Λαϊκής, αλλά και εκ-καμείωση του ρευστού του ταμείου αλλη-λεγγύης, ζητά ο ΣΥΚΑΛΑ, υποστηρίζοντας πως με τέτοιες κινήσεις θα βοηθηθούν και τα μέλη του ΣΥΚΑΛΑ, αλλά και οι κάτοχοι αξιογράφων σε μια εποχή που όλοι οι πολίτες επιζητούν οικονομική βοήθεια και ρευστό-τητα. Στην σχετική επιστολή που είχαν στεί-λει τα μέλη του Συνδέσμου Καταθετών Λαϊκής Τράπεζας προς τον Υπουργό Οικονομικών, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Δι-οικητή της Κεντρικής Τράπεζας, ο τελευταίος απάντησε πως παρά την επιβράδυνση των δραστηριοτήτων με το «Lockdown», η προ-παρασκευαστική εργασία συνεχίζεται, ευ-ελπιστώντας πως σύντομα η Κεντρική Τρά-πεζα θα είναι εις θέση να προχωρήσει στην υποβολή της σχετικής αίτησης στο Δικα-στήριο για έκδοση διατάγματος εκκαθάρισης της Λαϊκής Τράπεζας.

Σύμφωνα με την επιστολή που υπογράφει ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κων-σταντίνος Ηροδότου και απαντά στο σκέλος της επίσπευσης των διαδικασιών για εκκα-θάριση της Λαϊκής και διανομής των περι-ουσιακών της στοιχείων στους πιστωτές, τονίζει πως από την αρχή ανάληψης των καθηκόντων του έθεσε ψηλά στις προτε-ραιότητες της Κεντρικής Τράπεζας το θέμα της ολοκλήρωσης των μέτρων εξυγίανσης και της συνεπακόλουθης εκκαθάρισης της Λαϊκής Τράπεζας ώστε να διανεμηθούν τα περιουσιακά στοιχεία στους δικαιούχους, με την Κεντρική επίσης να έχει ήδη εκκι-νήσει τις διαδικασίες για τοποθέτηση της Λαϊκής σε καθεστώς εκκαθάρισης. Σύμφωνα με τον Διοικητή, ο χρόνος που θα απαιτηθεί για έκδοση του διατάγματος θα εξαρτηθεί από τις δικαστικές διαδικασίες, ενώ ξεκα-θαρίζει πως η Κεντρική δεν εμπλέκεται στη διαδικασία διανομής των περιουσιακών στοιχείων της Λαϊκής, η οποία θα γίνει από τον εκκαθαριστή που θα διορίσει το δικα-στήριο. Την ίδια ώρα, ο Διοικητής κλείνοντας την επιστολή του, ξεκαθαρίζει πως δεν συμ-μερίζεται τους ισχυρισμούς του ΣΥΚΑΛΑ ότι λόγω ανεπάρκειας της Αρχής Εξυγίανσης υπήρξε διασπάθιση των εναπομείναντων περιουσιακών στοιχείων της Λαϊκής Τρά-πεζας.

Υπάρχουν 200 εκατ.

Σύμφωνα με το σημείωμα του ΣΥΚΑΛΑ προς την Κεντρική, έχει γίνει διασπάθιση του 70% των εναπομεινάντων περιουσιακών στοιχείων της Λαϊκής, λόγω, όπως αναφέρει ο ίδιος ο Σύνδεσμος, ανεπάρκειας της Αρχής Εξυγίανσης. Πρότεινε, λοιπόν, όπως μέσα από κατεπείγουσες διαδικασίες εκκαθάρισης, τα χρήματα που απέμειναν και αποτελούν περιουσιακό στοιχείο των πιστωτών της, διανεμηθούν τάχιστα στους δικαιούχους. Ο ΣΥΚΑΛΑ υποστηρίζει πως αυτή τη στιγμή «κάθονται» αδρανώς σε λογαριασμούς της Κεντρικής γύρω στα 200 εκατομμύρια ευρώ και περιμένουν την στιγμή που ο κόσμος,

Σημειώνεται πως το ταμείο αλληλεγγύης έχει μέχρι στιγμής προκοδοτηθεί με 95 εκατομμύ-ρια ευρώ σε μετρητά και άλλα τόσα σε ακίνητη ιδιοκτησία.

Η ΚΤΚ δηλώνει πως σύντομα θα μπορεί να προχωρήσει στην υποβολή αίτησης στο Δικαστή-ριο για έκδοση διατάγματος.

ιδιαίτερα οι ίδιοι που πέρασαν και την «παν-δημία» του 2013, τα έχουν τόνει ανάγκη.

Στην ίδια επιστολή, η οποία όμως βάσει της μέχρι τώρα πληροφόρησης δεν έχει λάβει απάντηση ο Σύνδεσμος, ήταν προς τον ΥΠΟΙΚ. Όπως απευθύνεται στον ΥΠΟΙΚ, πριν περίπου 30 μήνες, η Κυβέρνηση δημι-ούργησε το Ταμείο Αλληλεγγύης που σκοπό έχει την αναπλήρωση απωλειών του 2013. Η εντύπωση του Συνδέσμου, θέση που εκ-φράστηκε προς τον ΥΠΟΙΚ, είναι ότι το θέμα των «κουρεμένων» είναι πάντα στο πάτο των προς διεκπεραίωση θεμάτων και κάθε νέο θέμα που προκύπτει αποκτά προτεραι-ότητα έναντι του δικού τους θέματος. «Δεν εννοούμε τις πρόσφατες προκλήσεις λόγω πανδημίας. Τα θέματα μας είναι εκεί όμως, από τον Μάρτι του 2013. Επτά συναντή-α χρόνια!», σημειώνει χαρακτηριστικά.

Σημειώνεται πως το ταμείο αλληλεγγύης έχει μέχρι στιγμής προκοδοτηθεί με 95 ε-κατομμύρια ευρώ σε μετρητά και άλλα τόσα σε ακίνητη ιδιοκτησία. Επί τις ουσίας δεν έχουν μπει σε κάποια «αποθήκη» αυτά τα λεφτά, απλώς τα προέβλεπε ο Προϋπολογι-σμός. Το Συμβούλιο του Ταμείου Αλληλεγγύης διορίστηκε στο πρώτο εξάμηνο του 2019 και είναι το μόνο «όχημα» που έχει οριστεί για δικαίωση των αιτημάτων των κουρεμέ-νων.

Το ζήτημα πλέον είναι πόσο πίσω θα πάνε οι σχεδιασμοί λειτουργίας αυτού του ταμείου ενόσω όλες οι διαδικασίες και λει-τουργίες του κράτους έχουν πάει πίσω λόγω του ιού που πλήττει την χώρα. Η προκοδό-τηση του Ταμείου είχε συμφωνηθεί να επα-ναλαμβάνεται ανά τακτά διαστήματα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Εξι προτάσεις για άνοιγμα των τουριστικών μονάδων

Το πλαίσιο που βάζουν στο τραπέζι οι ξενοδόχοι για επανεκκίνηση της τουριστικής βιομηχανίας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η επιτυχής έκβαση του στοιχείματος της 21ης Μαΐου, ημερομηνίας άρσης των μέτρων που επιβλήθηκαν για περιορισμό της πανδημίας, θα είναι το πρώτο βήμα για επιστροφή στην κανονικότητα. Το δεύτερο και πιο καθοριστικό θα γίνει αμέσως μετά και θα αφορά το άνοιγμα του εγκώριου τουριστικού προϊόντος, στις διεθνείς αγορές. Μια προσπάθεια δύσκολη και αρκετά περίπλοκη, όσο η υγειονομική κρίση παραμένει σε φάση περιορισμού και όχι ριζικής αντιμετώπισης, με φαρμακευτική αγωγή ή εμβόλιο. Το κλίμα αβεβαιότητας που έχει δημιουργηθεί, δύσκολα θα μεταβληθεί ακόμα και σε συνθήκες ανάκαμψης της επιδημίας, λένε οι ειδικοί, επηρεάζοντας την καθημερινότητα των πολιτών αλλά και ιδιαίτερα ευαίσθητους κλάδους της παγκόσμιας οικονομίας, η ανάκαμψη των οποίων θα πάρει χρόνο. Δεδομένα και εκτιμήσεις που επηρεάζουν την κυπριακή οικονομία αλλά και το δυνατό χαρτί της, που είναι

Το μεγαλύτερο κομμάτι των προτάσεων, από πλευράς των ξενοδόχων, είναι οικονομικής υφής. Η λογική εστιάζεται στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ξενοδοχείων και αφορά την μείωση ή αναστολή καταβολής φόρων.

η τουριστική βιομηχανία. Παρά το γεγονός ότι ο χρόνος που απομένει για άνοιγμα των αεροδρομίων είναι κάτι περισσότερο από 30 ημέρες, ουδείς γνωρίζει πώς θα ανοίξει ο ξενοδοχειακός τομέας και το κυριότερο πόσες μονάδες θα επλέξουν να υποδεχθούν τουρίστες. Η λειτουργία του συνόλου των τουριστικών καταλυμάτων δεν θεωρείται δεδομένη και εν πολλοίς θα εξαρτηθεί από την οικονομική βιωσιμότητα των ξενοδοχείων, ένεκα των επιπτώσεων της πανδημίας. Ζήτημα το οποίο ακροθιγώς έχει ήδη τεθεί και αναμένεται να απασχολήσει το επόμενο διάστημα.

Οι Ξενοδόχοι

Η κατεύθυνση που δίνεται από πλευράς του κλάδου των ξενοδόχων είναι κυρίως προς τη στήριξη του τουριστικού προϊόντος με ίδιες δυνάμεις. Στη βάση ενός υπομνήματος το οποίο έχει αποσταλεί στο Υφυπουργείο Τουρισμού, οι ξενοδόχοι βάζουν στο τραπέζι την κρατική στήριξη της τουριστικής βιομηχανίας. Στα σημεία πολιτικής που προτείνονται, ο ξενοδοχειακός κλάδος αναδεικνύει την ανάγκη της κρατικής αρωγής, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Όπως και σε άλλες κρίσεις, του παρελθόντος, οι ξενοδόχοι ζητούν τη λήψη πολιτικών αποφάσεων προς βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ξενοδοχείων. Συγκεκριμένα προτείνουν:

- Μείωση τέλους ΦΠΑ στο 5%.
- Αναστολή πληρωμών ΦΠΑ και άλλων εισφορών/φορολογιών και τελών για τουλάχιστον μέχρι 31/12/2020.
- Παροχή κυβερνητικών εγγυήσεων προς τις τράπεζες για παραχώρηση χαμηλότοκων δανειοδοτήσεων
- Ένταξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας στην βιομηχανική ταρίφα της ΑΗΚ ώστε να καταστεί

εφικτή η δυναμική επανανοποθέτηση της τουριστικής μας βιομηχανίας στο αναμενόμενο, ιδιαίτερα έντονο ανταγωνιστικό πεδίο, του μεσογειακού τουρισμού.

Πακέτο στήριξης

Στο οικονομικό κομμάτι, από πλευράς των ξενοδόχων, τίθενται και άλλα δυο ζητήματα που αφορούν την στήριξη του μισθολογίου των εργαζομένων καθώς και κυβερνητικές εγγυήσεις προς τις ξενοδοχειακές μονάδες που έκαναν προπλήσεις τουριστικών πακέτων. Συγκεκριμένα ζητείται:

Ο κλάδος των ξενοδόχων στρέφει την προσοχή του στον εσωτερικό τουρισμό, τον οποίο θεωρούν ότι μπορεί να καλύψει τα κενά που θα προκύψουν στη λειτουργία των ξενοδοχείων ένεκα της πανδημίας. Ως μοντέλο προτείνεται η κρατική επικορήγηση τουριστικών πακέτων, 7ημερης διαμονής σε τουριστικά καταλύματα.

Apple Pay με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου

Ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές.

Απολαύστε τα οφέλη όλων των καρτών της Τράπεζας Κύπρου εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιώντας iPhone, Apple Watch, iPad και Mac.* Το Apple Pay είναι απλό στη χρήση και συμβατό με τις συσκευές που χρησιμοποιείτε καθημερινά. Τα στοιχεία της κάρτας σας προστατεύονται, αφού δεν αποθηκεύονται στη συσκευή σας ούτε και κοινοποιούνται όταν πληρώνετε.

* Για τη λίστα με τις συμβατές συσκευές με Apple Pay δείτε: support.apple.com/km207105

Τράπεζα Κύπρου

ΑΠΟΨΗ / Του **ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΑΙΤΗΣ**

Από τη χαμένη 10ετία, μην πάμε στη χαμένη γενιά

Η καταγίδα έχει όνομα, λέγεται ανεργία. Και θα είναι σφοδρή. Ενώ χρειάστηκαν έξι χρόνια για να βρεθεί πέρυσι 10 μονάδες χαμηλότερα, ίσως αυξηθεί περισσότερο από 10 μονάδες σε μόνις έξι μήνες. Αν δεν αντιδράσουμε γρήγορα, με σχέδιο, αποτελεσματικά, για να περιορίσουμε την καταστροφή θέσεων εργασίας και να προστατεύσουμε τη μισθωτή εργασία, αύριο δεν θα μιλάμε για μια χαμένη 10ετία, με ντροπή θα μιλάμε για μια χαμένη, κατεστραμμένη, γενιά.

Η ταχύρρυθμη υλοποίηση ενός σοβαρού προγράμματος επενδύσεων σε υποδομές (με κριτήρια αναπτυξιακά και διαφάνεια, όχι για τοπικά ρουσφέτια) είναι ένα σπουδαίο εργαλείο. Δεν αρκεί. Πρέπει να κηρύξουμε πόλεμο στην ανεργία.

Αν το αποφασίσουμε, εν αρχή είναι ο στόχος. Οπως τίθενται στόχοι για το δημόσιο έλλειμμα, το πρωτογενές πλεόνασμα, το χρέος, να τεθεί στόχος για την αύξηση της απασχόλησης και τη

Δίκτυ προστασίας για να μην καταστραφούν ζωές όταν θα καταστρέφονται θέσεις εργασίας.

συγκράτηση της ανεργίας. Μετά, θα συγκεντρωθούν οι διαθέσιμοι πόροι και όλοι όσοι θα μπορούσαν να αθροιστούν από ευρωπαϊκά προγράμματα και εθνικούς πόρους – όχι απ' το περίσσειμα, από το υστέρημά μας. Τέλος, στο πλαίσιο ενός αναπτυξιακού προγράμματος, έχει θέση ένα πλαίσιο ενεργητικών πολιτικών, με κλαδικές/τοπικές δράσεις, για την ορθολογική αξιοποίηση των πόρων ώστε να επιτευχθεί ο εθνικός στόχος. Με δυο λόγια: όσο σοβαρά γίνεται η δουλειά για το έλλειμμα, άλλο τόσο να γίνει και για την ανεργία.

Αλλά, ακόμα κι αν αντιδράσουμε σωστά, έγκαιρα και με σχέδιο

(που δεν φαίνεται...), η ανεργία θα μεγαλώσει. Παράλληλα, λοιπόν, με τον πόλεμο, άμεση είναι η ανάγκη να προστατευθούν τα θύματα της ανεργίας. Με ποιο τρόπο; Δημιουργώντας ένα ευρύ και ισχυρό δίκτυ κοινωνικής προστασίας όλων όσοι θα πεταχτούν εκτός αγοράς εργασίας.

Για να προστατεύσουμε τους ανθρώπους, να μην καταστραφούν ανθρώπινες ζωές όταν καταστρέφονται θέσεις εργασίας, να μπορέσουν να ζήσουν αυτοί και οι οικογένειές τους, και είτε να αξιοποιηθούν άμεσα σε προγράμματα κοινωνικώς εργασίας, εποχικά και άλλα, είτε να επιμορφωθούν και να αναπτύξουν δεξιότητες που θα διευκολύνουν την επανένταξή τους στην παραγωγή.

Για να γίνουν αυτά, πάλι χρειάζεται να καταγραφούν οι διαθέσιμοι πόροι, να τεθούν προτεραιότητες, να αποφασιστούν τα κατάλληλα εργαλεία. Αντί γι' αυτό, φοβόμαι ότι βασιλεύει η σύγχυση. Οι απολύσεις «απαγορεύο-

νται», αλλά αυτό καθόλου δεν εμποδίζει να γίνονται. Οι άνεργοι «στηρίζονται», αλλά μόνο το 15% των ανέργων παίρνει κάποιο επίδομα ανεργίας. Πρέπει να περάσουμε στην επιδότηση της εργασίας (όπως σε όλη την Ευρώπη), αλλά οι αρμόδιοι αρκούνται στην επιδότηση της αναστολής της εργασίας.

Είναι αναγκαία μια πολιτική με ορίζοντα, να γνωρίζουν επιχειρήσεις και εργαζόμενοι πού πατάνε, αλλά οι αρμόδιοι μένουν στην αποσπασματική και αβέβαιη παροχή των 534 ευρώ – σήμερα θα δοθεί σε κάποιους, αύριο είναι άγνωστο αν (και σε ποιους) δοθεί, ε, μπορεί να γίνει και κάποια εξυπηρέτηση σε πελάτη. Αμεσος στόχος δεν μπορεί να είναι άλλος παρά η στήριξη μυριάδων θέσεων εργασίας που κινδυνεύουν, αλλά ο ΟΑΕΔ βρήκε την ώρα να ψάξει να βρει νέες θέσεις εργασίας για να τις επιδοτήσει. Ωραία. Ή, άλλως, μια ωραία ατμόσφαιρα...

kalittiskostas@yahoo.gr

ΑΡΘΡΟ / Του **ΔΙΟΝΥΣΗ ΓΟΥΣΕΤΗ**

Πάλι ψυχρός πόλεμος;

Η υψήλιος χρειάζεται τη συσπείρωση όλων για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

σε υποψίες ότι η Αμερική του κ. Τραμπ έπαψε να ενδιαφέρεται για τη διεθνή ηγεσία. Κανείς μπαίνει στον πειρασμό να πιθανολογεί ότι η αναστολή της αμερικανικής χρηματοδότησης προς τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας – με το πρόσχημα ότι συγκάλυψε τις αστοχίες και μεθοδεύσεις της Κίνας – γίνεται για τη συγκάλυψη των ευθυνών του κ. Τραμπ στον χειρισμό της πανδημίας.

Είμαστε ίσως μάρτυρες της αρχής ενός νέου ψυχρού πολέμου (πιστεύω ότι η ύπαρξη πυρηνικών όπλων μας προστατεύει από παγκόσμια σύρραξη).

Η υψήλιος χρειάζεται τη συσπείρωση όλων για την αντιμετώπιση της πανδημίας και η Δύση

χρειάζεται τη συσπείρωση των συνιστωσών της για την αντιμετώπιση της νεοέπολης νέας υπερδύναμης.

Και για τις δυο συσπειρώσεις, κρίσιμο μέγεθος είναι η Ε.Ε., μια δύναμη που είναι ισχυρή χωρίς να συμπεριφέρεται αλαζονικά. Μια δύναμη που όμως για να είναι αξιόπιστη πρέπει να διορθώσει τις αδυναμίες της.

Οι περισσότερες από αυτές πηγάζουν από την καθυστέρηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Πώς π.χ. να εφαρμοστεί το ευρωμόλογο, δηλαδή η αμοιβαίοποίηση των χρεών, όταν αυτοί που χρεώνονται και αυτοί που ευθύνονται για τα χρέη είναι άλλοι, οι οποίοι μάλιστα καθυστερούν να συγχωνευτούν; Πώς θα δώσουν τα κράτη-μέλη ενίσχυση στις δοκιμαζόμενες επιχειρήσεις τους χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ενιαία αγορά; Πώς θα λυθεί η συνεχιζόμενη αντίθεση Βορρά - Νότου; Είναι σαφές η ανάγκη για ενιαίο ευρωπαϊκό υπουργείο οικονομικών και γενικότερα για περισσότερη Ευρώπη.

Κρατικές εγγυήσεις με πολιτική ουρά

Θυμίζει σκηνικό εκποιήσεων με την κυβέρνηση να προειδοποιεί και την αντιπολίτευση να επιδιώκει βελτιώσεις

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Σε μάχη των μαχών τείνει να μετατραπεί το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων, καθώς η κυβέρνηση και το κυβερνών κόμμα προειδοποιούν την αντιπολίτευση πως η καθυστέρηση στην ψήφισή του θα έχει τραγικές συνέπειες για την κυπριακή οικονομία και πως δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια αλλαγών στα όσα κατέθεσε ο υπουργός Οικονομικών. Ένα σκηνικό που θυμίζει κατά πολύ τις μνημονιακές εποχές. Τότε δηλαδή που συζητείτο στη Βουλή το επίμαχο τότε νομοσχέδιο των εκποιήσεων και μετατρεπόταν σε καθαρά πολιτικό θέμα. Ήδη ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης, αφότου προχώρησε σε σοβαρές αλλαγές στο αρχικό νομοσχέδιο, κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για τυχόν καταψήφισή του και χαρακτηρίζει μη ρεαλιστικές τις προσεγγίσεις των κομμάτων. Τα κόμματα της αντιπολίτευσης από την άλλη επιμένουν σε αλλαγές, ενώ ρυθμιστικός θεωρείται ο ρόλος που θα παίξει στο τέλος το ΔΗΚΟ, το οποίο επί του παρόντος κοινοβουλευτικά αλλά και κοιμητικά δικάζεται. Η συζήτηση του νομοσχεδίου θα γίνει την Πέμπτη, ενώ η ψήφισή του –έκτος απρόοπτου– αναμένεται να γίνει την Τρίτη, 19 Μαΐου στο Συνεδριακό.

Βελτιωμένο ή εκφυλισμένο;

«Συζητούμε το νομοσχέδιο επί 45 μέρες σε σημείο που εκφυλίστηκε», έλεγαν οικονομικοί κύκλοι στην «Κ» την Τρίτη σημειώνοντας πως μέχρι και τη Δευτέρα κατά την τηλεδιάσκεψη, το ΔΗΚΟ έβαζε νέες εισηγήσεις και προτάσεις, που θεωρούνται ευφάνταστες και εν πολλοίς ανεδαφικές. Πλέον, εκτιμούν αρμόδιοι κύκλοι, το νομοσχέδιο είναι πολύ πιο αδύναμο από το πρώτο νομοσχέδιο που κατατέθηκε και εκφράζουν ανησυχία για το κατά πόσο θα έχει τελικές επιπτώσεις στις τράπεζες. Η αλήθεια είναι, πως η συζήτηση για το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων είχε ξεκινήσει ενάμιση μήνα προηγουμένως, με τα πλείστα κόμματα της αντιπολίτευσης να διεκδικούν βελτιώσεις αλλά και σημαντικές αλλαγές επί του αρχικού νομοσχεδίου. Είχε πραγματοποιηθεί άλλωστε εθνικό συμβούλιο για την οικονομία τον περασμένο Απρίλη, όπου τα κόμματα παρουσίασαν τις θέσεις τους και ζήτησαν διευκρινίσεις. Ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης, είχε προειδοποιήσει σε εκείνη τη συνάντηση πως οι πόροι του κράτους δεν είναι ανεξάντλητοι.

Ο Πρόεδρος σημείωσε κατά τη σύσκεψη πως κάθε χώρα έχει λάβει μέτρα, καθώς πρέπει να επαναδραστηριοποιηθούν οι επιχειρήσεις μετά την κρίση. Όπως είπε η δέσμη μέτρων θα στοιχίσει στο κράτος 1,3 δισ. που αυτό σημαίνει το 6,8% του ΑΕΠ της χώρας.

Μετά την κατάθεση του κατά πολύ διαφοροποιημένου νομοσχεδίου, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης διαμήνυσε ότι τα κόμματα αγνοούν τις δυνατότητες της οικονομίας. Δεν παρέλειψε να αφήσει αιχμές πως κάποια κόμματα δημιουργούν προσκόμματα στις κρατικές εγγυήσεις με μη ρεαλιστικές θέσεις. Στον χορό των προειδοποιήσεων βεβαίως μπήκε

Το ΑΚΕΛ προβληματίζεται μετά την κίνηση του υπουργείου Οικονομικών να συμπεριλάβει στις εγγυήσεις και την εφάπαξ επιδότηση και δεν αποκλείεται να ζητήσει να διαχωριστούν τα δύο.

πλέον και ο πρώην υπουργός Οικονομικών και αναπληρωτής πλέον Πρόεδρος του ΔΗΣΥ Χάρης Γεωργιάδης, ο οποίος διαμήνυσε στα κόμματα της αντιπολίτευσης πως δεν υπάρχει στην οικονομία. Αυτές οι προτάσεις, πρέπει επειγόντως να ψηφιστούν και να τεθούν σε εφαρμογή, όπως έχει ήδη συμβεί στα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ. Εξάλλου, μαγικές λύσεις στην οικονομία δεν υπάρχουν. Ούτε και υπάρχει «λεφτοδέντρο» που θα επέτρεπε την υλοποίηση όλων των προτάσεων που έχουν ακουστεί. Υπάρχουν όμως μέτρα, όπως αυτά που προτείνει η κυβέρνηση, που θα δώσουν ανάσες και θα διευκολύνουν τις προσπάθειες για επανεκκίνηση της οικονομίας. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να προχωρήσουμε» ανέφερε χαρακτηριστικά. Ανησυχίες για την καθυστέρηση και τις ενστάσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης εξέφρασαν και άλλα στελέχη του ΔΗΣΥ όπως ο βουλευτής Μιχάλης Σοφοκλέους σημειώνοντας σε ανάρτησή του πως «κάποιοι ηθελημένα ή μη κάνουν ό,τι μπορούν για να αποτύχουμε. Τόσο απλά». Ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός

Το κλειδί θεωρείται το ΔΗΚΟ, το οποίο επί του παρόντος είναι διχασμένο, με την κοινοβουλευτική ομάδα να πραγματοποιεί πεντάωρες συνεδρίες το Σάββατο και την Κυριακή που πέρασε.

Οι άζονες του ΑΚΕΛ

Στο ΑΚΕΛ είδαν θετικά την βελτίωση σημείων, όπως για παράδειγμα το ότι μειώθηκε το συνολικό ποσό των εγγυήσεων από 1,75 δισ. στο 1,5, την αφαίρεση της πρόνοιας για σχέδιο επιδότησης επιτοκίων 250 εκατ. ευρώ, αλλά και την αύξηση στο ποσό της εγγύησης του κράτους από το 70% στο 85% του δανείου. Το ΑΚΕΛ αναμένεται να μείνει σταθερό στους τρεις άζονες που έθεσε από την αρχή γύρω από το νομοσχέδιο. Ότι δηλαδή η ρευστότητα πρέπει να τεθεί από το κράτος και όχι από της τράπεζες, ότι πρέπει να υπάρχει έλεγχος και διαφάνεια στην παραχώρηση δανείων, χωρίς ωστόσο να θέτει ως απαραίτητη προϋπόθεση την εμπλοκή του γενικού ελεγκτή. Το ΑΚΕΛ αναμένεται να επιμείνει, ώστε να δοθεί προτεραιότητα στηρίξης σε εκείνους που έχουν ανάγκη και να αποφευχθεί με συγκεκριμένο τρόπο το ενδεχόμενο ημετεροκρατίας. Η κίνηση του υπουργού Οικονομικών να συμπεριλάβει πάντως το σχέδιο εφάπαξ επιδότηση στο εν λόγω νομοσχέδιο, θεωρείται από πολλούς κίνηση ματ, καθώς στο ενδεχόμενο καταψήφισής του, τα κόμματα θα πρέπει να λογοδοτήσουν στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Αν και κύκλοι του υπουργείου απορρίπτουν πως κάτι τέτοιο έγινε εκ του πονηρού αλλά για να αποτελέσει μία ολοκληρωμένη οικονομική πολιτική, στο ΑΚΕΛ προβληματίζονται για το πως θα κινηθούν. Δεν αποκλείεται συνεπώς να επιδιωχθεί το σχέδιο εφάπαξ επιδότησης να ανεξαρτητοποιηθεί από το νομοσχέδιο των εγγυήσεων.

ότι ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ, σε αντίθεση με άλλες φορές, δεν έχει τοποθετηθεί επί του ζητήματος, πέρα από τις αρχικές του συνεντεύξεις για την πορεία της οικονομίας. Όπως σημειώνουν στελέχη του ΔΗΣΥ και της κυβέρνησης, όμως, στο παρασκήνιο, επιχειρεί όπως και άλλοτε να δημιουργήσει γέφυρα συνεννόησης βουλής-κυβέρνησης. Συνεργηρικά στελέχη σημείωσαν μάλιστα με σχετική δυσφορία, ότι η υπομονή που επιδεικνύει η Πινδάρου και το υπουργείο Οικονομικών για τελική συναίνεση από τον Πρόεδρο του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλο, έχει στοιχίσει ήδη στο κράτος και στους επιχειρηματίες.

Το παζάρι

«Θυμάστε πως ήταν το νομοσχέδιο αρχικά που μας έλεγαν πως δεν μπορεί

να τύχει τροποποιήσεων και δείτε πως μας κατέληξε» αναφέρουν δηκοϊκές πηγές παραδεχόμενες το παζάρι που γίνεται. Σημειώνουν μάλιστα πως οι όποιες βελτιώσεις στο εν λόγω νομοσχέδιο οφείλονται αποκλειστικά στις εισηγήσεις και στις αντιδράσεις του ΔΗΚΟ. «Αφού υπήρχε τόσο περιθώριο μεταλλάξης του πρώτου νομοσχεδίου με το τελευταίο, τότε, μπορούν να βελτιωθούν κι άλλες πρόνοιες».

Η αλήθεια είναι πως η στήριξη των κρατικών εγγυήσεων δεν αποτελεί εύκολο εγχείρημα για τον Πρόεδρο του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλο. Αυτό που συζητείται στο παρασκήνιο, είναι πως δεν μπορεί η αντιπολίτευση να δώσει προεκλογικά στην κυβέρνηση και το κυβερνών κόμμα να χειρίζεται ένα δισ.

Κόμματα και κυρίως το ΔΗΚΟ επιμένουν στην εμπλοκή του γενικού ελεγκτή γύρω από τους δανεισμούς, ωστόσο το υπουργείο ξεκαθαρίζει πως κάτι τέτοιο είναι παράνομο και παρουσιάζει εναλλακτική.

ευρώ με τις πηγές των τραπεζών. Ούτε όμως έχουν εμπιστοσύνη στο πως θα διοχετευθούν τα χρήματα. Ο Πρόεδρος του ΔΗΚΟ δέχτηκε δριμυία κριτική και εντός του ΔΗΚΟ αλλά και εκτός από το γεγονός ότι στηρίζει το νομοσχέδιο της αναστολής δανείων όπως ήταν διαμορφωμένο. Ήδη στην κοινοβουλευτική ομάδα υπάρχει διχογνωμία απόψεων για το κατά πόσο το κόμμα πρέπει να στηρίξει τις κρατικές εγγυήσεις. Καθόλου τυχαίες και οι πεντάωρες συνεδρίες της κοινοβουλευτικής ομάδας το Σαββατοκύριακο που πέρασε, με βουλευτές όπως οι Παύλος Μυλωνάς, Ζαχαρίας Κουλιός να αντιδρούν και ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος Πάνικος Λεωνίδου να εκφράζει ανησυχίες για σειρά ζητημάτων. Μία διφωνία εντός της κοινοβουλευτικής επιτροπής δεν είναι κάτι που ευχαριστεί τον ΔΗΚΟϊκό Πρόεδρο δεδομένου ότι ήδη είναι πολλά τα στελέχη τα οποία εκφράζουν διαφωνίες δημοσίως. Δεν πέρασε κι απαραίτητο το γεγονός ότι ο ευρωβουλευτής του ΔΗΚΟ ανέλαβε την πρωτοβουλία, να στείλει επιστολή στον κεντρικό τραπεζίτη, παρά να δια-

βουλευθεί προηγουμένως με τον Πρόεδρο του κόμματος. Αρμόδιες πηγές του ΔΗΚΟ σημειώνουν πως οι αποφάσεις θα ληφθούν την Πέμπτη κατά τη συνεδρία της επιτροπής Οικονομικών, όταν βεβαίως λυθούν και κάποιες απορίες.

Οι κόκκινες γραμμές

Για το ΔΗΚΟ εξακολουθεί να θεωρείται απαραίτητη η εμπλοκή του γενικού ελεγκτή στις κρατικές εγγυήσεις για τη ρευστότητα των επιχειρήσεων, καθώς κάτι τέτοιο θα ενισχύει την διαφάνεια κι με την εποπτεία του δεν θα υπάρχουν κομματικές σκοπιμότητες. Στελέχη του κόμματος σημειώνουν πως δεν είναι απαραίτητο να είναι ο γενικός ελεγκτής αλλά ένα πρόσωπο που θα τυχάνει της εμπιστοσύνης του κόσμου και θα διασφαλίζει την διαφάνεια. Σημαντικό για το κόμμα του Κέντρου είναι να μην ενισχυθεί ο ρόλος των τραπεζών έναντι του κράτους, αλλά και να τεθούν κριτήρια, κατηγοριοποιήσεις και δικλίδες ασφαλείας για το ποιες εταιρείες θα πάρουν βοήθεια και πόσα.

Ο γενικός ελεγκτής

Το ζήτημα εμπλοκής του γενικού ελεγκτή με στόχο τη διαφάνεια και την εποπτεία πάντως, θέτουν και άλλα κόμματα, όπως το κίνημα Οικολόγων και η Αλληλεγγύη. Κύκλοι του υπουργείου Οικονομικών πάντως διαμνύουν πως κάτι τέτοιο θεωρείται παράνομο και δεν πρόκειται να συμπεριληφθεί στο νομοσχέδιο. Θα πρέπει να σημειωθεί πως ήδη στο νομοσχέδιο έχει μπει συγκεκριμένη πρόνοια, όπου ο υπουργός Οικονομικών θα λογοδοτεί ανά τρεις μήνες στη βουλή για το τι ακριβώς συμβαίνει κι αν αποκρύψουν στοιχεία θα είναι παράνομο.

«Σos» επιχειρηματιών για ενισχύσεις

Η ρευστότητα τελειώνει και οι τράπεζες πλέον αναζητούν και αυτές το νομοσχέδιο

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Πενήντα ημέρες έχουν συμπληρωθεί από την εβδομάδα που παρουσιάστηκαν τα δύο νομοσχέδια και που θα προωθούνταν για ψήφιση στη Βουλή. Το ένα αφορούσε την αναστολή δόσεων για επιχειρήσεις, νοικοκυριά και αυτοτελώς εργαζόμενους (πάγωμα μέχρι τον Δεκέμβριο) και το δεύτερο την παραχώρηση κρατικών εγγυήσεων για στήριξη της ρευστότητας των επιχειρήσεων. Το πρώτο ψηφίστηκε σχεδόν αμέσως, ενώ το δεύτερο ακόμα δεν έχει ψηφιστεί με τις επιχειρήσεις να εκπέμπουν πλέον «sos». Ενώ η αγορά έχει «στεγνώσει» από ρευστότητα με μόνο μερικούς κλάδους να την κρατούν και με το βάρος να πέφτει πλέον στους ώμους των Βουλευτών για να ψηφιστεί το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων, κακές πρακτικές παρατηρούνται δυστυχώς και από τράπεζες. Πληροφορίες της «Κ» θέλουν τις τράπεζες να αρνούνται να παραχωρήσουν δάνεια εάν δεν περάσει η νομοθεσία των κρατικών εγγυήσεων. Δηλαδή, οι επιχειρηματίες έχουν από τη μία την έλλειψη της ρευστότητας της αγοράς και την αναζήτηση είτε μέσω του νομοσχεδίου, είτε όχι μέσω αυτού, και, από την άλλη, οι τράπεζες παρουσιάζονται ότι τόσο θετικές για να δανείσουν εκτός πλαισίου των κρατικών εγγυήσεων. Όπως και να έχει, οι επιχειρηματίες έχουν φτάσει πλέον στα όριά τους. Ελπίζουν σε δύο πράγματα. Από τη μία, η σταδιακή χαλάρωση των μέτρων να επιδράσει πολύ καλά στους ισολογισμούς τους και να αναστραφεί το κλίμα των πελατών και του κόσμου γενικότερα και, από την άλλη, η ψήφιση του νομοσχεδίου των κρατικών εγγυήσεων. Η πρώτη παράμετρος έχει πολλές συνισταμένες όπως η ψυχολογία των πολιτών, τα επιδημιολογικά δεδομένα

Την Πέμπτη, που θα γίνει εκ νέου συνεδρία της Επιτροπής Οικονομικών για το εν λόγω νομοσχέδιο, το Υπουργείο Οικονομικών θα απαντήσει στις νέες εισηγήσεις των κομμάτων αλλά και τι δεν μπορεί σίγουρα να εφαρμοστεί.

Η ΟΕΒ και το ΚΕΒΕ προειδοποιούν ότι η μεγάλη καθυστέρηση και ο εκφυλισμός του νομοσχεδίου θα έχουν ως συνέπεια όταν ψηφιστεί, να είναι πάρα πολύ αργά και άνευ ουσίας.

και η αγοραστική τους δύναμη, ενώ η δεύτερη έχει μόνο μία : να συμπληρωθεί η απαιτούμενη τηλεψηφία για να περάσει το νομοσχέδιο. Αξίζει να σημειωθεί πως το νομοσχέδιο είναι άμεσα συνδεδεμένο

και με την παράμετρο της απευθείας χορηγίας προς 40 χιλιάδες περίπου μικρές επιχειρήσεις που εργοδοτούν προσωπικό κάτω των 10 ατόμων. Δηλαδή, τα δύο μέρη του σχεδίου, αυτό δηλαδή της απευθείας χορηγίας και των εγγυημένων δανείων, είναι συμπληρωματικά το ένα του άλλου και χρειάζονται και τα δύο οι επιχειρηματίες. Όσο καθυστερούν οι κρατικές εγγυήσεις, καθυστερεί και η καταβολή των επιδομάτων προς τους μικρούς επιχειρηματίες.

Την Πέμπτη, που θα γίνει εκ νέου συνεδρία της Επιτροπής Οικονομικών για το εν λόγω νομοσχέδιο, το Υπουργείο Οικονομικών θα απαντήσει στις νέες εισηγήσεις των κομμάτων αλλά και τι δεν μπορεί σίγουρα να εφαρμοστεί. Κάποιες

από τις εισηγήσεις αφορούν τις μη απολύσεις εργαζομένων για τους επόμενους 6 μήνες από την περίοδο που θα ψηφιστεί το νομοσχέδιο, για το αν θα χωριστεί από το νομοσχέδιο η διασύνδεση χορηγιών και δανείων, αν παρατηρηθεί θα μπορούσε να οριστεί ο Γενικός Ελεγκτής, για το αν υπάρχουν περιθώρια να αυξηθεί το ύψος των χορηγιών, για το αν το ύψος των κρατικών εγγυήσεων θα παραμείνει στο 1,5 δισ. ευρώ και κάθε πότε θα ενημερώνεται η Επ. Οικονομικών για την πορεία του σχεδίου.

Ζήτημα χρόνου

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ) και το Κυπριακό Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ) προειδοποιούν ότι η μεγάλη καθυστέρηση και ο εκφυλισμός του νομοσχεδίου από την αρχική μορφή όπως κατατέθηκε από την Κυβέρνηση, θα έχουν ως συνέπεια όταν ψηφιστεί, να είναι πάρα πολύ αργά και άνευ ουσίας. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωσή τους, δίκως ρευστότητα οι επιχειρήσεις είναι ζήτημα χρόνου να καταρρεύσουν εκτοξεύοντας την ανεργία στα ύψη. Ο Παγκύπριος Συνδεσμος Ξενοδόχων (ΠΑΣΥΞΕ) καλεί τα κόμματα να ψηφίσουν το νομοσχέδιο το συντομότερο δυνατό, αφού «η καθυστέρηση του οδηγεί τις επιχειρήσεις σε ασφυξία, με αλυσιδωτές επιπτώσεις στην οικονομία του τόπου μας». Από πλευράς της η Γενική Συνομοσπονδία Παγκύπριων Οργανώσεων Βιοτεχνών Επαγγελματιών Καταστηματαρχών (ΠΟΒΕΚ) διατηρεί επιφυλάξεις κατά πόσο είναι ορθολογιστικό και οικονομικά σωστό είτε να φορτωθεί μια επιχείρηση με επιπλέον δανειοδότηση, είτε επί της ουσίας να δοθεί η ευκαιρία «για φαγοπότη» ημετέρων μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Η οικονομία του αύριο

Αν και όλοι προσπαθούν να αποφύγουν τις δυσώυνες προβλέψεις σχετικά με την οικονομία, νομίζω ότι θα ζήσουμε ιστορικές στιγμές που ούτε η Ελλάδα του 2010 αλλά ούτε και η Κύπρος του 2013 έχουν δει. Η οικονομική κρίση που έρχεται θα είναι πολύ χειρότερη λόγω του ότι Ελλάδα και Κύπρος βασίζομαστε σε μεγάλο μέρος στον τουρισμό. Αυτό θα πρέπει να μας αφυπνίσει, ώστε να αρχίσουμε να ετοιμάζουμε την οικονομία του αύριο για να μπορούμε να σταθούμε στα πόδια μας, όχι μόνο τώρα, αλλά και σε αυριανές κρίσεις που φαίνεται να έρχονται πιο συχνά πλέον. Από τον σοσιαλισμό περάσαμε και βρισκόμαστε στην περίοδο της φιλελεύθερης αγοράς που όμως αλλάζει δραματικά λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων. Τα ντάτα ή αλλιώς δεδομένα έχουν μπει για τα καλά στη ζωή μας και αλλάζουν τον τρόπο που σκεφτόμαστε, ζούμε και δουλεύουμε. Αυτά τα δεδομένα λοιπόν και ο τρόπος που μπορούμε να τα επεξεργαζόμαστε μας δίνει τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε προϊόντα και υπηρεσίες που χρειαζόμαστε σήμερα, αλλά όλο και περισσότερο θα χρειαζόμαστε στο μέλλον. Η βιολογία σε συνεργασία με τους επιστήμονες που αναλύουν δεδομένα ήδη πειραματίζονται σε πολλές βελτιώσεις του ανθρώπινου σώματος με αποτέλεσμα οι εταιρείες σ' αυτόν τον τομέα να πολλαπλασιάζονται. Ελλάδα και Κύπρος πρέπει να προλάβουμε το τρένο της καινοτομίας και ο κορωνοϊός είναι η ευκαιρία για στροφή προς την ψηφιοποίηση του κράτους. Η Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ καλό σημείο έχοντας καταφέρει σε δυο μόλις μήνες να βάλει για τα καλά τέτοιου είδους δομές στην υπηρεσία του πολίτη. Στην Κύπρο έχουμε ακόμα πολύ δρόμο, όμως υπάρχει ένα πολύ

φιλικό περιβάλλον για τους επενδυτές με αποτέλεσμα να μπορούμε να προσελκύσουμε εταιρείες τεχνολογίας. Ήδη κάποιες από τις μεγαλύτερες σε τομείς, όπως είναι τα οικονομικά – fintech και τα video games, θέτουν και άλλα κόμματα, όπως το κίνημα Οικολόγων και η Αλληλεγγύη. Κύκλοι του υπουργείου Οικονομικών πάντως διαμνύουν πως κάτι τέτοιο θεωρείται παράνομο και δεν πρόκειται να συμπεριληφθεί στο νομοσχέδιο. Θα πρέπει να σημειωθεί πως ήδη στο νομοσχέδιο έχει μπει συγκεκριμένη πρόνοια, όπου ο υπουργός Οικονομικών θα λογοδοτεί ανά τρεις μήνες στη βουλή για το τι ακριβώς συμβαίνει κι αν αποκρύψουν στοιχεία θα είναι παράνομο.

Ελλάδα και Κύπρος πρέπει να προλάβουμε το τρένο της καινοτομίας και ο κορωνοϊός είναι η ευκαιρία για στροφή προς την ψηφιοποίηση του κράτους.

λογικές εταιρείες για να έρθουν στην περιοχή μας δείχνοντάς τους ότι κατανοούμε τα ψηφιακά δεδομένα και πιστεύουμε στην πλήρη αξιοποίησή τους. Να αλλάξουμε το κράτος αμέσως όχι μόνο για να διευκολύνουμε τον πολίτη, αλλά και να αποδείξουμε ότι πιστεύουμε στη νέα εποχή, διαθέτοντας τη γνώση να βοηθήσουμε στην δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Αυτό είναι που θα μας οδηγήσει στην ευημερία, έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε την οικονομική κρίση του μέλλοντος.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Οι τράπεζες είναι ο πιο στενός συνεργάτης των επιχειρήσεων

Μιχ. Καμμάς: Το στοίχημα είναι να στηριχθεί η οικονομία σε τέτοιο βαθμό ώστε να καταφέρει να αντέξει τις ισχυρές πιέσεις της πανδημίας

Συνέντευξη στον **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Τη θέση πως οι τράπεζες είναι αναπόσπαστο μέρος της κυπριακής οικονομίας και θα κάνουν ό,τι μπορούν στο μέτρο των δυνατοτήτων τους προκειμένου να στηρίζουν τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά της Κύπρου, εκφράζει ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Τραπεζών Μιχάλης Καμμάς. Την ίδια ώρα που γίνεται μεγάλη συζήτηση στη Βουλή για το νομοσχέδιο των δανείων που θα δοθούν με κρατικές εγγυήσεις, ο κ. Καμμάς υπογραμμίζει πως εάν Κυβέρνηση και Βουλή συμφωνήσουν για περαιτέρω μέτρα τα οποία θα ενισχύσουν την εργαλειοθήκη στήριξης και ανακούφισης των επιχειρήσεων του τόπου, οι τράπεζες δλώνουν τόσο την ικανότητα όσο και τη βούλησή τους για αξιοποίησή τους.

Τέλος, στη συνέντευξή του στην «Κ», τονίζει πως έχουμε ήδη εισέλθει σε αχαρτογράφητα νερά, στα οποία όλοι καλούμαστε να οδηγήσουμε το πλοίο της οικονομίας μας σε ασφαλείς προορισμούς οικονομικής ομαλότητας και σταθερότητας.

- Η επιστροφή στην κανονικότητα μετά την οικονομική κρίση του 2013 με νέες χρηματοδοτήσεις σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά ήταν το μεγάλο στοίχημα των κυπριακών τραπεζών. Το στοίχημα της σημερινής κρίσης ποιο είναι;

- Οι παράμετροι τόσο στις γενεσιουργούς αιτίες, όσο και στις δυνατικές βραπείες των δύο κρίσεων είναι σαφώς διαφορετικοίμένες. Κατά το 2013 στην Κύπρο είχαμε ενώπιόν μας σοβαρές πηγές τόσο στα δημοσιονομικά όσο και στον τραπεζικό τομέα, στις οποίες επιπρόσθετα φορτώθηκαν και όλες οι διαχρονικές παθογένειες και αδυναμίες της κυπριακής κοινωνίας και οικονομίας. Αντίθετα, το 2020 οι οικονομικές επιπτώσεις απορρέουν από την υγειονομική κρίση, έναν εξαιρετικά αστάθμητο παράγοντα ο οποίος δημιουργεί πρωτοφανείς οικονομικές συνέπειες. Ωστόσο, η επιστημονική κοινότητα συγκλίνει στην άποψη ότι πρόκειται για μια προσωρινή κατάσταση, μία σημαντική παράμετρος η οποία εν πολλοίς καθορίζει τα μέτρα που λαμβάνονται τόσο από την πολιτεία όσο και από τις τράπεζες.

Το μεγάλο στοίχημα κατά τους μήνες που διανιώμε είναι να στηριχθεί η οικονομία σε τέτοιο βαθμό που να καταφέρει να αντέξει τις ισχυρές πιέσεις της πανδημίας και όταν αυτή αποκλιμακωθεί, επιχειρήσεις, νοικοκυριά και εργαζόμενοι να επιδιώκουν και να πετύχουν ταχεία επάνοδο στην κανονικότητα της οικονομικής δραστηριότητας.

Την ίδια ώρα, οι τράπεζες έχουν ακόμη ένα σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν και αφορά στην αξιοποίηση μιας διευρυμένης εργαλειοθήκης προς στήριξη και ανακούφιση της οικονομίας. Σε συ-

ντονισμό με τις αρμόδιες εποπτικές αρχές αλλά και τις κρατικές υπηρεσίες, ο τραπεζικός τομέας εφαρμόζει έκτακτα επιχειρησιακά πλάνα για να στηρίζει με κάθε δυνατό τρόπο την επιβίωση επιχειρήσεων, τη διατήρηση θέσεων εργασίας και την προστασία της ομαλότητας στα νοικοκυριά.

Το μεγάλο διακύβευμα είναι όταν περάσει η πανδημία με τις τεράστιες επιπτώσεις που προκαλεί, η οικονομία μας να είναι σε τέτοια κατάσταση που να μπορεί σύντομα να επανεκκινήσει και να πετύχει ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης.

- Είστε αισιόδοξοι για την πορεία της οικονομίας;

- Κοιτάζτε, όλοι οφείλουμε να είμαστε αισιόδοχοι, συνεργάσιμοι, παραγωγικοί και δημιουργικοί. Όχι μόνο με πνεύμα

Καλούμαστε όλοι να οδηγήσουμε το πλοίο της οικονομίας μας σε ασφαλείς προορισμούς οικονομικής ομαλότητας και σταθερότητας, υπογραμμίζει ο Γ.Δ. του Συνδέσμου Τραπεζών.

αισιοδοξίας αλλά και αγωνιστικότητας επιβάλλεται να αντιμετωπίσουμε τις σημερινές συνθήκες, προκειμένου να ανταπεξέλθουμε των δυσκολιών που έχουμε ενώπιόν μας.

Περάσαμε ξανά δυσκολίες και μάλιστα μεγάλης έκτασης και μακράς χρονικής περιόδου. Τα καταφέραμε και βελτιώσαμε τις συνθήκες στην οικονομία και την κοινωνία μας. Η νίκη σε αυτόν τον αγώνα αποτελεί τη μοναδική μας επιλογή. Μέχρι στιγμής έχουμε δώσει επιτυχώς την πρώτη μάχη για χαλινάγωση της πανδημίας στη χώρα μας, αντίστοιχα οφείλουμε να κερδίσουμε και τη μάχη ανάκαμψης της οικονομίας μας.

Κλειδί οι μισθοί

- Το μεγάλο ερώτημα είναι αν θα δημιουργηθούν με εξυμνητούμενα δάνεια μετά την κατάληξη του μορατόριουμ των δανείων. Τι πιστεύετε εσείς;

- Η λογική και ένας βασικός οικονομικός συλλογισμός λένε ότι είναι πολύ πιθανό σενάριο, μετά την ολοκλήρωση του διατάγματος για την εννιάμηνη αναστολή δόσεων, να δούμε κάποια εκ των δανείων να μην επανέρχονται σε κατάσταση τακτικής εξυπηρέτησης. Αυτό, βέβαια, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις συνθήκες στην οικονομία μας περί τα τέλη του 2020 και αρχές του 2021.

Παράλληλα, ο βαθμός κατά τον οποίο θα επηρεαστούν οι μισθοί των εργαζομένων, το ύψος της ανεργίας και η έκταση

απώλειας τζίρου που θα υποστούν πολλές επιχειρήσεις και κλάδοι -όπως για παράδειγμα του τουρισμού- αποτελούν τις σημαντικές παραμέτρους που θα καθορίσουν την έκταση που πιθανώς να προκύψει σε σχέση με την αδυναμία εξυπηρέτησης δανειακών υποχρεώσεων.

Οι τράπεζες είναι σε τακτική επικοινωνία με τους δανειολήπτες, προκειμένου να εξετάζεται η κατάσταση στην οποία βρίσκονται και από κοινού να επεξεργάζονται δυναμικές λύσεις, προκειμένου να αποφευχθεί τάση αθέτησης δανειακών υποχρεώσεων.

- Αν βάλουμε σε μια εξίσωση το μορατόριουμ των δόσεων και όλα τα μέτρα ελαφρύνσεων που έδωσε ΕΚΤ και ΚΤΚ στις τράπεζες, τι να αναμένουμε για τα επόμενα δύο χρόνια για τις τράπεζες;

- Μπορεί να φαντάζει μεγάλη η χρονική διάρκεια που αναφέρετε, αλλά μια περίοδος δύο ετών με τα σημερινά δεδομένα αποτελεί στην ουσία ένα μικρό χρονικό διάστημα. Εάν αναλογιστείτε ότι οι εννέα μήνες αποτελούν την περίοδο αναστολής δόσεων και έπειτα απομένουσ άλλοι 15 μήνες για ομαλοποίηση των οικονομικών συνθηκών, διευθέτησης όλων των δανείων που έχουν τεθεί υπό τις προνοιές του σχετικού Νόμου και του Διατάγματος και χορήγησης νέων δανείων σε ένα περιβάλλον γεμάτο προκλήσεις, τότε αντιλαμβάνεστε ότι μιλάμε πραγματικά για μια περίοδο κατά την οποία πολλές εξελίξεις θα τρέξουν μέσα σε μερικούς μήνες.

Έχουμε ήδη εισέλθει σε αχαρτογράφητα νερά, στα οποία όλοι καλούμαστε να οδηγήσουμε το πλοίο της οικονομίας μας σε ασφαλείς προορισμούς οικονομικής ομαλότητας και σταθερότητας.

- Πώς αξιολογείτε το αναθεωρημένο νομοσχέδιο κρατικών εγγυήσεων που επέστρεψε στη Βουλή.

- Τα δεδομένα που έχουμε ενώπιόν μας, οι εποπτικές παράμετροι όπως έχουν διαμορφωθεί τις τελευταίες εβδομάδες, οι ανάγκες που έχει η αγορά και η αποφασιστικότητα της τρέχουσας κατάστασης και εξεύρεση βραχυπρόθεσμων λύσεων που θα στηρίξουν ουσιαστικά επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Άλλωστε οι επιλογές και τα εργαλεία που οι τράπεζες έχουν στη διάθεσή τους κρίνονται από δύο βασικούς παράγοντες: Πρώτον από τα δικά τους δεδομένα και την πολιτική που ακολουθούν σε σχέση με συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας και δεύτερον από τις εποπτικές, κανονιστικές και νομοθετικές παραμέτρους που καθορίζουν το πλαίσιο λειτουργίας τους.

Βεβαίως, οι λεπτομέρειες του τελικού κειμένου είναι σημαντικές αλλά αυτό που έχει σημασία σήμερα είναι η αμεσότητα, με την οποία η πολιτεία και οι τράπεζες ενεργούν προς όφελος της οικονομίας, αλλά και οι διαδικασίες που θα εφαρμοστούν προς διευκόλυνση των επιχειρήσεων για πρόσβαση σε νέο δανεισμό.

Το 2020 οι οικονομικές επιπτώσεις απορρέουν από την υγειονομική κρίση, έναν εξαιρετικά αστάθμητο παράγοντα ο οποίος δημιουργεί πρωτοφανείς οικονομικές συνέπειες.

Η στήριξη των νοικοκυριών και η νέα ψηφιακή πραγματικότητα

- Πώς οι τράπεζες αντιλαμβάνονται την έλλειψη ρευστότητας των επιχειρήσεων και πώς την αντιμετωπίζουν ως δέκτες;

- Οι τράπεζες αποτελούν τον πιο στενό συνεργάτη των επιχειρήσεων και ο κυριότερος λόγος που τα νοικοκυριά αποκτούν πρόσβαση σε δανειοδότηση για την οικία τους, τις σπουδές των παιδιών ή άλλες ανάγκες. Η εικόνα των τραπεζών για την αγορά είναι άμεση και συνεπώς σε καθημερινή βάση βρίσκονται σε επικοινωνία με τους πελάτες τους για επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης και εξεύρεση βραχυπρόθεσμων λύσεων που θα στηρίξουν ουσιαστικά επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Άλλωστε οι επιλογές και τα εργαλεία που οι τράπεζες έχουν στη διάθεσή τους κρίνονται από δύο βασικούς παράγοντες: Πρώτον από τα δικά τους δεδομένα και την πολιτική που ακολουθούν σε σχέση με συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας και δεύτερον από τις εποπτικές, κανονιστικές και νομοθετικές παραμέτρους που καθορίζουν το πλαίσιο λειτουργίας τους.

Κατά τη σημερινή οικονομική συγκυρία κράτος, εποπτικές αρχές και τράπεζες συγκλίνουν προς ένα βασικό συμπέρασμα: ότι η οικονομία χρειάζεται τη μεγαλύτερη δυνατή στήριξη για να αντέξει των πιέσεων που δέχεται, να

Όταν περάσει η πανδημία με τις τεράστιες επιπτώσεις που προκαλεί, η οικονομία μας να είναι σε τέτοια κατάσταση που να μπορεί σύντομα να επανεκκινήσει και να πετύχει ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης.

διατηρήσει τις θέσεις εργασίας και να επανέλθει το συντομότερο στην ομαλότητα. Αυτά τα στοιχεία έχουν διαμορφώσει τα δημοσιονομικά μέτρα στήριξης της οικονομίας και των εργαζομένων, αλλά και των λύσεων που οι ίδιες τράπεζες εφαρμόζουν. Ως κυριότερα καταγράφω την αναστολή δόσεων, το τρίμηνο πάγωμα των πλειστηριασμών, τις άμεσες ψηφιακές λύσεις, το άνοιγμα λογαριασμών και την παροχή καρτών για άτομα που δεν είχαν και μια ευρύτερη προσέγγιση άμεσης ανταπόκρισης σε μεγάλο όγκο αιτημάτων για παροχή ρευστότητας.

Οι τράπεζες είναι αναπόσπαστο μέρος της επιχειρηματικής οικονομίας και θα κάνουν ό,τι μπορούν στο μέτρο των δυνατοτή-

των και των περιορισμών τους, προκειμένου να στηρίξουν τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά του τόπου μας.

- Ο κορωνοϊός βρήκε το τραπεζικό σύστημα στη φάση -ενός ψηφιακού κυρίως- μετασχηματισμού. Επιταχύνεται ή επιβραδύνεται με τις τωρινές εξελίξεις και γιατί;

- Οι λόγοι της επιτάχυνσης της ψηφιοποίησης διαδικασιών και ευρύτερων τραπεζικών εργασιών είναι προφανείς και απορρέουν από τις ανάγκες εξυπηρέτησης που δημιουργήθηκαν λόγω της πανδημίας. Αυτό για το οποίο εδώ και χρόνια οι τράπεζες πρωτοστάτησαν, δηλαδή την άμεση, αποτελεσματική και σε πολλές περιπτώσεις φθηνότερη ψηφιακή εξυπηρέτηση, γίνεται σήμερα κομμάτι της καθημερινότητας πολλών συμπολιτών μας, οι οποίοι μέχρι πρόσφατα ένιωθαν περισσότερη ασφάλεια να επισκεφτούν ένα τραπεζικό υποκατάστημα αντί να εξυπηρετηθούν ψηφιακά.

Αυτή η εικόνα αποτελεί μια κατάσταση της κοινωνίας κατά τις εβδομάδες που η πανδημία μας κράτησε στα σπίτια μας, μια κατάσταση την οποία δεν πρέπει να αγνοήσουμε και να την ξεχάσουμε σύντομα, αλλά αντίθετα να κτίσουμε πάνω ένα ψηφιακό, παραγωγικό, ασφαλές και ευέλικτο μοντέλο για ολόκληρη την οικονομία της χώρας μας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΑΡΙΟΥ ΛΟΥΚΑΪΔΗ***

Το δώρο της κρίσης

ΜΕΡΟΣ Α΄

Όπως σε κάθε σύννεφο υπάρχει και μια όμορφη ασμένια γραμμή της ελπίδας και της προοπτικής, έτσι και σε κάθε κρίση, όπως και η τρέχουσα της πανδημίας του Κορωνοϊού, έχει τη λιακάδα της, το δώρο της που θα πρέπει να δούμε. Δεν είναι δώρο που θα μας δοθεί, θα πρέπει να το πάρουμε. Αλλά ως ξεκινήσουμε από την αρχή. Η κρίση θα περάσει από τέσσερα στάδια τα οποία δυστυχώς μπορεί να βρεθούν σε μια κυκλική επαναλαμβανόμενη πορεία ως ακολούθως,

- Προετοιμασία
- Πλοήγηση
- Εξόδος
- Νέο Φυσιολογικό.

Ο στόχος του σημερινού άρθρου είναι να προβλέψει (πρόβλεψη έλεγε ένας συνάδελφος είναι να οδηγήσει το αυτοκίνητο σου μπροστά κοιτάζοντας πίσω μέσα από το καθρεφτάκι) το Νέο Φυσιολογικό, το άνοιγμα μπροστά κοιτάζοντας το στενό δρομάκι που αφήνουμε πίσω μας. Σε αυτή τη διαδρομή κράτος, επιχειρήσεις και ανθρώπινο δυναμικό είμαστε όλοι μαζί και αυτό είναι ίσως το πρώτο δώρο της κρίσης.

Ίσως μόνη εξαίρεση να είναι οι δάσκαλοι και καθηγητές που συνεχίζουν την πεπατημένη. Αντίστοιχο αίσθημα συμπίεσης είχα νοιώσει και το 1974 (ίσως να ήταν επειδή ήμουν μόνο 17 χρό-

νων) παρόλο που τα προβλήματα τότε είχαν ως πηγή την προδοσία. Κάνοντας πρόβλεψη των εξελίξεων θα τολμήσω να προτείνω και εισηγήσεις για το τι θα πρέπει να πράξουμε ως Κύπρος.

Στο πρώτο στάδιο της προετοιμασίας δεν πήγαμε και τόσο καλά. Ξεχωρίζει ο πανικός των καταναλωτών για στοκάρισμα προϊόντων, κονσέρβες, χαρτί τουαλέτας, αντισηπτικά, γάντια έγιναν ανάρπαστα. Δυστυχώς, όμως, η πανδημία βρήκε τα δημόσια νοσηλευτήρια ανέτοιμα τόσο σε υποδομή, επάρκεια υλικών όσο και ως πωτές διαδικασίες. Στα πρώτα κρούσματα τα δημόσια νοσηλευτήρια πρωταγωνιστούσαν.

Επίσης, οι πολιτικές αποφάσεις υπέρβαιναν των ιατρικών και έτσι είδαμε το φάσκο με τους επισκέπτες από το ΗΒ που αλλάχθηκε αυθημερόν η κατηγορία τους από 2 σε 3 και έτσι φέραμε το κρούσμα 0 από τους άρτι αφικθόντες συγγενείς του Άγγελου Ασθενή που νοσηλευόταν στο Νοσοκομείο Πάφου και μετέφεραν το κρούσμα. Αυτοί που έπρεπε να βρίσκονται σε καραντίνα. Δεν υπονόω ότι δεν θα ερχόταν η πανδημία στη Κύπρο αλλά θέλω να προβάλω το επίπεδο κόστους από επιπόλαιες αποφάσεις που ίσως προήλθαν λόγω συμπερόντων. Έτσι μπήκαμε στη φάση 2, πλοήγηση. Πολύ γρήγορα οι κρατικές υπηρεσίες αλλά και ηγεσία απόκτησαν αντανάκλαστικά και ενέπνεαν εμπιστοσύνη. Είδαμε

Η Κύπρος έχει ως πλεονεκτήματα την τοποθεσία, τον καλό καιρό, τη θάλασσα, αλλά κυρίως το ανθρώπινο δυναμικό πάνω στο οποίο θα πρέπει να επενδύσει.

μια ΟΜΑΔΑ εμπειρογνομώνων και πολιτικών να εργάζονται για κοινό σκοπό. Για τη φάση αυτή ο Πρόεδρος και η ομάδα του παίρνουν άριστα με πρώτο τον Υπουργό Υγείας που ήταν δική του ευθύνη η φάση αυτή. Τώρα μπαίνουν προσεκτικά (έτσι πήερα μέχρι που άκουσα την απόφαση για τα σχολεία) και η ευθύνη μεταφέρεται σταδιακά στον Υπουργό Οικονομικών.

Η φάση αυτή έχει σημαντική ημερομηνία την 21η Μαΐου, ονομαστική εορτή των δυο Υπουργών, και εύχομαι τα αποτελέσματα να τους δώσουν ένα επιπλέον λόγο να το γιορτάσουν. Είναι αδικία αν δεν σταθούν και στην Υπουργό Εργασίας η οποία μπήκε από την πρώτη στιγμή μπροστά, ήταν ενήμερη για τα πάντα και ενέπνεε εμπιστοσύνη.

Με παραξενεύει η ολοκληρωτική απουσία των Διευθυντών των Υπουργείων από τους οποίους ανέμενα να είναι μπρο-

στάρτηδες. Πρέπει να αναφέρω ότι δεν γνωρίζω τι έπρατταν στην πραγματικότητα και δεν θέλω να τους κρίνω, ίσως και να ήταν η σωστή κινητήρια δύναμη των Υπουργείων τους.

Ελπίζω και πιστεύω ότι θα βγούμε σχετικά ανώδυνα από την 3η φάση και θα μπορούμε στην τελευταία το Νέο Φυσιολογικό. Σίγουρα θα υπάρχουν θύματα και επιχειρήσεις που δεν θα ανοίξουν ξανά αλλά και ολόκληροι τομείς που θα υποφέρουν σοβαρά και ίσως χωρίς προοπτική. Παρ' όλα αυτά θα πρέπει να δούμε ποιο θα είναι το Νέο Φυσιολογικό και πώς πρέπει να το χειριστούμε ως Κύπρος; Μήπως αυτή τη φορά θα πρέπει να ξεκινήσουμε την προετοιμασία από τώρα για να έχουμε πιο ομαλή πλοήγηση και με λιγότερο κόστος και φόβο;

Η Κύπρος είναι μια παραδοσιακή οικονομία η οποία εκινείτο αργά με τις εξελίξεις. Αυτό μας έδωσε την ευκαιρία να ζήσουμε (εμείς οι Baby Boomers) την γεωργική Κύπρο (εξαγωγές γεωργικών προϊόντων όπως πατάτες, καρπούζια, σιτηρά και κολοκάσι με επικορηνημένο λόγο να το γιορτάσουν. Είναι αδικία αν δεν σταθούν και στην Υπουργό Εργασίας η οποία μπήκε από την πρώτη στιγμή μπροστά, ήταν ενήμερη για τα πάντα και ενέπνεε εμπιστοσύνη.

Με παραξενεύει η ολοκληρωτική απουσία των Διευθυντών των Υπουργείων από τους οποίους ανέμενα να είναι μπρο-

σχωρήσης μονοπωλίων σε ημέτερους και παρ' όλο που από το 2004 έχουμε γίνει μέλη της ΕΕ και από το 2008 του ευρώ η πελατειακή σχέση κομμάτων-πολιτών απλώς άλλαξε μορφή. Όλα αυτά δεν μπορεί παρά να ενεργούν εις βάρος της οικονομίας.

Όλα αυτά πρέπει να αλλάξουν ριζικά και γρήγορα. Θα πρέπει να κάνουμε τρία πράτα τα βήματα έστω και αν κινδυνεύουμε να κάνουμε και λάθη. Ποια η εισήγησή μου για το αύριο;

Ας ξεκινήσουμε από κάποιες διαπιστώσεις. Είναι επικίνδυνο να έχεις όλα σου τα αυγά σε ένα καλάθι. Η τεχνολογία είναι απαραίτητη και ως Κύπρος είμαστε στην προετοιμασία από τώρα για να έχουμε πιο ομαλή πλοήγηση και με λιγότερο κόστος και φόβο;

Η Κύπρος είναι μια παραδοσιακή οικονομία η οποία εκινείτο αργά με τις εξελίξεις. Αυτό μας έδωσε την ευκαιρία να ζήσουμε (εμείς οι Baby Boomers) την γεωργική Κύπρο (εξαγωγές γεωργικών προϊόντων όπως πατάτες, καρπούζια, σιτηρά και κολοκάσι με επικορηνημένο λόγο να το γιορτάσουν. Είναι αδικία αν δεν σταθούν και στην Υπουργό Εργασίας η οποία μπήκε από την πρώτη στιγμή μπροστά, ήταν ενήμερη για τα πάντα και ενέπνεε εμπιστοσύνη.

Με παραξενεύει η ολοκληρωτική απουσία των Διευθυντών των Υπουργείων από τους οποίους ανέμενα να είναι μπρο-

των ιδιωτικών και των δημόσιων σχολείων κατά τη διάρκεια της κρίσης. Τα δημόσια νοσηλευτήρια δικαιούνται καλύτερης στήριξης.

Όλες οι νέες επιτυχημένες επιχειρήσεις είναι εταιρείες κατά βάση λογισμικού (Δες Amazon, Uber, Netflix, Airbnb, Zoom). Ακόμη και παραδοσιακές επιχειρήσεις όπως αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν περισσότερη προστιθέμενη αξία στο λογισμικό σήμερα απ' ό,τι στη μηχανολογία. Η εφαρμογή τεχνολογίας βοηθά επίσης σε περισσότερη διαφάνεια (ουδέν κρυπτόν). Μήπως για αυτό δεν εφαρμόστηκαν οι κάμερες τροχαίας για σχεδόν 20 χρόνια από την εξαγγελία τους;

Η Κύπρος έχει ως πλεονεκτήματα την τοποθεσία, τον καλό καιρό, τη θάλασσα, αλλά κυρίως το ανθρώπινο δυναμικό πάνω στο οποίο θα πρέπει να επενδύσει. Ένα ανθρώπινο δυναμικό με καλή μόρφωση και μάλιστα από διαφορετικές παγκόσμιες σχολές το οποίο προσφέρει μια διαφορετικότητα ως προστιθέμενη αξία. Για αυτό η εισήγησή μου για το μέλλον είναι να κτίσουμε πάνω σε τομείς που αξιοποιούν το ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου.

Στο δεύτερο μέρος την ερχόμενη Τετάρτη: Οι ομιλίες στους οποίους μπορούμε να επενδύσουμε και η ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

*Ο Μάριος Λουκαΐδης είναι σύμβουλος εταιρειών.

Ερχεται τσουνάμι πτωχεύσεων στα κατεχόμενα

*Η απειλή της συνολικής οικονομικής
κατάρρευσης είναι περισσότερο από ορατή*

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο ηγέτης του τουρκοκυπριακού Κόμματος Αναγέννησης (ΚΑ), το οποίο εκφράζει τις θέσεις της κοινότητας των εποίκων πριν από λίγα εικοσιτετράωρα, σε παρέμβαση του προειδοποίησε ότι η τουρκοκυπριακή οικονομία βρίσκεται αντιμέτωπη με το ενδεχόμενο της συνολικής κατάρρευσης. Ο Ερχάν Αρίκλι πρόσθεσε ότι σε περίπτωση που η τ/κ ηγεσία δεν καταφέρει να εξασφαλίσει έκτακτα κονδύλια για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού, εντός του καλοκαιριού η «ΤΑΒΚ» ενδέχεται να οδηγηθεί σε πτώχευση.

Η παρέμβαση του κ. Αρίκλι στην πραγματικότητα αποτελεί προέκταση-συνέχεια προηγούμενης προειδοποίησης της ηγεσίας του Μουσταφά Ακιντζί, στην οποία

**Η τουρκοκυπριακή
οικονομία, τις τελευταίες
60 ημέρες έχει
συρρικνωθεί κατά 50%.**

εστίασε η «Κ» πριν από λίγες εβδομάδες. Στις απαρχές της μεγάλης πανδημίας, η τ/κ ηγεσία προειδοποίησε ότι εξαιτίας της κρίσης του κορωνοϊού περίπου 130.000 Τ/κ ενδέχεται να βρεθούν αντιμέτωποι με τους κινδύνους της φτώχειας και του λιμού.

Μέχρι σήμερα, η «κυβέρνηση» του Ερσίν Τατάρ έχει επιλέξει να υποβαθμίσει την σημασία των προειδοποιήσεων αυτών. Η «κυβέρνηση» επιχειρεί να περάσει το μήνυμα ότι «η ΤΑΒΚ είναι η πρώτη χώρα στην οποία για πολλές εβδομάδες δεν έχει νέο κρούσμα του κορωνοϊού».

Πάνω σε αυτό το αφήγημα, η «κυβέρνηση» Τατάρ οικοδομεί τον νέο σχεδιασμό για την επαναλειτουργία της τ/κ οικονομίας και την επιστροφή των τουριστών στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Τ/κ πολιτικοί αναλυτές, εκπρόσωποι διάφορων επαγγελματιών προειδοποιούν ότι αυτή η στρατηγική δεν πρόκειται να αποδώσει θετικό αποτέλεσμα αν δεν ληφθούν ριζοσπαστικές υφής οικονομικά μέτρα και επαναλειτούργησουν τα οδοφράγματα.

Η σοβαρότητα της κρίσης

Για τον κ. Αρίκλι στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι εξελίξεις στο τ/κ οικονομικό μέτωπο, η Τουρκία είναι από τις λιγοστές «λύσεις» στις οποίες θα μπορούσε να προσφύγει η «κυβέρνηση» Τατάρ για την αντιμετώπιση της μεγάλης οικονομικής κατάρρευσης. Ωστόσο, την παρούσα στιγμή η ίδια η Τουρκία βρίσκεται αντιμέτωπη με μεγάλα οικονομικά προβλήματα. Το Τουρκοκυπριακό Επιμελητήριο Καταστήματρκων και Τεχνιτών (ΚΤΕΖΟ) συμμεριζόμενο την απαισιοδοξία του κ. Αρίκλι, καλεί την «κυβέρνηση» να εστιάσει στα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τ/κ κοινωνία στο σύνολό της. Σε σχετική τοποθέτησή του, το ΚΤΕΖΟ τονίζει ότι οι περισσότεροι καταστηματαρχές έχουν χάσει σχεδόν το 100% των κερδών τους κατά τους προηγούμενους δυο μήνες. Μεγάλο πλήγμα έχουν δεχθεί οι τ/κ επιχειρήσεις που στηρίζονται στα κέρδη από τις οικονομικές συνδιαλλαγές με τις ελεύθερες περιοχές. Σε γενικά πλαίσια, η τ/κ οικονομία, τις τελευταίες 60 ημέρες, έχει συρρικνωθεί κατά 50%.

Παρόμοια αποκαρδιωτική εικόνα σχηματίζει και το Τουρκοκυπριακό Επιμελητήριο Επιμελητήριο (ΚΤΤΟ) σε πρόσφατη, σχετική δημόσια παρέμβασή του για την σοβαρότητα της νέας οικονομικής κρίσης.

Μεγάλο πλήγμα έχουν δεχθεί οι τ/κ επιχειρήσεις που στηρίζονται στα κέρδη από τις οικονομικές συνδιαλλαγές με τις ελεύθερες περιοχές.

Σύμφωνα με το ΚΤΤΟ, η ζημία στις τ/κ επιχειρήσεις που βασίζονται στα κέρδη από τις ελεύθερες περιοχές είναι ανεπαρκώς. Την ίδια στιγμή, η κατακλύδα της τουρκικής λίρας έρχεται να πλαισιώσει την εκρηκτική κατάσταση στην τ/κ οικονομία.

«Κυβέρνηση ειδικού σκοπού»

Υπό την σκιά της μεγάλης οικονομικής κατάρρευσης, και ακόμη το ενδεχόμενο της πτώχευσης της «ΤΑΒΚ» εντός των επόμενων μηνών, η κοινότητα των εποίκων φέρνει στο προσκήνιο της επικαιρότητας ενδιαφέρουσες προτάσεις, οι οποίες βρίσκουν αντίκτυπο στους κύκλους της Άγκυρας. Ο κ. Αρίκλι θέτει εκ νέου στο προσκήνιο την πρόταση σχηματισμού μιας νέας «κυβέρνησης εθνικής σωτηρίας», η οποία θα αναλάβει το δύσκολο έργο των ριζικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και αλλαγών στην τ/κ οικονομία και στο τ/κ πολιτικό προσκήνιο. Στα πλαίσια της συγκεκριμένης πρότασης, ο κ. Αρίκλι προτείνει την σμίκρυνση του «δημόσιου» το-

μέα, την μείωση του αριθμού των «δύμων», την αλλαγή του φορολογικού καθεστώτος και την μετάβαση σε «προεδρικό» σύστημα.

Στην πραγματικότητα, ο κ. Αρίκλι, επικαλούμενος την μεγάλη οικονομική κρίση, προτείνει την άμεση εφαρμογή οικονομικών και πολιτικών συνταγών, τις οποίες επιβάλλει η Άγκυρα το τελευταίο διάστημα στην τ/κ ηγεσία. Η τουρκική πλευρά τάσσεται υπέρ της δρομολόγησης ενός πακέτου πολιτικών μεταρρυθμίσεων εν μέσω πανδημίας και οικονομικής κρίσης.

Καλά ενημερωμένες πηγές, σχετικά με τον αναβρασμό που επικρατεί στο εσωτερικό της «κυβέρνησης», υπογράμμισαν ότι ο Κουντρέτ Όζερσάι προσεγγίζει θετικά την ιδέα της δημιουργίας μιας «κυβέρνησης» ειδικού σκοπού, στην οποία θα συμμετάσχουν τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Η συγκεκριμένη ιδέα προσέκλυσε και το ενδιαφέρον των Σερντάρ Ντενκτάς.

Οι προτεινόμενες λύσεις

Όπως έχει επισημανθεί, αντιμέτωπη με ασφυκτικές πιέσεις, την παρούσα στιγμή,

η «κυβέρνηση» Τατάρ επιχειρεί να κερδίσει πολύτιμο χρόνο και να οδηγήσει σε επαναλειτουργία την οικονομία. Στο ενδιαμέσο διάστημα, η «κυβέρνηση» προχωρά στην λήψη ορισμένων μεταβατικών φύσεως οικονομικών μέτρων. Ένα από αυτά τα μέτρα αφορά την παραχώρηση οικονομικής βοήθειας ύψους 1.500 τουρκικών λιρών (περίπου 195 ευρώ) σε περίπου 60.000 Τ/κ. Η συγκεκριμένη βοήθεια συνοδεύτηκε από παρατράγουδα καθώς σύμφωνα με την ίδια την «κυβέρνηση», κατά την παραχώρηση της βοήθειας δεν τηρήθηκαν οι όροι και προϋποθέσεις που τέθηκαν αρχικά. Με αυτόν τον τρόπο, από την έκτακτη βοήθεια της «κυβέρνησης» επωφεληθήκαν και τα μεσαία και ανώτερα στρώματα της τ/κ κοινότητας που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα λάμβαναν την έκτακτη οικονομική βοήθεια.

Τ/κ πολιτικοί, αναλυτές, συνδικαλιστές και εκπρόσωποι επαγγελματιών ενώσεων σχετίζουν τις εξελίξεις με το γεγονός ότι «η κυβέρνηση έχει χάσει τον μπουσουλά της» στο πεδίο της αντιμετώπισης της με-

γάλης οικονομικής κρίσης. Το ΚΤΕΖΟ επιμένει στο γεγονός ότι για την αντιμετώπιση της μεγάλης κρίσης, η τ/κ κοινότητα χρειάζεται πιο δραστήρια μέσα και μέτρα, όπως λ.χ. την χρήση της λίρας για την εννοίκηση καταστημάτων. Ο κ. Αρίκλι φέρνει στο προσκήνιο την πρόταση της επιβολής έκτακτου φόρου στα μεσαία και ανώτερα κοινωνικά στρώματα.

Την ίδια στιγμή, σχεδόν ομόφωνα, η τ/κ κοινότητα τάσσεται υπέρ της άμεσης επαναλειτουργίας των οδοφραγμάτων. Το αίτημα υποστηρίζουν ένθερμα Τ/κ που εργοδοτούνται στις ελεύθερες περιοχές και οι οποίοι αυτοί το διάστημα προχωρούν σε δυναμικές κινητοποιήσεις με κεντρικό αίτημα την πρόσβαση στους χώρους εργασίας τους. Σε σχετική τοποθέτηση του το ΚΤΕΖΟ προβάλει την άποψη ότι το κλείσιμο των οδοφραγμάτων πλήττει και τις δυο κοινότητες. Την ίδια ώρα, ο κ. Ακιντζί ζητά την επαναλειτουργία των οδοφραγμάτων με βάση την συνεννόηση των δυο ηγεσιών και τον συντονισμό του ΟΗΕ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΧΑΣΑΠΗ**

Ξεκινώντας την επαγγελματική σου ζωή, στην εποχή του covid-19

Η έναρξη της επαγγελματικής σου ζωής είναι ένα ορόσημο, κάτι για το οποίο έχεις εργαστεί δώδεκα χρόνια στο σχολείο και αρκετά ακόμη εξάμηνα στο Κολέγιο. Αυτή θα είναι η μέρα που ονειρευόσουν. Όταν θα έχεις τα δικά σου έσοδα, χωρίς ανάγκη τους γονείς. Όταν σε θέση να ζήσεις μόνος, δεν θα χρειάζεται πλέον να ακούς κανέναν να σχολιάζει τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεις το χώρο σου ή διαθέτεις τον χρόνο σου. Κι όπως προχωράς στη ζωή, να είσαι σε θέση να αποκτήσεις αγαθά και να δημιουργήσεις τη δική σου οικογένεια.

Τώρα, ως σκεφτούμε πώς μπορείτε να τα κάνετε όλα αυτά, στην εποχή του covid-19. Να αναμένουμε «business as usual»; Είναι απίθανο, δεδομένου ότι ο ιός έχει εξαπλωθεί κυριολεκτικά σε όλο τον κόσμο, κανείς δεν είναι σίγουρος πότε θα εξοντωθεί, η οικονομία έχει φρενάρει για σημαντικό χρονικό διάστημα, ενώ οι κυβερνήσεις πρέπει να ξεδύψουν πολλά, πέρα από τον προϋπολογισμό τους. Πράγματι, ο κόσμος κινείται σε αχαρτογράφητα νερά. Κανείς ζωντανός σήμερα δεν ήταν παρών στην προηγούμενη μεγάλη επιδημία.

Μάπως αυτό θα σε οδηγήσει σε απόγνωση; Σίγουρα δεν πρέπει. Η παύση χωρίς αγώνα, ή η χαλάρωση, δεν θα σε πάει μακριά. Αλλά οφείλεις να δημιουργήσεις ή να επαναπροσδιορίσεις την

στρατηγική σου. Ο όρος στρατηγική μπορεί να σας ξενίζει. Κανένα πρόβλημα. Έχετε διαδαθεί για τη στρατηγική σε σχέση με άλλους, είτε είναι στρατιωτικοί είτε ηγέτες εταιρειών. Τώρα πρέπει να γίνεις σού ο Διοικητής της καριέρας σου. Λοιπόν, ποια στοιχεία πρέπει να εξετάσεις, τα οποία μπορούν να γίνουν τα στατικά της στρατηγικής σου; Εδώ παρουσάζουμε τα δέκα ουσιωδέστερα.

Αποδεκτείτε την πραγματικότητα. Υπήρξαν γενιές πριν από εσάς, που με την αποφοίτηση κάποιος έβρισκε την απασχόληση που ήθελε, εκεί που την ήθελε. Το δίλημμα τότε ήταν ανάμεσα στην εξασφάλιση της ιδανικής θέσης, ή του συμβιβασμού με μια όχι τόσο. Στην εποχή του covid-19, με μεγάλους οργανισμούς να προετοιμάζουν απολύσεις εργατικού δυναμικού, υπάρχει μικρότερη προσφορά θέσεων εργασίας από ό,τι η ζήτηση.

Συλλογιστείτε την ευελιξία. Η απασχόληση που οραματίζεστε ίσως δεν είναι πια εύκολη. Τι θα λέγατε για διεύρυνση του γεωγραφικού σας ορίζοντα; Ευτυχώς υπάρχουν χώρες και βιομηχανίες, στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας και των επιστημών, ιδίως, που χρειάζονται ειδικευμένους πτυχιούχους. Η στρατηγική σας μπορεί να επεκταθεί για να ερευνήσετε και να διεκδικήσετε τέτοιες προσφορές, ενώ παράλληλα προετοιμάζετε για το ξεβόλεμα της μετακίνησης στο ε-

**Η παύση χωρίς αγώνα,
ή η χαλάρωση, δεν θα
σε πάει μακριά. Αλλά
οφείλεις να δημιουργήσεις
ή να επαναπροσδιορίσεις
την στρατηγική σου.**

ξωτερικό. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ταχεία εκμάθηση μιας νέας γλώσσας, όπου χώρα στην υψηλή τεχνολογία μπορείτε να κάνετε θαύματα με την αυτο-διδασκαλία.

Ψάξτε πλατώτερα. Ακόμα κι αν οι σπουδές σας είναι μονοθεματικές, αναζητήστε εναλλακτικές θέσεις σε παραπλήσια πεδία. Ελέγξτε θέσεις σε άλλους κλάδους, πέραν της αρχικής σας προτίμησης. Επενδύστε ελεύθερο χρόνο για να εμπλουτίσετε τις γνώσεις σας σχετικά με νέα θέματα, παρακολουθώντας σύντομα μαθήματα που θα βρείτε στο ίντερνέτ.

Εργαστείτε ακούραστα. Η αναζήτηση εργασίας δεν θα είναι καθόλου εύκολη υπόθεση για τους περισσότερους από εσάς. Πέρασε η εποχή όπου ένας υποψήφιος μπορούσε να αρκεστεί στο τσεκάρωμα νέων αγγελιών σε μια εφημερίδα, να στείλει βιογραφικό σημείωμα και να

περιμένει. Μια ώρα ψάξιμο στο διαδίκτυο για θέσεις εργασίας, ακολουθούμενη από πολλές ώρες κουτοσμπολίο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή παιχνιδιών στον υπολογιστή την ημέρα είναι μια συνταγή για αποτυχία. Κάντε ό,τι μπορείτε να κάνετε σήμερα, σήμερα.

Αμφισβητήστε τις εύκολες λύσεις. Βάλτε πολλές ώρες βαθιά σκέψης στο πλήθος των σχετικών ερωτήσεων που θα σας γεννηθούν, μόλις αποκτήσετε τη διάθεση να υποβάλλετε ερωτήσεις στον εαυτό σας. Τι βελτιώσεις μπορείτε να επιφέρετε στο βιογραφικό σας; Υπάρχει κάποιος άλλος τρόπος καλύτερης διατύπωσης ενός δύσκολου σημείου; Πώς να συντάξετε μια συνοδευτική επιστολή ώστε να την κάνετε να ταίριαζε; Με ποιον να ζητήσετε να συναντηθείτε για συμβουλές ή δικτύωση; Φλερτάρτε με τα «τι», «γιατί», «πώς», «πού» και θα εκπλαγείτε με πόσες νέες ιδέες για τη ζωή θα ανακαλύψετε.

Εστιάστε στα σημαντικότερα. Μόλις ετοιμάσετε μια μακρά λίστα με δραστηριότητες, ξεκινήστε καθορίζοντας προτεραιότητες για κάθε μέρα. Επικεντρωθείτε σε ό,τι πιο ελπιδοφόρο, αφήστε για το τέλος αυτά που μοιάζουν γρήγορα ή σάς αρέσουν να κάνετε. Κανείς λογικός δεν ξεκινά τη μέρα του διεκπεραιώνοντας μια σειρά από ηλεκτρονικά μηνύματα όπως εμφανίζονται, ούτε κάθε σχόλιο που δημοσιεύτηκε στο fb.

Συγκεντρωθείτε. Κόψτε τους περισπασμούς. Μην κοροϊδεύετε τον εαυτό σας για το multi-tasking. Αν πρέπει να ακούτε κάποια μουσική, αφήστε την να βρίσκεται σε κάποια απόσταση, όχι στα αυτιά σας και ας είναι χωρίς στίχους. Περιορίστε τις επισκέψεις στο fb σε μισή ώρα το πρωί και άλλη μισή ώρα το βράδυ. Οι φίλοι που αξίζετε μπορούν να κατανοήσουν.

Εξασκηθείτε στην επικοινωνία. Πολλά από αυτά που θα σας εξασφαλίσουν μια καλύτερη δουλειά εξαρτώνται από το πώς θα κερδίσετε τις εντυπώσεις στο στάδιο της συνέντευξης. Ο εργοδότης θα έχει διαβάσει δεκάδες προφίλ σαν το δικό σας, και κάποια στιγμή γίνεται δύσκολο να κάνει διάκριση μεταξύ του ενός πανεπιστημίου ή του άλλου, ή να αντιληφθεί με ποιο τρόπο ο βαθμός 3,5 είναι καλύτερος για τη θέση από τον βαθμό 3,1. Κατά συνέπεια, έχετε μια μεγάλη ευκαιρία να ξεπεράσετε τους άλλους, χάρη στον τρόπο που μιλάτε, απαντάτε στις ερωτήσεις, κοιτάτε στα μάτια, χαμογελάτε και τη γλώσσα του σώματός σας στη συνάντηση. Για να τα καταφέρετε, δεν είναι θέμα ταλέντου. Θα πρέπει να εξασκηθείτε, να εξασκηθείτε, να εξασκηθείτε, στέκοντας μπροστά στον καθρέφτη και βιντεοσκοπώντας τον εαυτό σας.

Υποχωρήστε σε σιδήποτε, εκτός από την

τιμιότητά σας. Ο συμβιβασμός και η διαπραγμάτευση αποτελούν αναπόσπαστα συστατικά της ζωής. Θα πρέπει να καθορίσετε τα όριά σας σε κάθε περίπτωση. Από την άλλη, ένας καλός εργοδότης θα δώσει σε ένα νέο απόφοιτο την ευκαιρία να δείξει τι μπορεί να κάνει και να μάθει στη δουλειά, ακόμα κι αν αυτό το άτομο δεν είναι τόσο δυνατό σε κάποιες συγκεκριμένες γνώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι έχει κάνει μια ισχυρή εντύπωση. Αυτό που ο εργοδότης δεν θα αποδεχτεί είναι ένα άτομο που αφήνει υποψίες για την ειλικρίνεια και την τιμιότητά του. Έτσι, αν νομίζετε ότι μπορείτε να ξεγλιστράσετε με ασάφειες, αντιμέτωποι με ένα θέμα που δεν κατέχετε, σκεφτείτε το ξανά.

Μην έχετε καθόλου τύψεις. Μην κοιτάς πίσω και μην λυπάσαι για τυχόν ελλείψεις στον πίνακα των επιτευγμάτων σου. Αντιμετώπισε κάθε μέρα ως ένα νέο ξεκίνημα στη ζωή σου. Εν τέλει, σήμερα είναι η πρώτη μέρα του υπόλοιπου της ζωής σου. Όμως, υιοθετώντας αυτή τη στάση, μην επιτρέψεις στον εαυτό σου άλλη σπατάλη χρόνου, άλλες χαμένες ευκαιρίες.

Σας εύχομαι το καλύτερο!

Ο Ξενοφών Χασάπης είναι σύμβουλος και εκπαιδευτής στελεχών επιχειρήσεων και νέων. Xenophon.hasapis@gmail.com

Λάρνακα ➔ Αθήνα • Θεσσαλονίκη Βουκουρέστι

Ταξιδέψτε περισσότερο, απολαύστε περισσότερα

Orthodoxou Anavision
+357 22 755 300

LIGHT

CLASSIC

PREMIUM

23"

32"

www.flyblueair.com

Δύο κρίσιμες εβδομάδες για τις χώρες του Νότου

Εν αναμονή των προτάσεων της Κομισιόν

Τον ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Κρίσιμης σημασίας θα είναι αυτή και η επόμενη εβδομάδα για τις προσπάθειες της ευρωπαϊκής οικονομίας και ειδικά του Νότου, όπου οι οικονομικές συνέπειες του κορωνοϊού αναμένεται να είναι σφοδρότερες από οπουδήποτε αλλού. Σήμερα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρουσιάσει την εισήγσή της για την επανεκκίνηση των αεροπορικών συνδέσεων μεταξύ κρατών-μελών και τη λειτουργία της τουριστικής αγοράς. Παράλληλα, έως τις 20 Μαΐου αναμένεται να δημοσιεύσει την πρότασή της για το νέο Ταμείο Ανάκαμψης και το πώς θα συνδέεται με το Πολυτές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (τον κοινοτικό προϋπολογισμό για την περίοδο 2021-27).

Σχετικά με το τουριστικό πακέτο, παραμένει υπό διαμόρφωση, σε όλα τα μέτωπα: τα μέτρα προστασίας στις πτήσεις, τις προϋποθέσεις που θα πρέπει να τηρούν οι τόποι προορισμού (τόσο σε υποδομές υγείας όσο και σε μέτρα ασφαλείας σε ξενοδοχεία και εστιατόρια), τον τρόπο πιστοποίησης της υγείας των τουριστών που θέλουν να ταξιδέψουν κ.ά. Στις διαβουλεύσεις συμμετέχουν ενεργά το ECDC (το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης Νοσημάτων) και ο EASA (ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας).

Το τελικό κείμενο με τις κατευθυντήριες γραμμές, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», θα περιλαμβάνει αυξημένες απαιτήσεις προστασίας σε πτήσεις μεταξύ επιδημιολογικά επιβαρυνμένων προορισμών. Η σύσταση της Επιτροπής θα είναι η πιστοποίηση της υγείας των τουριστών να γίνεται στη χώρα προέλευσης, με την κάθε χώρα προορισμού να έχει τη δυνατότητα να θέσει τους δικούς της ακριβείς όρους σχετικά με αυτό. Ο υπουργός Τουρισμού Χάρης Θεοχάρης δηλώνει στην «Κ» ότι το πρώτο κριτήριο θα είναι η αξιοπιστία των εξετάσεων: «Αν τα διαγνωστικά παραμένουν πιο αξιό-

Τα δάνεια που θα διαθέσει ο ESM με επιτόκιο οριακά πάνω από το μηδέν μπορούν να φτάσουν το 2% του ΑΕΠ κάθε χώρας – για την Ελλάδα αυτό σημαίνει 3,7 δισ. ευρώ.

πιστα από τα τεστ αντισωμάτων, θα εστιάζουμε σε αυτά».

Στις συζητήσεις που γίνονται, το ECDC τηρεί την πιο αυστηρή στάση, με την επικεφαλής να προειδοποιεί, σύμφωνα με πληροφορίες, ότι τα επιδημιολογικά δεδομένα δεν επιτρέπουν επικείμενο άνοιγμα της τουριστικής αγοράς. Η στάση αυτή, σύμφωνα με γνώστες του θέματος, αποδίδεται στην αποτυχία του οργανισμού να αντιδράσει έγκαιρα τον Ιανουάριο - Φεβρουάριο και να προετοιμάσει την Ευρώπη για την πανδημία.

Οι υποστηρικτές μιας πιο τολμηρής στρατηγικής ανοίγματος επικαλούνται πολλά, πώς τα επιχειρήματα: ο ιός φαίνεται από τις επιδημιολογικές μελέτες ότι είναι λιγότερο φονκός σε σύγκριση με τους αρχικούς φόβους, τα συστήματα υγείας των κρατών-μελών έχουν ενισχυθεί, οι πολίτες έχουν εκπαιδευτεί για τα αναγκαία μέτρα προστασίας και υπάρχουν ήδη κάποια φάρμακα που φαίνεται ότι συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της ασθένειας.

Για την ελληνική πλευρά είναι κρίσιμης σημασίας και το άνοιγμα σε τουρίστες πέραν της Ε.Ε. «Θέλουμε σίγουρα να προσελκύσουμε τουρίστες και από τρίτες χώρες», λέει ο κ. Θεοχάρης. Η ταξιδιωτική απαγόρευση της Ε.Ε. που αφορά τρίτες χώρες, που ισχύει έως τις 15/5, αναμένεται να επεκταθεί για ακόμα ένα μήνα (η Κομισιόν κατέθεσε σχετική εισήγηση την Παρασκευή). Ο υπουργός Τουρισμού τονίζει ότι «δεν πρέπει επ' ουδενί να παραταθεί πέρα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρουσιάσει την εισήγσή της για την επανεκκίνηση των αεροπορικών συνδέσεων μεταξύ κρατών-μελών. Εως τις 20 Μαΐου αναμένεται να δημοσιεύσει την πρότασή της για το νέο Ταμείο Ανάκαμψης.

από τα μέσα Ιουνίου». Τέλος, σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας στις πτήσεις, η Αθήνα συζητάει τα πάντα (υποχρεωτικές μάσκες, μη σερβίρισμα φαγητού κ.ο.κ.), πλην της κενής ενδιάμεσης θέσης.

Σημειώνεται ότι την περασμένη Πέμπτη ο Κυριάκος Μητσοτάκης συμμετείχε στη δεύτερη τηλεδιάσκεψη με τους πρωθυπουργούς επτά χωρών, εντός και εκτός Ε.Ε. (Αυστρία, Δανία, Τσεχία, Νορβηγία, Ισραήλ, Σγκαπούρη, Αυστραλία), που αντιμετώπισαν με επιτυχία το πρώτο κύμα της πανδημίας του κορωνοϊού.

Εκεί κυριάρχησαν, σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, τα σχέδια για την επανεκκίνηση της οικονομίας και το άνοιγμα δραστηριοτήτων που σταδιακά θέτουν σε εφαρμογή οι χώρες τους. Ο κ. Μητσοτάκης πρότεινε μία πιο συστηματική συζήτηση μεταξύ τους, που θα αφορά και συγκεκριμένα πρωτόκολλα. Στόχος είναι να δημιουργηθούν «ασφαλείς διάδρομοι» που θα επιτρέψουν τη μετακίνηση ανθρώπων μεταξύ συγκεκριμένων χωρών, με βάση κανόνες.

Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επείγει η ολοκλήρωση του πακέτου ώστε να υπάρξει ο συντονισμός στην έξοδο από τα lockdowns που δεν υπήρξε στη φάση επιβολής των περιοριστικών μέτρων. Για τις Βρυξέλλες, μονομερείς ή διμερείς ενέργειες στο άνοιγμα υπονομεύουν εξίσου τη ζώνη Σένγκεν ως

ενιαίο χώρο ελεύθερης μετακίνησης όπως και το μονομερές κλείσιμο των συνόρων.

Η ύφεση ως επιχείρημα

Στο ευρύτερο οικονομικό μέτωπο, στο Eurogroup της Παρασκευής οριστικοποιήθηκαν οι όροι πρόσβασης στη νέα πιστωτική γραμμή του ESM (Pandemic Crisis Support). Σύμφωνα με εκ των προτέρων αξιολόγηση της Κομισιόν, όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης πληρούν τις προϋποθέσεις για να αιτηθούν στήριξη από το Pandemic Crisis Support. Τα δάνεια, με μέση ωρίμανση τα 10 χρόνια και επιτόκιο που θα είναι «οριακά πάνω από το μηδέν», όπως είπε ο επικεφαλής του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ στη συνέντευξη Τύπου, μπορούν να φτάσουν το 2% του ΑΕΠ της χώρας που προσφεύγει, με στοιχεία του περασμένου έτους (για την Ελλάδα αυτό σημαίνει 3,7 δισ. ευρώ).

Τόσο ο κ. Ρέγκλινγκ όσο και ο πρόεδρος του Eurogroup Μάριο Σεντένο και ο επίτροπος Οικονομικών Υποθέσεων της Ε.Ε. τόνισαν ότι ο μόνος όρος για την παροχή της βοήθειας είναι η δεσμευση των χωρών ότι θα δαπανήσουν τα χρήματα για την κάλυψη άμεσων και έμμεσων δαπανών που συνδέονται με την υγειονομική κρίση, βάσει της συμφωνίας της 9ης Απριλίου. Η νέα πιστωτική γραμμή έχει ημερομηνία λήξης την 31/12/2022 αλλά μπορεί να καταργηθεί νωρίτερα, με απόφαση του Συμ-

βουλίου Διοικητών του Μηχανισμού. Θα διατίθεται στις χώρες που θα την αιτηθούν για 12 μήνες, με δυνατότητα δύο εξάμηνων παρατάσεων. Η εποπτεία θα είναι αντιστοίχως χαλαρή. Η Κομισιόν θα περιοριστεί στην πιστοποίηση του μοναδικού όρου σχετικά με το πώς δαπανώνται οι πόροι, ενώ δεν θα λάβουν χώρα ειδικές αποστολές της Επιτροπής προς τα κράτη-μέλη.

Στο πλαίσιο της προ-αξιολόγησης των κρατών-μελών της Ευρωζώνης ως υποψηφίων για πρόσβαση στη νέα πιστωτική γραμμή, η Επιτροπή έκρινε το ελληνικό χρέος βιώσιμο σε βάθος δεκαετίας. Σύμφωνα με σχετικό σημείωμα των υπηρεσιών της Κομισιόν προς το Eurogroup, το δημόσιο χρέος της Ελλάδας, που θα φτάσει το 196,4% του ΑΕΠ φέτος, θα μειωθεί στο 135% του ΑΕΠ το 2030. Η συζήτηση των υπουργών Οικονομικών έγινε υπό τη σκιά της εαρινής οικονομικής έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η ύφεση στην Ελλάδα το 2020 (-9,7%) θα είναι η χειρότερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Όπως ανέφερε σχετικά αρμόδιος Ευρωπαίος αξιωματούχος, οι προβλέψεις αυτές θα παιχθούν σημαντικό ρόλο στις επερχόμενες διαπραγματεύσεις για την πανευρωπαϊκή απάντηση στην οικονομική κρίση. Πλην της Ελλάδας, οι χώρες της Ευρωζώνης που θα πληγούν σφοδρότερα φέτος είναι η Ιταλία (-9,5%), η Ισπανία (-9,4%) και η Γαλλία (-8,2%).

Υγειονομικό διαβατήριο

Οι πιο κρίσιμες λεπτομέρειες των υγειονομικών πρωτοκόλλων της φρετινής τουριστικής περιόδου για ξενοδοχεία και αεροπορικές πτήσεις από το εξωτερικό είναι σύμφωνα με τον κ. Θεοχάρη οι εξής:

- Για να επιβιβαστεί ένας επιβάτης από το εξωτερικό σε πτήση που έχει προορισμό την Ελλάδα, θα πρέπει το αργότερο εντός των τελευταίων 72 ωρών να έχει λάβει πιστοποιητικό υγειονομικού χαρακτήρα ότι δεν είναι φορέας του κορωνοϊού. Χωρίς αυτό δεν θα γίνει επιβίβαση.
- Για πτήσεις έως τεσσάρων ωρών δεν θα σερβίρεται φαγητό στους επιβάτες, αλλά μόνο συσκευασμένα σνακ.
- Οι τουρίστες θα αναχωρούν από τη χώρα χωρίς κανένα έλεγχο, προκειμένου να μην έχουν με τον κίνδυνο εγκλωβισμού τους και παραμονής σε каранτίνα στην Ελλάδα.
- Σε κάθε τουριστική περιοχή της χώρας το υπουργείο Τουρισμού θα μισθώσει ένα τουριστικό κατάλυμα το οποίο θα λειτουργεί ως «ξενοδοχεία каранτίνας», όπου θα μεταφέρονται τουρίστες που διαπιστώνεται ότι είναι φορείς του κορωνοϊού.
- Τα τεστ για κορωνοϊό θα έχουν αποτέλεσμα το αργότερο εντός 6 ωρών, προκειμένου όποιος διαπιστώνεται θετικός να μεταφέρεται σε «ξενοδοχεία каранτίνας».
- Ο υπουργός Τουρισμού προηγγέλιε διακρατικές συμφωνίες με χώρες όπως η Βουλγαρία, το Ισραήλ και η Κύπρος για την ελεύθερη μετάβαση και την επιστροφή Ελλήνων τουριστών σε αυτές. Τέλος, ο ίδιος είπε ότι από τα 18 δισ. ευρώ τουριστικά έσοδα που είχαμε πέρυσι, φέτος θα έχουμε το πολύ 8 δισ. ευρώ.

Δανεισμός-ρεκόρ για τις ΗΠΑ, άνω των τριών τρισ. δολαρίων το δεύτερο τρίμηνο

Στο ιλιγγιώδες ποσό των τριών τρισ. δολαρίων πρόκειται να εκτιναχθεί ο δανεισμός των ΗΠΑ το δεύτερο τρίμηνο του έτους, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν τα πακέτα στήριξης της αμερικανικής οικονομίας. Στο μεταξύ, το Κογκρέσο εξετάζει τη δυνατότητα νέου γύρου επιταγών για τα αμερικανικά νοικοκυριά. Ο δανεισμός των τριών τρισ. δολαρίων είναι υπερπενταπλάσιος του προηγούμενου ρεκόρ δανεισμού της αμερικανικής κυβέρνησης, και το οποίο έχει καταγραφεί εν μέσω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008.

Ενδεικτικό του μεγέθους των δαπανών που απαιτούνται για τη στήριξη της οικονομίας, των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, είναι ότι στο σύνολο του περασμένου έτους ο δανεισμός της υπερδύναμης δεν υπερέβη το ποσό του 1,28 τρισ. δολαρίων. Κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου, άλλωστε, η κυβέρνηση Τραμπ δανείστηκε 500 εκατ. δολάρια, ενώ θα δανειστεί 677 δισ. δολάρια το τρίτο τρίμηνο. Όπως αναφέρουν διεθνή ΜΜΕ, η αμερικανική κυβέρνηση έχει

Το Κογκρέσο εξετάζει να χορηγήσει νέο γύρο επιταγών 1.200 δολ. στα αμερικανικά νοικοκυριά.

ήδη εγκρίνει δαπάνες ύψους περίπου τριών τρισ. δολαρίων, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι επιταγές που στέλνονται στους Αμερικανούς.

Παράλληλα, όμως, περιλαμβάνει δαπάνες για τη χρηματοδότηση του τομέα Υγείας της χώρας για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Ηδη τα τελευταία πακέτα δαπανών εκτιμάται ότι αντιπροσωπεύουν περίπου το 14% της αμερικανικής οικονομίας. Η κυβέρνηση Τραμπ αποφάσισε παράλληλα να παρατείνει μέχρι τον Ιούνιο την προθεσμία για τις πληρωμές των φόρων πέραν της 14ης Απριλίου. Το αποτέλεσμα είναι να μειώνονται τα έσοδα της κυβέρνησης εξωθώντας τα αμερικανικά υπουργεία Οικονομικών σε περαιτέρω δανεισμό.

Η αμερικανική κυβέρνηση έχει εγκρίνει ήδη δαπάνες ύψους περίπου τριών τρισ. δολαρίων για τη στήριξη της οικονομίας.

Ετσι, εκτιμάται πως ο συνολικός δανεισμός της αμερικανικής κυβέρνησης θα υπερβεί φέτος κατά τουλάχιστον τρία

τρис. δολάρια την προηγούμενη πρόβλεψή της. Στο μεταξύ, τις τελευταίες ημέρες οι Ρεπουμπλικανοί του Κογκρέσου εξε-

τάζουν για πρώτη φορά το αίτημα των Δημοκρατικών για δεύτερο γύρο επιταγών ύψους 1.200 δολαρίων που έχουν αποστείλει οι φορολογικές αρχές των ΗΠΑ στα αμερικανικά νοικοκυριά. Από τις σχετικές δημοσκοπήσεις προκύπτει πως οι Αμερικανοί έχουν ήδη δαπανήσει το ποσό των επιταγών που έλαβαν και θα χρειαστούν άμεσα νέα στήριξη. Οι Ρεπουμπλικανοί παραμένουν, όμως, επιφυλακτικοί και επαναλαμβάνουν το πάγιο επιχείρημά τους ότι μια περαιτέρω αύξηση των δαπανών θα οδηγήσει σε αστρονομικά ύψη το χρέος της υπερδύναμης.

Συνολικά αυτή τη στιγμή το χρέος του αμερικανικού κράτους ανέρχεται σε 25 τρισ. δολάρια. Σαφώς, πριν από την πανδημία του κορωνοϊού και τα μέτρα στήριξης της οικονομίας το χρέος των ΗΠΑ είχε αρχίσει να αναρριχάται σε επίπεδα που πολλοί οικονομολόγοι θεωρούν επικίνδυνα για τις προοπτικές μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της αμερικανικής οικονομίας. Τον περασμένο μήνα, το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κογκρέσου πρόβλεψε πως το δημοσιονομικό έλ-

λειμμα θα εκτιναχθεί φέτος στα 33,7 τρισ. δολάρια, ενώ το χρέος της χώρας θα υπερβεί το 100% του αμερικανικού ΑΕΠ.

30 εκατ. νέοι άνεργοι

Την περασμένη εβδομάδα ο επικεφαλής της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ, Τζερόμι Πάουελ, δήλωσε ότι θα προτιμούσε να ήταν σε καλύτερη κατάσταση τα δημόσια οικονομικά των ΗΠΑ πριν από την πανδημία. Προσέθεσε, όμως, ότι τώρα είναι αναγκαίες οι εκτεταμένες δαπάνες καθώς η αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας είχε ως αποτέλεσμα να χάσουν τις θέσεις εργασίας τους περισσότεροι από 30 εκατ. Αμερικανοί. Φάνηκε, άλλωστε, να αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο περαιτέρω μέτρων, όταν τόνισε πως «ίσως θα χρειαστεί περισσότερη βοήθεια η οικονομία από όλους μας αν θέλουμε να είναι στιβαρή η ανάκαμψη». Σημειωτέον ότι στο πλαίσιο των μέτρων τόνωσης της οικονομίας η Federal Reserve αγόρασε τις τελευταίες εβδομάδες ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου ύψους ενός τρισ. δολαρίων.

Προτεραιότητα η ενίσχυση της πράσινης οικονομίας

Η άμεση εφαρμογή πράσινων πολιτικών ανάκαμψης για να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της κρίσης της πανδημίας έχει πολύ περισσότερα οφέλη από την εφαρμογή συμβατικών πολιτικών, όπως προκύπτει από μεγάλη έρευνα του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης. Σε αυτήν συμμετείχαν κρατικοί αξιωματούχοι, στελέχη διεθνών οργανισμών, πανεπιστημιακοί και δικαστές κεντρικών τραπεζών από 53 χώρες, όπως αναφέρει ο Guardian.

Τα πορίσματά της συμπεριλαμβάνονται σε έκθεση που συνυπογράφουν μεταξύ άλλων ο νομπελίστας οικονομολόγος Γιόζεφ Στίγκλιτς, ο καθηγητής Οικονομικών του Πριβάλλοντος Κάμερον Χέμπορν και ο οικονομολόγος με ειδικευση στο κλίμα, λόρδος Νίκολας

Στερν, επισμαίνοντας ότι τα πακέτα μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θα βοηθήσουν στο να σταθεί και πάλι στα πόδια της η παγκόσμια οικονομία και να καλυφθούν οι στόχοι για τη συγκράτηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Ωστόσο, τα χρονικά περιθώρια στενεύουν για να εφαρμοστούν οι συνεπαγόμενες αναγκαίες αλλαγές – το σύνολο των κρατικών παρεμβάσεων για την πανδημία ξεπερνάει τα 7 τρισ. δολάρια. «Έχουμε στα χέρια μας πολύ μεγάλα πακέτα μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας», υπογράμμισε ο κ. Χέμπορν. «Και αυθαίρετα αποφάσεις για να μην ανέλθει η θερμοκρασία του πλανήτη περισσότερο από 2 βαθμούς Κελσίου, σύμφωνα με τον στόχο του Παρισιού. Εάν οι ιθύνοντες συνειδητο-

Από έρευνα του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης προκύπτει η ανάγκη τόνωσης δράσεων φιλικών προς το περιβάλλον.

ποιήσουν πως μπορούν να λύσουν δύο προβλήματα, το κλίμα και την ασθένεια, λαμβάνοντας μία φορά μέτρα, τότε υπάρχει πιθανότητα να το κάνουν».

Η χρηματοδότηση έργων που συντείνουν στη μείωση των εκπομπών ρύπων και στην τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης, θα αποφέρουν πολύ περισσότερους καρπούς και βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα από ό, τι ένα συμβα-

τικό πρόγραμμα δαπανών. Τα σχετικά κατέδειξε η έρευνα της Οξφόρδης, στο πλαίσιο της οποίας καταγράφηκαν περισσότερες από 700 πολιτικές αναθερμάνσεις της οικονομίας, ενώ έγινε και σύγκριση με αντίστοιχες πρωτοβουλίες την περίοδο της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008. Περισσότεροι από 230 ειδικοί, συμπεριλαμβανομένων υψηλόβαθμων κρατικών αξιωματούχων από υπουργεία Οικονομικών και κεντρικές τράπεζες 53 χωρών, έδωσαν απαντήσεις σε σχετικό ερωτηματολόγιο με θέμα τα δυναμικά κλιματικά οφέλη και τα δημοσιονομικά μέτρα ανάκαμψης. Οι συμμετέχοντες κατέταξαν τις διαφορετικές οικονομικές πολιτικές με κριτήριο το πόσο άμεσα εφαρμόζονται, ποια είναι τα ανταποδοτικά οφέλη για κάθε

1 δολάριο δαπάνης, πόσο καιρό θα υπάρχουν αποδόσεις και πόσο θα συμβάλουν στην ελάττωση των ρύπων. Υψηλά στην κατάταξη βρέθηκαν τα έργα υποδομής και η έρευνα για την καθαρή ενέργεια, η προετοιμασία για φυσικές καταστροφές και οι μηδενικών ρύπων μεταφορές.

Ο λόρδος Στερν προειδοποίησε τη Βρετανία, την Κίνα και τις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς και άλλες χώρες, ότι η στήριξη νέων θέσεων εργασίας σε βαρέως ρυπογόνους κλάδους είναι κοντόφθαλμη. «Οι θέσεις εργασίας του παρελθόντος είναι επισφαλείς» τόνισε, εν κατακλείδι. «Η δημιουργία απασχόλησης για το μέλλον απαιτεί τη σωστή χρηματοδότηση στο σωστό μέρος, με το σωστό τίμημα και στη σωστή κλίμακα».

Οι ειδικοί που έλαβαν μέρος στην έρευνα προειδοποιούν ότι η στήριξη νέων θέσεων εργασίας σε βαρέως ρυπογόνους κλάδους είναι επισφαλής.

Ο εφιάλτης της ανεργίας επιστρέφει στις ΗΠΑ

Τον Απρίλιο εκτινάχθηκε στο 14,7%, καθώς 20,5 εκατ. άνθρωποι απολύθηκαν

Υψηλότερη ανεργία σε σχέση ακόμη και με τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο καλούνται να αντιμετωπίσουν οι Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς τον μήνα Απρίλιο βρέθηκαν εκτός παραγωγικής διαδικασίας 20,5 εκατομμύρια άνθρωποι, δραματική ένδειξη, που φανερώνει πόσο η πανδημία του κορωνοϊού κτυπά τη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου. Όπως αναφέρεται στο ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters, βάσει των στοιχείων του υπουργείου Εργασίας πρόκειται για τη χειρότερη επίδοση της αγοράς εργασίας από τα χρόνια του 1929 και του Μεγάλου Κραχ συνολικά αλλά και τη δραστικότερη μείωση θέσεων εργασίας σε μηνιαία βάση στην Ιστορία. Πρόκειται για στοιχεία, τα οποία πάντα παρακολουθούνται με προσοχή από την κυβέρνηση, τους επιχειρηματίες, τους αναλυτές και τις αγορές, αλλά ειδικά τώρα έχουν ακόμα πιο βαρύνουσα σημασία, μιας και πλήθος εταιρειών σε όλη τη χώρα έχει κατεβάσει ρολά.

Ο δείκτης της ανεργίας εκτινάχθηκε τον μήνα Απρίλιο στο 14,7%, ξεπερνώντας το προηγούμενο αρνητικό ρεκόρ του 10,8%

Πρόκειται για τη χειρότερη επίδοση της αγοράς εργασίας από το Κραχ του 1929.

τον Νοέμβριο του 1982 αλλά και εκείνο της δεκαετίας του 1930. Εν τω μεταξύ, μόλις τον Φεβρουάριο η ανεργία είχε διαμορφωθεί στο 3,5%, φθάνοντας στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 50 ετών. «Ήταν εντελώς αναμενόμενα τα στοιχεία της ανεργίας, δεν αποτελούν έκπληξη και δεν θα ευθυνοίμαι γι' αυτά», δήλωσε χθες ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ. «Ούτε καν οι Δημοκρατικοί δεν με καταγορούν, αλλά αυτό που οφείλω να κάνω είναι να επαναφέρω τις χαμένες θέσεις εργασίας. Αυτό που κάναμε ήταν να προκαλέσουμε τεχνητή παύση του οικονομικού μηχανισμού. Οπότε όλες οι θέσεις εργασίας σύντομα θα επανέλθουν και το 2021 θα είναι μία εξαιρετική χρονιά», πρόσθεσε.

Τα στοιχεία της ανεργίας έρχονται προς επιρρωση των προσδοκιών των αναλυτών

Ενόψει των φετινών προεδρικών εκλογών, ο Ντόναλντ Τραμπ επιχειρεί να ωραιοποιήσει την κατάσταση, υποστηρίζοντας πως «αυτό που κάναμε ήταν να προκαλέσουμε τεχνητή παύση του οικονομικού μηχανισμού, οπότε όλες οι θέσεις εργασίας σύντομα θα επανέλθουν και το 2021 θα είναι μία εξαιρετική χρονιά».

ότι για την αμερικανική οικονομία η ανάκαμψη θα είναι βραδεία, σκιάζοντας έτι περαιτέρω την εικόνα. Ήδη, τα δεδομένα από τις καταναλωτικές δαπάνες και τις εταιρικές επενδύσεις είναι αποκαρδιωτικά, όπως και από τις εμπορικές συναλλαγές και την παραγωγικότητα. Συν τοις άλλοις, η οικονομική λόγω πανδημίας κρίση δημιουργεί προβλήματα και στον Αμερικανό πρόεδρο, ο οποίος θα διεκδικήσει δεύτερη φορά την προεδρία των Ηνωμένων Πολιτειών φέτος τον Νοέμβριο. Η κυβέρνηση του δέχθηκε δριμύεια κριτική για το πώς αρχικά αντέδρασε στον κορωνοϊό και τώρα, εμφανίζεται πρόθυμη να επαναφέρει την οικονομία σε λειτουργία ανεξαρτήτως

της συνεχιζόμενης αύξησης των κρουσμάτων και των δυσοίωνων προβλέψεων για θανάτους.

Η Ουάσινγκτον, αντιμέτωπη με την αιφνίδια και σοβαρή επιδείνωση της οικονομίας, έχει εφαρμόσει τεράστιο πρόγραμμα στήριξης των επιχειρήσεων, των νοικοκυριών και των εργαζομένων ύψους 2 τρις δολαρίων, το οποίο εκτείνεται από τα επιδόματα ανεργίας και την απευθείας καταβολή χρημάτων στους Αμερικανούς πολίτες έως την επιδότηση βιομηχανιών και τα δάνεια σε μικρομεσαίες εταιρείες για να μην κάνουν απολύσεις.

Ωστόσο, έχουν ανακύψει προβλήματα, όπως με τις αιτήσεις για το πρόγραμμα

των μικρομεσαίων, του οποίου τα κονδύλια των 350 δισεκατομμυρίων δολαρίων εξαντλήθηκαν τάχιστα και ανανεώθηκαν με 320 δισεκατομμύρια επιπλέον. Ίσως, τέλος, το πιο ανησυχητικό πέραν του τεράστιου αριθμού ανέργων, να είναι αυτό που επισημαίνουν οικονομολόγοι, το ότι δηλαδή δεν αποτυπώνεται στα στοιχεία όλο το εύρος της ανεργίας, όπως αναφέρει το businessinsider.com. Το υπουργείο Εργασίας των ΗΠΑ δεν μετρά όσους ανέργους δεν αναζητούν ενεργά δουλειά, ενώ παράλληλα, στους κλάδους που γίνονται προσλήψεις (σούπερ μάρκετ, αποθήκες κ.λπ.) υπάρχουν άνθρωποι που φοβούνται να κινητοποιηθούν λόγω της πανδημίας.

Χωρίς βοήθεια χιλιάδες ΜΜΕ

Όταν οι αμερικανικές μικρομεσαίες εταιρείες υποβάλλουν αίτηση για να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα στήριξης, οφείλουν να αποδείξουν ότι το ποσό θα το χρησιμοποιήσουν για κάλυψη βασικών τους αναγκών, όπως είναι το ενοίκιο και οι μισθοί των υπαλλήλων τους - το ανώτατο που μπορούν να ζητήσουν είναι 10 εκατ. δολάρια. Ωστόσο, ορισμένες από τις αιτούσες επιχειρήσεις διέθεταν ήδη ρευστότητα. Σύμφωνα με στοιχεία που ανέλυσε το Reuters για 276 εισηγμένες εταιρείες, οι οποίες ζήτησαν αυτή την επείγουσα επιδότηση από το κράτος, οι 41 είχαν αρκετά στο ταμείο τους ώστε να αντεπεξέλθουν στις βασικές τους υποχρεώσεις για δύο μήνες ή και περισσότερους. Και αυτό συνέβαινε, ανεξαρτήτως του ότι τα έσοδά τους, σε κάποιες περιπτώσεις, ήταν μηδενικά. Τρίτα από το σύνολο των 41 διέθεταν ρευστότητα ικανή να τους καλύψει τρεις μήνες και πλέον, ενώ έξι μπορούσαν από μόνες τους να λειτουργούν τουλάχιστον έως φέτος τον Δεκέμβριο. Παρά ταύτα, οι εν λόγω εξασφαλίσαν σε κρατικά κονδύλια 104 εκατ. δολάρια, όταν χιλιάδες μικρότερες μονάδες με ελάχιστα στα ταμεία τους είδαν τις αιτήσεις τους να απορρίπτονται. Τέλος, κατά μέσον όρο η βοήθεια που ζήτησαν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις φθάνει τις 79.000 δολάρια, οπότε με τα 104 εκατ. των 41 εταιρειών που προαναφέρθηκαν, θα μπορούσε να καλύψει περίπου 1.300 μικρές μονάδες στις ΗΠΑ.

Στο χαμηλότερο επίπεδο από το 1990 και την επανένωση οι γερμανικές εξαγωγές

Σημαντικό αρνητικό αποτύπωμα άφησε ο κορωνοϊός στις γερμανικές εξαγωγές του Μαρτίου, καθώς υποχώρησαν στο χαμηλότερο επίπεδο από την επανένωση της χώρας, το 1990. Ξεπερνώντας κατά πολύ τη μέση πρόβλεψη, οι εξαγωγές της λεγόμενης «ατμομηχανής» της Ευρώπης μειώθηκαν κατά 11,8% τον Μάρτιο, διότι οι βασικοί εμπορικοί της εταίροι, όπως η Ιταλία και η Κίνα, βρίσκονταν ήδη σε καθεστώς καραντίνας.

Σύμφωνα με την εθνική στατιστική υπηρεσία της χώρας, τον Μάρτιο πραγματοποιήθηκαν εξαγωγές αξίας 108,9 δισ. ευρώ, ενώ οι εισαγωγές υποχώρησαν κατά 5,1%, στα 91,6 δισ. ευρώ. Δεδομένης της διαφοράς στην υποχώρηση εισαγωγών και εξαγωγών, το δημοσιονομικό πλεόνασμα της χώρας, το οποίο έχει επικριθεί κατά επανάληψιν από διεθνείς φορείς και τρίτες χώρες, συρρικνώθηκε στα 17,4 δισ. ευρώ σε σχέση με τα 22,3 δισ. ευρώ που ήταν την αντίστοιχη περίοδο του 2019.

Η γερμανική κυβέρνηση προβλέπει πως η οικονομία, η οποία εξαρτάται σε

Τον Μάρτιο μειώθηκαν κατά 11,8% και διαμορφώθηκαν στα 108,9 δισ. ευρώ.

μεγάλο βαθμό από τις εξαγωγές, θα διολισθήσει σε ύφεση 6,3% φέτος, παρά το εξαιρετικά γενναιοδωρό πακέτο στήριξης αξίας 750 δισ. ευρώ που έχει διοχετευθεί προκειμένου να αντισταθμίσει τον οικονομικό αντίκτυπο της κρίσης. Αντίστοιχη ύφεση είχε σημειωθεί τελευταία φορά στη χώρα την περίοδο μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Όσον αφορά την ανάκαμψη της γερμανικής οικονομίας, πολλοί οικονομολόγοι αναμένουν πως θα εξαρτηθεί από την ανάκαμψη των εμπορικών της εταίρων, όπως η Κίνα και οι ΗΠΑ. Φαίνεται, εξάλλου, και από την επίπτωση στις εξαγωγές του Μαρτίου, καθώς η Γερμανία επέβαλε περιοριστικά μέτρα μόνο στο τέλος του μήνα, ωστόσο η Ιταλία και η Κίνα, βασικοί

Η γερμανική κυβέρνηση προβλέπει πως η οικονομία, η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εξαγωγές, θα διολισθήσει σε ύφεση 6,3% φέτος.

εμπορικοί της εταίροι, βρίσκονταν σε καθεστώς καραντίνας επί πολλές εβδομάδες. «Η αλληλεξάρτηση της διεθνούς οικονομίας θα είναι καταστροφική για τις εξαγωγές κατά τη διάρκεια της κρίσης του κορωνοϊού», σχολίασε χαρακτηριστικά στο Reuters ο Αλεξάντερ Κρούγκερ της Bankhaus Lampe.

Τα στατιστικά σχετικά με τις γερμανικές εξαγωγές συμπληρώνουν μία ήδη δυσόλων εικόνα για τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης, η οποία διήνυε το ενδέκατο συναπτό έτος ανάπτυξης. Ήδη μέσα στην εβδομάδα είχαν δημοσιευθεί οι δείκτες βιομηχανικής παραγωγής και οι παραγγελίες των εργοστασίων, οι οποίοι βρίσκονταν σε ιστορικό χαμηλό. «Η ίδια εικόνα, ο ίδιος τίτλος, διαφορετικός δείκτης», ανήρτησε στο Twitter ο Κάρστεν Μπρέζε-σκι, οικονομολόγος της ING bank, αναφερόμενος στην πτωτική πορεία όλων των οικονομικών δεικτών παγκοσμίως.

Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι ο σχετικός κλάδος αντιμετώπιζε ακόμη και πριν από την επέλαση του κορωνοϊού

πτώση στη ζήτηση εξαιτίας των παγκόσμιων εμπορικών αναταραχών.

Συνεπώς, η γερμανική οικονομία βρέθηκε ουσιαστικά εξαρτώμενη από την εσωτερική κατανάλωση και τις κρατικές δαπάνες. Ωστόσο, μετά την επιβολή περιοριστικών μέτρων μειώθηκαν σημαντικά και οι δαπάνες των νοικοκυριών. Σύμφωνα με την εταιρεία ερευνών αγοράς GfK, το ένα τρίτο των Γερμανών σκοπεύει να περιορίσει τις δαπάνες του το επόμενο διάστημα. Επίσης, το 33% των Γερμανών προβλέπει πως η οικονομική του κατάσταση θα επιδεινωθεί μέσα στους επόμενους 12 μήνες, θέτοντας κατά αυτόν τον τρόπο εμπόδια στην ανάκαμψη της ζήτησης και κατά συνέπεια της γερμανικής οικονομίας.

«Η νέα κανονικότητα αποτελείται από μια δύσκολη οικονομική κατάσταση και από χαμηλές καταναλωτικές δαπάνες. Ο κλάδος του λιανικού εμπορίου και της μεταποίησης πρέπει να προσαρμοστεί σε αυτή την κατάσταση», σχολίασε στο Reuters η Πέτρα Σουέπιτς της GfK.

Ρευστοποιεί κρατικά περιουσιακά στοιχεία η Νορβηγία

Για πρώτη φορά στην ιστορία του, το μεγαλύτερο κρατικό επενδυτικό ταμείο του κόσμου, το ταμείο της Νορβηγίας, αναγκάζεται να ρευστοποιήσει περιουσιακά του στοιχεία για να χρηματοδοτήσει τον προϋπολογισμό της χώρας. Η παραδοσιακά ευημερούσα σκανδιναβική χώρα αντιμετωπίζει το ισχυρότερο και πλέον συντριπτικό οικονομικό σοκ μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς η πανδημία έχει συνδυασθεί με την κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου μειώνοντας δραματικά τα έσοδά της. Αναγκάζεται, έτσι, να βρει καταφύγιο στα κεφάλαια ύψους 1 τρις δολαρίων που έχουν συγκεντρωθεί από τα πετρελαϊκά έσοδα ετών.

Ήδη τον Μάρτιο άντλησε περισσότερα κεφάλαια από ποτέ για να χρηματοδοτήσει τον προϋπολογισμό της χώρας. Το ύψος των αναλήψεων θα υπερβεί τα έσοδα του ταμείου, που έχουν μειωθεί σημαντικά, καθώς η πλειονότητα των εταιρειών στις οποίες έχει συμμετοχές περικόπουν ή και αναβάλλουν επί αόριστον την καταβολή μερισμάτων εξαιτίας της πανδημίας. Στη διάρκεια του περασμένου έτους, τα έσοδα του επενδυτικού ταμείου ανήλθαν σε 243 δισ. νορβηγικές κορώνες, ποσό αντίστοιχο περίπου των 23 δισ. δολαρίων. Με τις πλέον αισιόδοξες εκτιμήσεις, όμως, η νορβηγική κυβέρνηση θα χρειαστεί φέτος την

Μέσω επενδυτικού ταμείου με ενεργητικό 1 τρις. δολ., για να αντεπεξέλθει στην κρίση.

αρωγή του για τουλάχιστον 266 δισ. νορβηγικές κορώνες, ποσό αντίστοιχο των 26 δισ. δολαρίων. Ως αποτέλεσμα, το επενδυτικό ταμείο αναγκάζεται για πρώτη φορά στην ιστορία του να ρευστοποιήσει περιουσιακά στοιχεία για να αντεπεξέλθει στις ανάγκες του προϋπολογισμού της χώρας.

Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις, πριν από την αναθεώ-

ρηση των δαπανών που έγινε την περασμένη εβδομάδα, η συντηρητική κυβέρνηση της Νορβηγίας εκτιμά πως ο προϋπολογισμός θα είναι μειωμένος κατά 20 δισ. δολάρια εξαιτίας της αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας. Όπως τόνισε πάντως σε συνέντευξη του στην τηλεόραση του Bloomberg ο επικεφαλής της Norges Bank, Οίστεν Όλσεν, που εποπτεύει το επενδυτικό ταμείο, «είναι προφανές θετικό στοιχείο της νορβηγικής κοινωνίας ότι σε αντίθεση με πολλές χώρες, εμείς έχουμε αυτά τα περιθώρια ελιγμών». Ο κ. Όλσεν αιφνιδίασε την αγορά την Πέμπτη ανακοινώνοντας μείωση των επιτοκίων της νορβηγικής κορώνας

σε μηδενικά επίπεδα. Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, η τρέχουσα κρίση της πανδημίας επηρεάζει το κρατικό επενδυτικό ταμείο της Νορβηγίας εντελώς διαφορετικά σε σύγκριση με τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και τη συνεπακόλουθη ύφεση. Τότε είχε σπεύσει να εκμεταλλευθεί την ελεύθερη πτώση των χρηματιστηρίων ανά τον κόσμο για να αγοράσει φθηνότερες μετοχές. Το πρώτο τρίμηνο του 2009 δαπάνησε 136 δισ. νορβηγικές κορώνες, ποσό αντίστοιχο περίπου των 13,3 δισ. δολαρίων, για την αγορά φτηνών μετοχών. Τώρα, όμως, αναγκάζεται να εκποιήσει περιουσιακά του στοιχεία.

Το Ταμείο θα πωλήσει περιουσιακά στοιχεία για πρώτη φορά, καθώς η χώρα αντιμετωπίζει το ισχυρότερο οικονομικό σοκ μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Expertise Solutions Value

www.pwc.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του PETER THAL LARSEN

Αύξηση της φορολογίας μετά την πανδημία

Η **πανδημία** έχει ανατρέψει κάθε συντηρητική άποψη που επικρατούσε στον οικονομικό και χρηματοπιστωτικό κλάδο. Ιδέες που άλλοτε θεωρούνταν ακραίες, όπως η καταβολή μισθών στον ιδιωτικό τομέα από τις κυβερνήσεις, εφαρμόζονται πλέον κατά κόρον. Κατά τον ίδιο τρόπο φαίνεται πως η κρίση θα φέρει στο προσκήνιο και προτάσεις για αυξημένη φορολογία σε ορισμένες επιχειρήσεις.

Είναι ακόμη πολύ νωρίς, ώστε να επιβληθούν νέοι φόροι. Οι κυβερνήσεις δαπανούν απεριόριστα, προκειμένου να μετριάσουν τον οικονομικό αντίκτυπο του κορωνοϊού και να αποτρέψουν μία παρατεταμένη ύφεση. Όταν επιστρέψουμε στην κανονικότητα, οι περισσότεροι καταναλωτές και επιχειρήσεις θα θέλουν κατά πάσα πιθανότητα να αποταμιεύσουν περισσότερο και να ξοδέψουν λιγότερο από πριν. Συνεπώς, τα δημοσιονομικά ελλείμματα θα επωμισθούν το επιπλέον βάρος.

Θα έρθουν στο προσκήνιο προτάσεις για υψηλότερη φορολόγηση σε ορισμένες επιχειρήσεις.

Κάποια στιγμή, όμως, οι κυβερνήσεις θα κληθούν να διορθώσουν τη ζημία στους ισολογισμούς τους. Το δημόσιο χρέος στον ανεπτυγμένο κόσμο αναμένεται πως θα αυξηθεί κατά μέσον όρο περίπου στο 120% του ΑΕΠ, σύμφωνα με το ΔΝΤ. Μία επανάληψη της οικονομικής λιτότητας που ακολούθησε τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 είναι αδύνατη, καθώς η διόρθωση των σφαλμάτων που αναδείχθηκαν στα υγειονομικά συστήματα λόγω του κορωνοϊού απαιτούν περισσότερες δαπάνες. Οι πολιτικοί δεν θα τολμήσουν να επαναφέρουν τη δημόσια οργή που προκλήθηκε από τις παλαιότερες περικοπές και οδήγησαν στην αύξηση του λαϊκισμού.

Πιο πιθανό είναι πως θα αυξηθεί η φορολογία. Η στήριξη από τα κράτη και τις κεντρικές τράπεζες έδωσαν κίνητρο στους επενδυτές να συντηρήσουν τα χρηματιστήρια και την αγορά μετοχών, ενώ τα χαμηλότερα επιτόκια δανεισμού συστηρούν την αγορά ακινήτων. Θα ενισχυθούν οι εκκλησίες για φορολογία των πλουσίων, όπως είχε

προτείνει η υποψήφια των Δημοκρατικών στις ΗΠΑ Ελίζαμπεθ Γουόρεν για φορολόγηση των Αμερικανών των οποίων η περιουσία ξεπερνάει τα 50 εκατ. δολάρια. Ωστόσο, τέτοιου είδους μέτρα ενδέχεται να επιβαρύνουν τους ηλικιωμένους, οι οποίοι βρίσκονται σε μεγαλύτερο κίνδυνο λόγω κορωνοϊού.

Μία άλλη λύση για τις κυβερνήσεις θα ήταν να στοχεύσουν στα εταιρικά κέρδη. Πολλά κράτη έχουν ήδη εξαιρέσει από τα προγράμματα στήριξης τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε φορολογικούς παραδείσους. Όταν περιοριστεί ο ρυθμός αύξησης των κρουσμάτων, οι εταιρείες αυτές θα δεχθούν ακόμη περισσότερες πιέσεις για υψηλότερη φορολογία. Ορισμένοι πολιτικοί ενδέχεται να υποστηρίξουν ακόμη και τη φορολόγηση των συναλλαγών. Οι εκκλήσεις για υψηλότερη φορολόγηση των τεχνολογικών κολοσσών, μία διαδικασία που είχε ήδη ξεκινήσει στην Ευρώπη, θα αυξηθούν, καθώς έχει μεσολαβήσει μία περίοδος κατά την οποία η Amazon και η Alphabet απέκτησαν ακόμη περισσότερη δύναμη. Επιχειρήσεις που επωφελήθηκαν από την κρίση, όπως διαδικτυακές πλατφόρμες ή εταιρείες κατασκευής ιατρικού εξοπλισμού, ενδέχεται να βρεθούν στο στόχαστρο της φορολογίας.

Η κρίση του κορωνοϊού ενδέχεται επίσης να επιφέρει ορισμένες αλλαγές στο φορολογικό σύστημα, οι οποίες θα έπρεπε να είχαν γίνει προ πολλού. Κατ' αρχάς θα μπορούσε να αρθεί το όριο της φορολόγησης με βάση το χρέος. Η φορολόγηση των εσόδων μετά την αφαίρεση των τόκων δίνει στις επιχειρήσεις ένα κίνητρο να δανειστούν. Η διόρθωση αυτού του λάθους δεν θα είναι εύκολη και κατά πάσα πιθανότητα δεν θα συγκεντρώσει πολλά έσοδα, αλλά θα καθιστούσε τις οικονομίες λιγότερο ευάλωτες σε μελλοντικές κρίσεις χρέους.

Αντίστοιχα, όσοι υποστηρίζουν τη φορολόγηση των εκπομπών αερίων ρύπων θα ασκήσουν πίεση για ένα τέτοιο μέτρο, το οποίο θα βοηθούσε στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η ραγδαία αύξηση των τιμών του πετρελαίου δημιουργεί μία ευκαιρία για αύξηση της φορολογίας χωρίς να πλήττονται άμεσα οι καταναλωτές.

Reuters Breakingviews

Από λύση ανάγκης η τηλεργασία αποκτά πλέον μόνιμο χαρακτήρα

Πολλές επιχειρήσεις λόγω κόστους παρατείνουν το καθεστώς εξ αποστάσεως εργασίας

Μολονότι σε ολόκληρο τον κόσμο δρομολογείται ή ακόμη και επισπεύδεται η επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας, ορισμένες επιχειρήσεις επιλέγουν διαφορετική οδό για να το επιτύχουν. Αρνούνται να ανοίξουν τις πόρτες στους εργαζομένους τους πριν από το καλοκαίρι, παρατείνοντας όσο το δυνατόν περισσότερο το καθεστώς τηλεργασίας.

Η εργασία από απόσταση επιβλήθηκε με την επέλαση της πανδημίας, προκειμένου να διασφαλιστεί η υγεία των εργαζομένων και εφαρμόστηκε με βάση τις εκάστοτε κρατικές κατευθυντήριες γραμμές. Σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, η τηλεργασία διατηρήθηκε, ώστε να επιτρέπει στους οικογενειάρχες να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο στα παιδιά τους, και μέχρις ότου βρεθεί μία ασφαλέστερη λύση όσον αφορά τη διαρρύθμιση των γραφείων. Ωστόσο πλέον, περίπου δύο μήνες μετά την επιβολή των αυστηρών περιοριστικών μέτρων, ορισμένες επιχειρήσεις συνειδητοποιούν ότι η τηλεργασία θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελεί μακροπρόθεσμα τη νέα «κανονικότητα», αφού όχι μόνον αυξάνει την παραγωγικότητα, αλλά παράλληλα μειώνει σημαντικά το κόστος λειτουργίας των γραφείων.

Μέσω της τηλεργασίας αυξάνεται η παραγωγικότητα και μειώνεται το κόστος για γραφειακούς χώρους.

Προφανώς, πρόκειται για επιχειρήσεις με υπαλλήλους γραφείων που έχουν τις κατάλληλες υποδομές και λογισμικό, ώστε να επιτρέπουν με ευκολία την εργασία από το σπίτι. Ενδεικτικά, οι τεχνολογικοί κολοσσοί της Σίλικον Βάλι, για παράδειγμα η Google και η Facebook, ανακοίνωσαν ότι η τηλεργασία θα συνεχίσει μέχρι και την αρχή του 2021, ενώ η Amazon παρέτεινε την τηλεργασία μέχρι τον Οκτώβριο. Η αμερικανική τράπεζα Capital One δήλωσε ότι 40.000 από τους εργαζομένους της θα δουλεύουν εξ αποστάσεως τουλάχιστον μέχρι τον Σεπτέμβριο. Ακόμη πιο τολμηρό βήμα έκανε η εταιρεία ασφάλισης και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών Nationwide Insurance, η οποία έκλεισε πέντε γραφεία στις ΗΠΑ και επέβαλε μόνιμο καθεστώς τηλεργασίας στους 4.000 υπαλλήλους της.

Μολονότι η πανδημία βρήκε πολλές επιχειρήσεις απροετοίμαστες όσον αφορά

Η Google και η Facebook ανακοίνωσαν ότι η τηλεργασία θα συνεχιστεί μέχρι και την αρχή του 2021, ενώ η Amazon την παρέτεινε έως τον Οκτώβριο. Η τράπεζα Capital One δήλωσε ότι 40.000 από τους εργαζομένους της θα δουλεύουν εξ αποστάσεως μέχρι τον Σεπτέμβριο.

τη δυνατότητά τους να λειτουργούν με τους υπαλλήλους τους σε απόσταση, πολλές εκμεταλλεύονται την ευκαιρία και μονιμοποιούν την τηλεργασία. Εξάλλου, επρόκειτο για ένα βήμα αναμενόμενο, το οποίο ωστόσο θα υλοποιείτο σταδιακά και υπό διαφορετικές συνθήκες. «Η τηλεργασία είναι σπουδαίο εργαλείο για την εταιρεία και για τους εργαζομένους, οι οποίοι δεν θέλουν να επιστρέψουν στα αυτοκίνητά τους και να μετακινούνται δύο ώρες κάθε μέρα. Μειώνεται η παραγωγικότητα. Προβλέπω πως θα αυξηθεί στο μέλλον», σχολίασε στους New York Times η Τζούντι Μπερκ, υψηλόβαθμο στέλεχος στην αμερικανική τεχνολογική εταιρεία DocuSign.

Σύμφωνα με το υπουργείο Εργασίας των ΗΠΑ, πριν από την επέλαση του κορωνοϊού το 8% των μισθωτών Αμερικανών εργαζόταν εξ αποστάσεως τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα και περίπου 2% βρισκόταν σε

μόνιμο καθεστώς τηλεργασίας. Ωστόσο μέσα σε λίγες μόνον εβδομάδες, πολλές επιχειρήσεις, ιδίως οι μεγάλες εταιρείες που διατηρούν περιορισμένη επαφή με τους πελάτες τους, εξετάζουν τη μονιμοποίηση της τηλεργασίας για τουλάχιστον το μισό εργατικό δυναμικό τους, σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων Gartner.

Στην περίπτωση που εφαρμοζόταν ευρέως η τηλεργασία όχι μόνον θα μειωνόταν δραματικά η κίνηση στους δρόμους, αλλά θα άλλαζε σημαντικά και η ποιότητα εργασίας εντός των γραφείων και ενδεχομένως να αυξανόταν τα κέρδη των επιχειρήσεων. Επίσης, θα δινόταν η ευκαιρία σε μικρότερες εταιρείες να εντοπίσουν ικανότερους και καταλληλότερους υπαλλήλους, διευρύνοντας απεριόριστα την εμβέλειά τους για αναζήτηση εργατικού δυναμικού. Βέβαια, η τηλεργασία θα μπορούσε να εκτραχύνει τη σχέση των εργα-

ζομένων με τους εργοδότες τους ή να δυσχεράνει τον συντονισμό.

Σε κάθε περίπτωση όμως φαίνεται πως τα οφέλη υπερτερούν. «Με αυτόν τον τρόπο μειώνεται σημαντικά το κόστος και οι επιχειρήσεις νοιάζονται πολύ για το κόστος αυτή την περίοδο. Ακόμα και εάν όσοι εργάζονται εξ αποστάσεως είναι κατά 5% λιγότερο αποδοτικοί, οι επιχειρήσεις μπορούν να σώσουν 20% από τη μείωση των χώρων απασχόλησης και να καταλήξουν με υψηλότερα κέρδη», σχολίασε στους New York Times ο Μπρίαν Κροπ, αντιπρόεδρος της Gartner. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι σύμφωνα με δημοσκόπηση της CoSo Cloud, το 77% των ερωτηθέντων ισχυρίζεται ότι εργάζεται αποδοτικότερα από το σπίτι, ενώ σε αντίστοιχη έρευνα της Atlassian το 76% δήλωσε ότι παραμένει σπίτι όταν πρέπει να φέρει εις πέρας κάποιο δύσκολο έργο.

Στήριξη ζητούν οι αστικές συγκοινωνίες του Λονδίνου

Την αρωγή της βρετανικής κυβέρνησης αναγκάζεται να ζητήσει ο οργανισμός αστικών συγκοινωνιών του Λονδίνου, Transport for London (TfL), προκειμένου να μην καταρρεύσει εξαιτίας της πανδημίας. Έχοντας δεχθεί καιρίο πλήγμα, όπως και όλος ο τομέας των μεταφορών, λόγω αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας, ο TfL ζητεί από την κυβέρνηση Τζόνσον ενίσχυση ύψους 2 δισ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 2,27 δισ. ευρώ.

Η κίνηση στους σιδηροδρόμους και στα λεωφορεία της πόλης ελαχιστοποιήθηκε από τη στιγμή που η κυβέρνηση Τζόνσον κάλεσε τους κατοίκους της Βρετανίας να μείνουν στα σπίτια τους για να ανακόψουν τη μετάδοση της πανδημίας. Το αποτέλεσμα

Τα καθημερινά λειτουργικά έξοδα του οργανισμού συγκοινωνιών του Λονδίνου ανέρχονται σε 21 εκατ. λίρες.

ήταν μια κατακόρυφη πτώση των εσόδων των οργανισμών που, σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Sunday Times, έχει μείνει με μόλις ένα δισ. στερλίνες στον τραπεζικό του λογαριασμό. Πρόκειται για ποσό αντίστοιχο του 1,14 δισ. ευρώ, που δεν αρκεί για να τον κρατήσει στη ζωή για περισσότερο από δύο μήνες. Ο λόγος είναι ότι για τη λειτουργία του ο TfL δαπανά ημερησίως περίπου 21 εκατ. στερλίνες. Και, βέβαια, η δεινή θέση στην οποία έχει περιέλθει ο οργανισμός συνεπάγεται επιτόριο στην αναβολή των προγραμματισμένων έργων επέκτασης και αναβάθμισης μέρους του δικτύου του.

Βρετανικά ΜΜΕ αναφέρουν πως η ηγεσία του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένου του δημάρχου του Λονδίνου Σαντίκ Χαν, συνομιλεί με εκπροσώπους της κυβέρνησης σε μια προσπάθεια να διασφαλιστεί χρηματοδότηση εκτάκτου ανάγκης. Μιλώντας σε δημοσιογράφους, εκπροσώπος της εταιρείας τόνισε πως «είναι επιτακτική ανάγκη να έχουν επιτυχία έκβαση οι συνομιλίες για τη στήριξη που μπορεί να διατεθεί».

Η κίνηση στους σιδηροδρόμους και στα λεωφορεία της πόλης ελαχιστοποιήθηκε από τη στιγμή που η κυβέρνηση Τζόνσον κάλεσε τους κατοίκους της Βρετανίας να μείνουν στα σπίτια τους για να ανακόψουν τη μετάδοση της πανδημίας.

Η πανδημία βρήκε τον TfL οικονομικά αποδυναμωμένο, με χρέος ύψους 11 δισ. στερλινών (12,53 δισ. ευρώ), ενώ για διετία 2019-2020 εκτιμάται ότι θα παρουσιάζει συνολικά έλλειμμα ύψους 220 εκατ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 250,53 εκατ. ευρώ. Ανάμεσα στους παράγοντες που οδήγησαν σε μείωση των εσόδων του προ της πανδημίας ήταν η απόφαση της κυβέρνησης να μειώσει την ετήσια συνεισφορά της στον οργανισμό κατά 700 εκατ. στερλίνες.

Συνηγόρησαν, όμως, και παράγοντες όπως οι υπερβολικές δαπάνες που χρειάστηκαν για την κατασκευή της νέας σιδηροδρομικής γραμμής, της γνωστής ως Crossrail, που διασχίζει τη βρετανική πρωτεύουσα από τη δυτική προς την ανατολική πλευρά της. Τέλος, ο TfL δέχθηκε πλήγμα το 2016, όταν ο δήμαρχος του Λονδίνου επέβαλε «πάγωμα» στον ναύλο για μονές διαδρομές. Την προηγούμενη εβδομάδα ο κ. Χαν, με άρθρο του στη δωρεάν εφημερίδα του Λονδίνου City A.M., τόνισε πως «δεν πρόκειται

να υπάρξει σύντομα επιστροφή σε αυτό που ήταν ο TfL πριν από την κρίση». Όπως διευκρίνισε, «είναι μια αναπόδραστη πραγματικότητα ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει στο πλήρες δυναμικό του κανένα μέσο μαζικής μεταφοράς, εφόσον θα πρέπει να κρατούνται οι αποστάσεις ασφαλείας». Πρόβλεψε, μάλιστα, ότι για να κρατηθούν οι αποστάσεις ασφαλείας θα πρέπει η πληρότητα των σιδηροδρόμων στο μετρό του Λονδίνου να περιοριστεί σε ποσοστά από 13% έως 20% των προ κρίσης επιπέδων, ακόμη κι αν λειτουργεί το 100% των συρμών. Σημειώτεον ότι τον Μάρτιο το βρετανικό υπουργείο Μεταφορών αποφάσισε ουσιαστικά να κρατικοποιήσει τους βρετανικούς σιδηροδρόμους προκειμένου να μην καταρρεύσουν εξαιτίας της αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα χορήγησε στις εταιρείες λεωφορείων της χώρας κρατική ενίσχυση ύψους 167 εκατ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 190 εκατ. ευρώ. Δεν συμπεριέλαβε, όμως, τον TfL σε κανένα από αυτά τα προγράμματα.

Διευρύνεται το χάσμα Βορρά - Νότου στην Ιταλία

Ο **Νότος** της Ιταλίας κατέβαλε πολύ μικρότερο φόρο αίματος στην πανδημία του κορωνοϊού σε σύγκριση με τον βιομηχανικό Βορρά. Θα είναι, όμως, πολύ βαρύτερο το οικονομικό τίμημα που θα πληρώσει στην πανδημία το «Mezzogiorno», όπως είναι γνωστός ο αιώνιος φτωχός Νότος. Όπως επιστομαίνει το ιταλικό online περιοδικό ilfattoquotidiano, η ανάκαμψη της οικονομίας αναμένεται να είναι πολύ ταχύτερη στον πλούσιο ιταλικό Βορρά, που διαθέτει ισχυρή βιομηχανική και αγροτική βάση. Η οικονομία του υπανάπτυκτου Νότου είναι εξαρτημένη από τον τουρισμό, που δεν αναμένεται να ανακάμψει γρήγορα.

Σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times επιστομαίνει πως η κυβέρνηση άργησε πολύ να χορηγήσει οικόνο-

Ισχυρότερο το οικονομικό πλήγμα στις νότιες περιοχές, οι οποίες εξαρτώνται από τον τουρισμό.

μική στήριξη στις μικρές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα πολλές από αυτές να έχουν κλείσει μάλλον για πάντα. Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα, ο Στέφανο Μαντζόκι, κοσμητορας του Οικονομικού Τμήματος του πανεπιστημίου Luiss στη Ρώμη, προσέφυλλε πως «θα καταλήξουμε με έναν ακόμα φτωχότερο ιταλικό Νότο και εν ολίγοις θα διευρυνθεί στο έπακρο το χάσμα ανάμεσα στον Νότο και στην υπόλοιπη χώρα, που έτσι κι αλλιώς επιδεινώνεται εδώ και δεκαετίες».

Ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας αναμένεται εν ολίγοις να επιδεινωθεί περαιτέρω τις ανισότητες ανάμεσα στη βόρεια και στη νότια Ιταλία και η φτώχεια είναι βέβαιο ότι θα αυξηθεί. Ο τουριστικός κλάδος στα μικρά αλλά φημισμένα νησιά

Η ανάκαμψη της οικονομίας αναμένεται να είναι πολύ ταχύτερη στον πλούσιο Βορρά, που διαθέτει ισχυρή βιομηχανική και αγροτική βάση.

στα παράλια της Νάπολης, όπως το Κάπρι και η Ισκία, έχει κυριολεκτικά καταρρεύσει.

Οι ρυθμοί ανάπτυξης της Ιταλίας είναι αναιμικοί όσα χρόνια έχουν μεσολαβήσει μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Στη διάρκεια του περασμένου έτους, η ιταλική οικονομία σημείωσε ανάπτυξη 0,3%, αλλά μια ανάπτυξη άνω.

Το κέντρο και ο Βορράς της Ιταλίας είχαν ανάπτυξη 0,5%, ενώ η οικονομία του Νότου συρρικνώθηκε κατά 0,3%. Είναι αποκαλυπτικά τα στοιχεία για την ανεργία μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Στον πλούσιο Βορρά, από το 2018 έχει επιστρέψει στα επίπεδα του 2008 για τους άνδρες και εμφανίζεται αυξημένη κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες για τις γυναίκες.

Στον μεσογειακό Νότο, όμως, αυξήθηκε κατά 5,5 εκατοστιαίες μονάδες η ανεργία των ανδρών και κατά 1,4 εκατοστιαία μονάδα των γυναικών. Αυτό σημαίνει ότι όταν η πανδημία άρχισε να πλήττει την ιταλική οικονομία, βρήκε τον Νότο με ανεργία 20% στους άνδρες και 24% στις γυναίκες.

Η δεινή κατάσταση της οικονομίας στον ιταλικό Νότο εξηγεί, έτσι, και το γεγονός ότι είναι συντηρητικά μεγαλύτερα τα κονδύλια που χορηγούνται στην Ιταλία για την ανόρθωση της οικονομίας της από τον αντίκτυπο της πανδημίας. Όπως τονίζει σχετικό ρεπορτάζ της ιταλικής οικονομικής εφημερίδας Il sole 24 Ore, το 68% των κεφαλαίων προορίζεται για τον υποβαθμισμένο Νότο.

ΑΡΘΡΟ / Του ROB COX

Η κρίση επισπεύδει τις συγχωνεύσεις

Η **συμφορά** δημιουργεί ευκαιρίες. Ο κανόνας αυτός ισχύει και για τη συγκέντρωση κλάδων. Θυμηθείτε τη σειρά από συγχωνεύσεις και εξαγορές που οδήγησαν στον μετασχηματισμό του τραπεζικού τομέα μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Η Well Fargo ενσωμάτωσε τη Wachovia, η Bank of America τη Merrill Lynch, η Lloyds TSB την HBOS, η BNP Paribas τη Fortis, και πάει λέγοντας. Το ίδιο θα συμβεί μάλλον και μετά την πανδημία. Οι ισχυρές τράπεζες «τρώνε» τις ανίσχυρες και τις εξωθούν σε αυτή τη διαδικασία κυβερνήσεις και ρυθμιστικές αρχές, καθώς ανησυχούν για τη βιωσιμότητα των τραπεζικών συστημάτων τους. Ακόμη και πριν από την πανδημία, οι ηγέσιες ζητούσαν να χαλαρώσουν οι αντιμονοπωλιακές νομοθεσίες για να αντιμετωπισθούν οι ισχυρότεροι ανταγωνιστές από την Κίνα, Γαλλία και Γερμανία επιτέθηκαν κατά της Κομισιόν και

Στην Ευρώπη αποτελούν μονόδρομο για να αντιμετωπισθούν οι ισχυρότεροι ανταγωνιστές από την Κίνα.

της απόφασής της να εμποδίσει τη συγχώνευση των Siemens και Alstom και να αφήσει ελεύθερο το πεδίο στον κινεζικό κολοσσό της CRRC για να ηγεμονεύσει στην παγκόσμια αγορά. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει ενθαρρύνει τις συγχωνεύσεις μεταξύ εταιρειών τηλεπικοινωνιών, ώστε να προκύψει ισχυρή εταιρεία που θα πολεμήσει την κινεζική Huawei. Και ο προβληματισμός αυτού του είδους εντείνεται καθώς η Κίνα φαίνεται να έχει ανακάμψει από την πανδημία ταχύτερα από τον υπόλοιπο κόσμο.

Θα επικρατήσει η συλλογιστική ότι πρέπει να προστατευθούν οι εγχώριες βιομηχανίες μέσω συμμάχων στρατηγικής φύσεως σε ευρύτετο φάσμα τομέων. Οι κυβερνήσεις θα έχουν νέες προτεραιότητες, όπως μια ασφαλέστερη και πιο εγχώρια εφοδιαστική αλυσίδα και έναν ασφαλέστερο μεταποικιακό τομέα, μέχρι τους λιγότερο επισημασμένους τομείς. Η προ κορωνοϊού επικρατούσα θεωρία περί ανταγωνισμού θα παραγκωνισθεί.

Δίνεται η ευκαιρία για συγχωνεύσεις και εξαγορές ακόμη και σε τομείς που άλλοτε αποτελού-

σαν ταμπού. Στον τομέα του πετρελαίου, η πτώση της ζήτησης οδήγησε αμερικανικές εταιρείες στα πρόθυρα πτώχευσης και τις ανάγκασε να ζητήσουν τη βοήθεια του Τραμπ. Δεν αποκλείεται οι μεγαλύτερες αμερικανικές εταιρείες του κλάδου να ενώσουν τις δυνάμεις τους για να συμπιέσουν το κόστος, ίσως και με τη βοήθεια κάποιων δανείων από την κυβέρνηση. Αν, για παράδειγμα, μπορούσαν να συγχωνευθούν η Exxon Mobil με τη Chevron, θα προέκυπτε μια εταιρεία με αξία 350 δισ. δολαρίων και 35 δισ. βαρέλια αποθέματα πετρελαίου. Θα παρέμεναν όμως «μικρό ψάρι» σε σύγκριση με τη χρηματιστηριακή αξία 1,6 τρισ. δολαρίων και τα 270 δισ. βαρέλια πετρελαίου της σαουδαραβικής Aramco, και το επιχείρημα αυτό θα νομιμοποιούσε μια μεταξύ τους συγχώνευση.

Στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, το σχέδιο για συγχώνευση των Fiat Chrysler Automobiles και Peugeot είναι πιθανό να υλοποιηθεί, καθώς έχουν πέσει κατακόρυφα οι πωλήσεις. Ακόμη και οι τρεις μεγαλύτερες αυτοκινητοβιομηχανίες της Γερμανίας είναι σε δυσχερή θέση. Η BMW και η Daimler έχουν αθροιστικά χρηματιστηριακή αξία ύψους 65 δισ. ευρώ, τη μισή δηλαδή από της Tesla. Στο μεταξύ, οι ανταγωνιστές από την Κίνα, οι Geely Automobile και BAIC Motor, έχουν αγοράσει μετοχές της Daimler και θέλουν να αποκτήσουν επιρροή στην κατασκευάστρια της Mercedes. Γι' αυτό δεν μπορεί να αποκλειστεί η πώληση της Daimler σε κάποια βιομηχανία που δεν είναι κινεζική. Προκειμένου να αποφευχθεί η κινεζική επιρροή, η Daimler μπορεί να βρεθεί στην αγκαλιά της βαυαρικής BMW. Κάτι ανάλογο θα μπορούσε να συμβεί και με τη Ford Motor και General Motors.

Και ο τρόμος μιας κυριαρχίας της Kinas στα δίκτυα πέμπτης γενιάς έδωσε λαβή για τη φημολογούμενη προσφορά της Cisco Systems για τη Nokia. Όσον αφορά τις τράπεζες, θα έχουν και αυτές πρόβλημα εξαιτίας της παντελείας, όπως μια ασφαλέστερη και πιο εγχώρια εφοδιαστική αλυσίδα και έναν ασφαλέστερο μεταποικιακό τομέα, μέχρι τους λιγότερο επισημασμένους τομείς. Η προ κορωνοϊού επικρατούσα θεωρία περί ανταγωνισμού θα παραγκωνισθεί.

Δίνεται η ευκαιρία για συγχωνεύσεις και εξαγορές ακόμη και σε τομείς που άλλοτε αποτελού-

Καινούργιο χρήμα τυπώνουν οι αναδυόμενες οικονομίες

Αγορές ομολόγων από κεντρικές τράπεζες σε Τουρκία, Νότιο Αφρική, Χιλή, Φιλιππίνες

Από την Τουρκία μέχρι τη Νότιο Αφρική και από τη Χιλή μέχρι τις Φιλιππίνες, οι κεντρικές τράπεζες των αναδυόμενων οικονομιών επιστρατεύουν τα εργαλεία αντισυμβατικής πολιτικής που έως τώρα είχαν δοκιμάσει μόνον οι ανεπτυγμένες οικονομίες. Δεν έχουν, όμως, τις ίδιες ασφαλιστικές δικλίδες με τις ανεπτυγμένες οικονομίες και η προσπάθειά τους ενδέχεται να αποβεί επιζήμια. Ακολουθώντας το παράδειγμα της ΕΚΤ, της αμερικανικής Federal Reserve και πολλών άλλων μεγάλων κεντρικών τραπεζών, αγοράζουν κρατικά ομόλογα, ενίοτε και τίτλους εγχώριων εταιρειών.

Τυπώνουν, εν ολίγοις, καινούργιο χρήμα, με το οποίο προσπαθούν να ενθαρρύνουν το δανεισμό και τις επενδύσεις, καθώς οι κινήσεις τους οδηγούν τα επιτόκια σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Ορισμένοι οικονομολόγοι, πάντως, είτε πρώην στελέχη κεντρικών τραπεζών είτε αναλυτές, σπεύδουν να τις προειδοποιήσουν. Τονίζουν πως όταν ένα πείραμα νομισματικής πολιτικής επαναλαμβάνεται σε διαφορετικό περιβάλλον από εκείνο στο οποίο έχει δοκιμαστεί, μπορεί να έχει ανεπιθύμητες παρενέργειες.

«Δεν νομίζω πως είναι συνετό ή αναγκαίο για τις αναδυόμενες αγορές να προχωρήσουν τώρα σε ποσοτική χαλάρωση», τονίζει στο Reuters ο Ντιβούρι Σουμππαρό, διοικητής της Τράπεζας της Ινδίας από το 2008 έως το 2013. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του, «οι κεντρικές τράπεζες αναλαμβάνουν έναν πιστωτικό κίνδυνο, που μάλλον δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν».

Οι αναδυόμενες οικονομίες όπως η Τουρκία και η Νότιος Αφρική δεν διαθέτουν τις

Ενθαρρύνουν, τον δανεισμό και τις επενδύσεις - Οι κινήσεις τους οδηγούν τα επιτόκια σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

αποταμιεύσεις που έχουν συγκεντρώσει οι ανεπτυγμένες οικονομίες. Εξαρτώνται, αντιθέτως, για τη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων τους και τη στήριξη των νομισμάτων τους από το ξένο κεφάλαιο, που όμως προσελκύεται από τα υψηλά επιτόκια. Υποθετώντας, επομένως, μέτρα που οδηγούν τα επιτόκια σε αρνητικό έδαφος, όπως συμβαίνει προ πολλού στις μεγάλες οικονομίες, διατρέχουν τον κίνδυνο να αποθαρρύνουν τους ξένους επενδυτές.

Όπως υπογραμμίζει ο Σάαντ Σιντικουί της JPMorgan, «για τις χώρες που προσέφεραν υψηλές αποδόσεις και έχουν ήδη χάσει μερικώς την πρόσβαση στις αγορές, οι κίνδυνοι της ποσοτικής χαλάρωσης είναι μεγαλύτεροι». Ο ίδιος εξηγεί πως μπορεί σε ανύποπτο χρόνο να σημειωθούν μαζικές ε-

Στην Τουρκία, η κεντρική τράπεζα έχει ήδη αγοράσει από τα τέλη Μαρτίου κρατικά ομόλογα ύψους 5 δισ. δολ. Στη Νότιο Αφρική και στις Φιλιππίνες οι κεντρικές τράπεζες προχωρούν σε απεριόριστες αγορές κρατικών ομολόγων στη δευτερογενή αγορά, ενώ η Τράπεζα της Χιλής σχεδιάζει να αγοράσει ομόλογα αξίας 8 δισ. δολαρίων.

κροές κεφαλαίων από τις αναδυόμενες αγορές αν συνδυασθεί ο φόβος της ασταθούς πολιτικής με τον πληθωρισμό. Και τότε οι χώρες αυτές δεν θα μπορούν να αποφύγουν την επιβολή ελέγχων στις κινήσεις κεφαλαίου. Σύμφωνα με τον Σιντικουί, το πότε θα έρθει αυτός ο ανύποπτος χρόνος θα εξαρτηθεί από ένα συνδυασμό παραγόντων, μεταξύ των οποίων το μέγεθος των προγραμμάτων ποσοτικής χαλάρωσης και η ικανότητα των ιθυνόντων να πείσουν τις αγορές πως πρόκειται για προσωρινό μέτρο.

Θα παίξουν, άλλωστε, ρόλο οι πληθωριστικές πιέσεις, η δομή της εγχώριας αγοράς ομολόγων και ο όγκος των συναλλαγματικών διαθεσίμων της εκάστοτε χώρας εάν χρειαστεί να εξουδετερωθεί τον αντίκτυπο από τις αγορές ομολόγων ή να στηρίξει το νό-

μισμά της. «Όπως συμβαίνει πάντα, η ανάγκη είναι μπέρα της επιπόνησης και, ελλείψει επενδυτών ενδιαφερόμενων να αγοράσουν το χρέος που εκδίδουν αθρόα οι αναδυόμενες αγορές, τα προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης προσφέρουν μια διέξοδο», επισημαίνει ο Ντερκ Γουίλερ της Citi σε επιστολή του προς τους πελάτες του τραπεζικού ομίλου. Όταν η Fed παρείχε ρευστότητα στην αμερικανική οικονομία μέσω των προγραμμάτων ποσοτικής χαλάρωσης, το δολάριο ενισχύθηκε και υποχώρησαν οι αποδόσεις των ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου. Αυτό συνέβη, βέβαια, επειδή οι επενδυτές εκτιμούσαν ότι με την παρέμβαση της Fed θα υπήρχε σταθερότητα. Σύμφωνα, όμως, με τους περισσότερους οικονομικούς αναλυτές δεν θα συμβεί κάτι ανάλογο στις ευάλωτες αναδυό-

μενες αγορές. Στην Τουρκία, η κεντρική τράπεζα έχει ήδη αγοράσει από τα τέλη Μαρτίου κρατικά ομόλογα ύψους 5 δισ. δολαρίων. Στη Νότιο Αφρική και στις Φιλιππίνες οι κεντρικές τράπεζες προχωρούν σε απεριόριστες αγορές κρατικών ομολόγων στη δευτερογενή αγορά, ενώ η κεντρική τράπεζα της Ινδονησίας αγοράζει ομόλογα απευθείας στις δημοπρασίες του δημοσίου. Η Τράπεζα της Χιλής σχεδιάζει να αγοράσει ομόλογα αξίας 8 δισ. δολαρίων που βρίσκονται στα χαρτοφυλάκια τραπεζών. Στην περίπτωση αυτή, τα ομόλογα αυτά θα ανέλθουν στο 30% του ισολογισμού της, ποσοστό τριπλάσιο από το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της αμερικανικής Fed και αντίστοιχο με το 3% του ΑΕΠ της χώρας. Και ήδη τα επιτόκια της πλησιάζουν τα μηδενικά επίπεδα.

Στην «εντατική» διεθνείς όμιλοι λιανεμπορίου λόγω της πανδημίας

Η **πανδημία** του κορωνοϊού επέφερε ακόμη ένα καιριο πλήγμα στο διεθνές λιανεμπόριο, το οποίο ήδη βρισκόταν σε διηνή θέση. Επιχειρηματικοί όμιλοι με διάσημα εμπορικά σήματα στα ρούχα, στα αξεσουάρ και στα είδη σπιτιού και με ομίλουμες αλυσίδες καταστημάτων, που μεγάλωσαν γενιές και γενιές, πέρασαν από παγκόσμιους πολέμους και τη Μεγάλη Ύφεση, αλλά και την πρόσφατη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, βλέπουν σήμερα το μέλλον τους να απειλείται από έναν ιό.

Ανάμεσα σε αυτούς οι αμερικανικοί όμιλοι J.Crew, Sears, JCPenney, αλλά και οι βρετανικοί και -παρευρωπαϊκά γνωστοί- Marks & Spencer και Next, οι οποίοι σπεύδουν να εξασφαλίσουν περίοδο χάριτος από τις πιστώτριες τράπεζές τους, ενόσω η οικονομία αρχίζει σταδιακά και αργά να επαναλειτούργει. Το ερώτημά τους, βέβαια, παραμένει: θα επιστρέψουν οι καταναλωτές στα καταστήματά τους, όποτε και εάν ανοίξουν; Μόλις τη Δευτέρα

Στα πρόθυρα χρεοκοπίας μεγάλες αλυσίδες στον χώρο της ένδυσης, του σπιτιού και των αξεσουάρ.

αυτής της εβδομάδας η J.Crew (ένδυση, υπόδηση, είδη σπιτιού) ζήτησε προστασία έναντι των πιστωτών της, συμφωνώντας να διαγραφεί χρέος 1,65 δισ. δολ. και να τους αναθέσει τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της. Τα ρούχα της ήταν δημοφιλή και διάσημα, μιας και είχαν φορεθεί από προσωπικότητες στις ΗΠΑ, αλλά δεν έπαυε να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα και πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας.

Η J.Crew και άλλες επιχειρήσεις του κλάδου είχαν δεχθεί χτύπημα, επειδή οι καταναλωτές τους μείωναν τη φυσική παρουσία τους στα καταστήματα και προτιμούσαν να ψωνίζουν ηλεκτρονικά. Επιπλέον, στις αρχές της δεκαετίας του

Σε δύσκολη θέση J.Crew, Sears, JCPenney, Marks & Spencer, Next.

2010 η J.Crew έκανε ένα σφάλμα στρατηγικής, προχώρησε σε αύξηση τιμών στα είδη της και έχασε αφοσιωμένους πελάτες της. Ουσιαστικά, κατέστη το πρώτο σοβαρό κρούσμα στον κλάδο του λιανεμπορίου λόγω του κορωνοϊού, ενώ σε δυσχερή θέση βρίσκονται και οι όμιλοι Sears, JCPenney, και Neiman Marcus στις ΗΠΑ, οι οποίοι πριν από την ασθένεια και ακριβώς όπως και η J.Crew είχαν υποχρεωθεί να κλείσουν δεκάδες μαγαζιά λόγω περιστολής πωλήσεων, ανεξαρτήτως με το ότι η ανεργία στη χώρα είχε φθάσει σε ναδίρ 50ετίας. Σύμφωνα με τον αναλυτή της Jefferies, Ράνταλ Κόνικ, «το παραδοσιακό λιανεμπόριο βρισκόταν σε δύσκολη θέση προ κορωνοϊού και τώρα αντιμετωπίζει την ακόμη γρηγορότερη μετακίνηση της ζήτησης στο Διαδίκτυο ακριβώς λόγω πανδημίας».

Ο αμερικανικός όμιλος Neiman Marcus Group, που βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, τείνει να συνάψει συμφωνία με τους πιστωτές του, σύμφωνα με το

Bloomberg. Στόχος, να περικόψει το χρέος του των 4,3 δισ. δολ. στο ήμισυ με αντάλλαγμα την εκχώρηση του ελέγχου των δραστηριοτήτων του, ενώ δεν αποκλείεται και η εξαγορά του. Η JCPenney ετοιμάζεται για αναδιοργάνωση και συζητεί με πιστωτές για εξασφάλιση δανεισμού. Η αλυσίδα Sears έχει υπαχθεί σε καθεστώς πτώχευσης από το 2018, αλλά το μέλλον της είναι ασαφές, ενώ έκλεισε όλα τα εναπομείναντα καταστήματα ρούχων και αξεσουάρ με το σήμα της.

Όπως επισημαίνει το Bloomberg, ορισμένοι ισχυρότεροι όμιλοι, όπως εκείνος της Gap -με δραστηριότητες στη ένδυση-, προσέφυγαν στις αγορές για να αντλήσουν ρευστό. Στη Βρετανία, η αλυσίδα ρούχων και αξεσουάρ Asos στράφηκε στους μετόχους της. Επίσης, η Marks & Spencer, η οποία μέσα στην πανδημία κατέβασε και αυτή τα ρολά των καταστημάτων της, δηλώνει πως ποτέ δεν θα είναι ίδια τα πράγματα μετά την άρση των περιορισμών.

“BDO. What matters to you, matters to us”

Audit | Tax | Compliance | Restructuring and insolvency | Fund Services

BDO

Απότοτοι

Στη συνέντευξή της στο Bloomberg, η Κριστίν Λαγκάρντ τόνισε: «Είμαστε ένας ανεξάρτητος θεσμός, που λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και καθοδηγείται από την εντολή του. Θα συνεχίσουμε να κάνουμε ό,τι είναι αναγκαίο [...] για την ολοποίηση αυτής της εντολής [...] απότοτοι, θα συνεχίσουμε να το κάνουμε»

Μόνιμο αγκάθι

Το γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο έχει εκδώσει σειρά αποφάσεων που δυσχεραίνουν τη βαθύτερη ενοποίηση της Ευρωζώνης και τη δυνατότητά της να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε έκτακτες συνθήκες. Ωστόσο, η απόφαση της 5ης Μαΐου ήταν η πρώτη φορά που έβαλε ευθέως κατά του Δικαστηρίου της Ε.Ε.

Εντονη πίεση

Η αντιπαράθεση μεταξύ δύο μη εκλεγμένων σωμάτων για την πολιτική ενός τρίτου (ΕΚΤ) αυξάνει την πίεση στους ηγέτες και στους υπουργούς Οικονομικών της Ευρωζώνης. Και αυτό συμβαίνει σε μία ιδιαίτερα κρίσιμη συγκυρία, καθώς θα πρέπει να δώσουν μια πειστική πανευρωπαϊκή δημοσιονομική απάντηση στην κρίση.

Πυρόσβεση & αναθέρμανση: Τα προγράμματα QE της ΕΚΤ

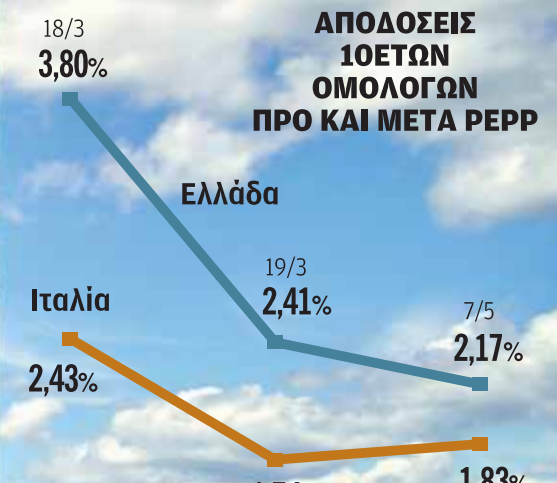
PSPP (έναρξη Μάρτιος 2015) **€2,088 τρισ.** σε αγορές περιουσιακών στοιχείων έως τις **8/11/2019**

EAPP (μέρος του οποίου είναι το PSPP) **€2,557 τρισ.** έως τις **8/11/2019**

PEPP (έναρξη Μάρτιος 2020) **€750 δισ.** με δυνατότητα περαιτέρω αύξησης **ΣΤΟΧΟΣ ΑΓΟΡΩΝ**

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Στόχος πληθωρισμού της ΕΚΤ: ετήσιος πληθωρισμός οριακά **κάτω από το 2%** στην Ευρωζώνη

ΠΗΓΗ: ΕΚΤ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Bloomberg

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Γερμανική «νάρκη» στην ποσοτική χαλάρωση

Η απόφαση του δικαστηρίου της Καρλσρούης αποτελεί απειλή και για το νέο QE της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Εντονη αναταραχή έχει προκαλέσει στην Ευρωζώνη η απόφαση την περασμένη Τρίτη του γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου να αμφισβητήσει τη νομιμότητα του αρχικού προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης (PSPP) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Επικριτές της απόφασης, από πρώην μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ έως επιφανείς νομικούς και οικονομολόγους ανά την Ευρώπη, εστιάζουν σε τρία προβληματικά σημεία: την άμεση απειλή που γεννά η απόφαση για το νέο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων της τράπεζας, το Pandemic Emergency Purchase Program (PEPP), που έχει παίξει καταλυτικό ρόλο στην αποτροπή επικίνδυνων αυξήσεων στο κόστος δανεισμού κρατών-μελών της Ευρωζώνης· στην υπονόμηση της ανεξαρτησίας της ΕΚΤ· και – πιο αποσταθεροποιητικό από όλα – στην απειλή της ευρωπαϊκής νομικής τάξης, θεμέλιο της οποίας είναι η υπεροχή του ευρωπαϊκού επί του εθνικού δικαίου.

Σε μία πολυαναμενόμενη απόφαση, το δικαστήριο της Καρλσρούης αποδέ-

χθηκε την ετυμολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) ότι το PSPP δεν παραβιάζει την απαγόρευση της «νομισματικής χρηματοδότησης» (άρθρο 123 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ε.Ε.). Εκρίνε ωστόσο ότι το πρόγραμμα υπερβαίνει τις εξουσίες της τράπεζας και έδωσε προθεσμία τρεις μήνες στην ΕΚΤ να εξηγήσει γιατί δεν αποτελεί ένα δυνάμολογο μέτρο για την επίτευξη των στόχων της νομισματικής πολιτικής. Επιπλέον, έκρινε ότι η γερμανική κυβέρνηση και η Βουλή δεν τήρησαν τη συνταγματική τους υποχρέωση να θέσουν την ΕΚΤ προ των ευθυνών της σχετικά με την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

Καλώντας τη γερμανική κυβέρνηση και την Bundestag να θέσουν όρια στην ανορθόδοξη πολιτική της ΕΚΤ, το δικαστήριο της Καρλσρούης υπονομεύει την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας – η οποία ήταν βασική απαίτηση της Γερμανίας για να δεχθεί την απαίτησή του μάρκου από το ευρώ. Ακόμα πιο επιμαχος ήταν ο χαρακτηρισμός της κρίσης του ΔΕΕ σχετικά με την αρχή της αναλογικότητας ως «ακατανόητης» και «ultra vires» (πέρα από την εξουσία του ευρωδικαστηρίου). Με

Ανατρέπει δε την ευρωπαϊκή νομική τάξη, δηλαδή την υπεροχή του ευρωπαϊκού επί του εθνικού δικαίου.

την απόφαση αυτή, το γερμανικό δικαστήριο επιδιώκει να ακυρώσει την ετυμολογία ενός σώματος που, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομική τάξη, είναι ανώτερό του. Για τον Γκούντραμ Βολφ, διευθυντή του Ινστιτούτου Bruegel στις Βρυξέλλες, το πραγματικά ακατανόητο και ultra vires είναι η απόφαση του γερμανικού δικαστηρίου. «Πρόκειται για αντιφατική ετυμολογία», εξηγεί στην «Κ». «Οι Γερμανοί πάντα επέμεναν ότι η ΕΚΤ πρέπει να εστιάζει αποκλειστικά και ανεξάρτητα στον στόχο της σταθερότητας των τιμών. Τώρα το δικαστήριο ζητάει από την τράπεζα να εξηγήσει γιατί δικαιολογούνται οι συνέπειες της πολιτικής της στους Γερμανούς πολίτες». Δείχνει, μεταξύ άλλων, οικονομικό αναλφαριθμητισμό.

Στη σχετική ανακοίνωση, το ανώτατο γερμανικό δικαστήριο σημειώνει ότι η ε-

τυμολογία «δεν αφορά οποιαδήποτε μέτρα χρηματοοικονομικής βοήθειας έχει λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση και η ΕΚΤ στο πλαίσιο της τρέχουσας κρίσης του κορωνοϊού». Επιπλέον, αν η ΕΚΤ μπορεί να εξηγήσει εντός των επόμενων τριών μηνών γιατί το PSPP ήταν απαραίτητο για να επιτευχθεί ο στόχος του 2% ή οριακά λιγότερο για τον πληθωρισμό, το πρόγραμμα θα επιβιώσει και η Bundesbank δεν θα βρεθεί στην επώδυνη θέση να πρέπει να διαλέξει μεταξύ της αφοσίωσής της στο ευρωσύστημα και της τήρησης της γερμανικής συνταγματικής τάξης.

Ωστόσο η ετυμολογία των δικαστών της Καρλσρούης θεωρείται βέβαιο ότι θα οδηγήσει σε νέες προσφυγές κατά της τράπεζας. Άλλωστε, η αναφορά στο ότι η ετυμολογία δεν αφορά το PEPP περιλαμβάνεται μόνο στην ανακοίνωση και όχι στο κείμενο (110 σελίδων) της απόφασης. Και η αποδοχή ότι το PSPP δεν αποτελεί μορφή νομισματικής χρηματοδότησης βασίζεται σε περιορισμούς στην αγορά ομολόγων (στο ποσοστό επί του διαθέσιμου χρέους της κάθε χώρας, στην αναλογία μεταξύ των ομολόγων των διαφορετικών κρατών-μελών ανάλογα με το μέγεθός

τους, στην πιστοληπτική τους αξιολόγηση) τους οποίους είχε επιβάλει η Φρανκφούρτη στον εαυτό της και τους οποίους εν πολλοίς έχει καταργήσει ή προτίθεται να παρακάμψει στο πλαίσιο του PEPP. Οποιαδήποτε εξήγηση της αναλογικότητας του PSPP, συνεπώς, θα βασιστεί εν μέρει σε αυτούς τους περιορισμούς – που δεν ισχύουν στο νέο πρόγραμμα.

«Το δικαστήριο δεν χαρακτήρισε την ποσοτική χαλάρωση νομισματική χρηματοδότηση και υπογράμμισε ότι ο λόγος γι' αυτό ήταν τα όρια που είχαν τεθεί στο πρόγραμμα», δήλωσε μετά τη δημοσίευση της απόφασης ο Μπερντ Λίκε, συνιδρυτής του ακροδεξιού κόμματος AfD και ένας από τους 18 Γερμανούς που προσέφυγαν στο δικαστήριο. «Η ΕΚΤ πρέπει τώρα να ενσωματώσει αυτά τα όρια στο PEPP. Αν δεν το κάνει, θα μπορούσαμε σίγουρα να καταθέσουμε νέα αγωγή». Σημειώνεται ότι η απάληψη του όρου, οι χώρες των οποίων τα ομόλογα αγοράζει η ΕΚΤ να έχουν πιστοληπτική αξιολόγηση που ανήκει στην επενδυτική βαθμίδα είναι κρίσιμες σημασίας για την Ελλάδα. Χωρίς αυτήν την αλλαγή, τα ελληνικά ομόλογα δεν θα συμπεριλαμβάνονταν στο «καλάθι» του PEPP.

«Αγνοεί» την απόφαση η ΕΚΤ και συνεχίζει το QE πανδημίας

Πώς θα αντιδράσει λοιπόν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα; Η πρόεδρος της, Κριστίν Λαγκάρντ, μιλώντας στην τηλεόραση του Bloomberg την Πέμπτη, έστειλε ένα ισχυρό μήνυμα. «Απότοτοι, θα συνεχίσουμε να κάνουμε ό,τι είναι αναγκαίο» για την υλοποίηση της εντολής της τράπεζας, τόνισε. Σε δήλωσή του στην «Κ», ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας τόνισε: «Η ΕΚΤ, με το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης, δεν έκανε κάτι διαφορετικό από ό,τι έκαναν οι άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες, με σκοπό την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών. Η πολιτική ήταν εξ ορισμού αναλογική, δεδομένου του ότι ακόμα δεν έχει αυξηθεί ο πληθωρισμός στα επίπεδα που ορίζει η εντολή της τράπεζας».

Θα προσπαθήσουμε να διευθετήσουμε το ζήτημα που έχει προκύψει με διπλωματικό τρόπο, χωρίς όμως να υπονομεύουμε την ανεξαρτησία της ΕΚΤ και την κανονικότητά της να ασκεί αποτελεσματικά νομισματική πολιτική για ολόκληρη την Ευρωζώνη». Στη λιτή ανακοίνωση που εξέδωσε το ίδιο βράδυ η ΕΚΤ, ύστερα από τηλεδιάσκεψη των μελών του διοικητικού συμβουλίου, «σημειώνει» (takes note) την ετυμολογία των Γερμανών δικαστών – μια διπλωματική διατύπωση που εκφράζει την περιφρόνηση και την οργή που επικράτησαν στο τηλεφώνημα.

Επαναλαμβάνει δε την πρόθεσή της να κάνει «ό,τι είναι αναγκαίο εντός των ορίων της εντολής της» για να πετύχει τον στόχο του πληθωρισμού (οριακά κάτω

Θα εξακολουθήσει να κάνει «ό,τι είναι αναγκαίο εντός των ορίων της εντολής της» για διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών.

από το 2%) και καταλήγει με νόημα: «Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε τον Δεκέμβριο του 2018 ότι η ΕΚΤ δρα εντός των ορίων της εντολής της για τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών». Πηγές της ΕΚΤ αναφέρουν στην «Κ» ότι δεδομένου πως το αρμόδιο δικαστήριο είναι το ΔΕΕ, «ως θέμα αρχής δεν πρέπει

να απαντήσουμε» στο γερμανικό δικαστήριο. Αναγνωρίζουν ωστόσο ότι κάτι τέτοιο θα έφερνε σε ιδιαίτερες δυσκολίες στην Bundesbank. Σύμφωνα με τους Financial Times, τέσσερα μέλη του Δ.Σ. της τράπεζας τάχθηκαν κατά της παροχής εξηγήσεων. «Τα επιχειρήματα του δικαστηρίου είναι φαιδρά και θα μπορούσαμε να απαντήσουμε σε αυτά σε πέντε λεπτά, αλλά δεν πρέπει για κανένα λόγο να το κάνουμε», το έθεσε χαρακτηριστικά –α νωνύμους– μία από τις πηγές.

Ο Γενς Βάιντμαν, ωστόσο, που σύμφωνα με πληροφορίες στην τηλεδιάσκεψη της Τρίτης παρότρυνε τους συναδέλφους να αποφύγουν μια σύρραξη με το γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο, σε δήλωσή του λίγες ώρες μετά τη δημοσίευση της από-

φασης, είπε ότι «το Δ.Σ. της ΕΚΤ έχει τώρα τρεις μήνες για να παρουσιάσει τις σκέψεις του σχετικά με την αναλογικότητα του προγράμματος (PSPP)». Σεβόμενος την ανεξαρτησία του Δ.Σ. της ΕΚΤ, θα στηρίξω τις προαποφάσεις να τηρήσουμε αυτόν τον όρο». Κρίσιμη θα είναι και η στάση της Αγκέλα Μέρκελ, που δεν έχει τοποθετηθεί επί του ζητήματος – αλλά «που σίγουρα δεν είναι ευτυχής με την απόφαση του δικαστηρίου», όπως σημειώνει ο Γκούντραμ Βολφ. Είναι σαφές ότι η ετυμολογία ενισχύει πολιτικά τις ευρωσκεπτικιστικές φωνές στο Βερολίνο και δυσχεραίνει τη δυνατότητα της καγκελαρίου να φανεί τολμηρή στις επικείμενες διαπραγματεύσεις για τον νέο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ε.Ε. και το νέο Ταμείο Ανάκαμψης.

Επαφές σε Βερολίνο και Φρανκφούρτη για την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης

Τις επόμενες εβδομάδες θα υπάρξουν άτυπες επαφές μεταξύ της γερμανικής κυβέρνησης, της Βουλής και της ΕΚΤ. Το πιο πιθανό είναι να επιλεγεί η συμβιβαστική οδός, με την Bundesbank να παρέχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις – την επάρκεια των οποίων θα κρίνει αρχικά η κυβέρνηση (με τη δυνατότητα ελέγχου της κρίσης της από το ανώτατο δικαστήριο). Το PEPP άλλωστε, σύμφωνα με πηγές της ΕΚΤ, θεωράζεται από την «κατάσταση εκτάκτου ανάγκης» (emergency) που συμπεριλαμβάνεται στο όνομά του και που διασφαλίζει την αναλογικότητα του φιλόδοξου προγράμματος – που πολλοί ειδικοί εκτιμούν ότι θα διευρυνθεί πέρα από τα 750 δισ.

ευρώ που ανακινώθηκαν τον Μάρτιο. Η αντίδραση των αγορών, βάσει της εκτίμησης ότι υπάρχει συμβιβαστική λύση και του ότι ήταν εν μέρει αναμενόμενη η απόφαση του ανωτάτου δικαστηρίου της Γερμανίας, ήταν ήρεμη. Αυτό ίσως να αλλάξει. Οι κλυδωνισμοί που προκαλεί η απόφαση της Καρλσρούης στα θεμέλια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης δεν άργησαν να γίνουν αισθητοί. Ο αναπληρωτής υπουργός Δικαιοσύνης της Πολωνίας –μιας χώρας που βρίσκεται σε μακροχρόνια αναταραχή με την Ε.Ε. για την παραβίαση του ευρωπαϊκού δικαίου– χαιρέτισε τη στάση του γερμανικού δικαστηρίου λέγοντας ότι «τα κράτη-μέλη είναι οι κύριοι

Η Bundesbank αναμένεται να παράσχει εξηγήσεις για τις αγορές ομολόγων αρχικά στην κυβέρνηση.

των συνθηκών της Ε.Ε.» και ότι «οι Γερμανοί υπερασπίζονται την κυριαρχία τους». «Η Ε.Ε. λέει μόνον όσα εμείς, τα κράτη-μέλη, της επιτρέπουμε», κατέληξε. «Το κρίσιμο ερώτημα είναι εάν πρέπει η ΕΚΤ να συμμορφωθεί με το αίτημα για εξηγήσεις», σημειώνει ο Γκούντραμ Βολφ. «Αν το κάνει, δημιουργεί ένα αρνητικό

προηγούμενο, καθώς μπορεί και άλλα εθνικά δικαστήρια να ακολουθήσουν τον δρόμο που έδειξε η Καρλσρούη». Αν όμως δεν το κάνει και η Bundesbank αποχωρήσει από το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης, «η Ε.Ε. θα εκκινήσει διαδικασία επί παραβίασης κατά της Γερμανίας και θα βρεθούμε σε πόλεμο, χωρίς να υπάρχει κάποιος που μπορεί να άρει το αδιέξοδο». Πέρα από το θεσμικό ζήτημα, ορισμένοι ειδικοί προειδοποιούν ότι, σε ενδεχόμενη νέα αγωγή κατά του PEPP –που ωστόσο θα χρειαστεί τουλάχιστον τρία χρόνια για να εκδικαστεί– οι προσφεύγοντες ενδέχεται να απαιτήσουν όχι απλώς την απόσυρση της Bundesbank από το πρόγραμμα, αλλά

τη μη παροχή πιστώσεων από τη γερμανική κεντρική τράπεζα στο σύστημα πληρωμών TARGET-2 για την αγορά ομολόγων από άλλες κεντρικές τράπεζες του ευρωσυστήματος. Ο Φραντς Μάγερ, καθηγητής Νομικής στο Πανεπιστήμιο του Bielefeld, μιλώντας στην «Κ», χαρακτηρίζει την απόφαση της Τρίτης «σημείο καμπής» στη νομολογία του ανώτατου δικαστηρίου της Γερμανίας: «Πρώτη φορά συγκρούεται μετωπικά με την Ε.Ε.». Σύμφωνα με την ανάλυσή του, ο βασικός στόχος της ετυμολογίας ήταν το ΔΕΕ και η σχέση των δύο σωμάτων «ενδέχεται να υποστεί σημαντική βλάβη». «Μία πιθανή εξήγηση για τη σκληρή στάση του Συνταγματικού

Δικαστηρίου της Γερμανίας είναι η δυσανεξία του να το ύψος της απάντησης του ΔΕΕ» στα προκαταρκτικά ερωτήματα που είχε θέσει η Καρλσρούη για την υπόθεση, εκτιμά ο καθηγητής Μάγερ. «Το Συνταγματικό Δικαστήριο της Γερμανίας δεν έχει συνθησίου να μην το παίρνουν σοβαρά. Τελικά, το ζήτημα ίσως αφορά περισσότερο από μία αντιπαράθεση μεταξύ των «εγώ» των δικαστών των δύο σωμάτων παρά μια πραγματική νομική διαφωνία. Υπάρχει ωστόσο ο κίνδυνος αυτή η υπόθεση να χρησιμοποιηθεί ανά την Ε.Ε. ως επιχείρημα ότι οι διατάξεις του ευρωπαϊκού δικαίου ή οι αποφάσεις του ΔΕΕ δεν είναι δεσμευτικές».

Μαζί στην ανάπτυξη της επιχείρησής σας

- Επιχειρηματικά Δάνεια
- Χρηματοδότηση Εμπορίου
- Υπηρεσίες Αποδοχής Καρτών
- Χρηματοδότηση Έργων
- Ψηφιακή Τραπεζική
- Καταθέσεις

800 00 722 | www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη έδρα: Αμφοδούντας 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Σε φάσεις η αποκατάσταση μετακινήσεων στην Ε.Ε.

Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για άρση των περιορισμών, κατάργηση της 14ήμερης καραντίνας και υγειονομικούς ελέγχους

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Η Κομισιόν θα προτείνει σήμερα μια «διαδικασία σε φάσεις» για την αποκατάσταση της ελεύθερης μετακίνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με προσχέδιο των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών που θα δημοσιευθούν.

Το προσχέδιο, το οποίο επικαλείται ο ιστότοπος Politico, αναφέρει ότι «αν τα επιδημιολογικά δεδομένα ανά την Ευρώπη συνεχίσουν την τρέχουσα θετική πορεία τους, ίσως να καταστεί δυνατόν οι περιορισμοί στις μετακινήσεις και οι έλεγχοι στα σύνορα να αρθούν σταδιακά σε όλη την Ευρώπη». Ωστόσο, αυτό θα συμβεί στη Φάση 2 – ενώ η Ε.Ε. βρίσκεται ακόμη στη Φάση 0, σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής.

Στη μεταβατική περίοδο μεταξύ των Φάσεων 0 και 2, οι Βρυξέλλες θα προτείνουν την πλήρη άρση των περιορισμών

μόνο μεταξύ κρατών-μελών στα οποία η επιδημία έχει τεθεί υπό έλεγχο και έχουν επιβάλει παρόμοια περιοριστικά μέτρα. Σε αυτές τις περιπτώσεις συνιστάται και η κατάργηση της 14ήμερης καραντίνας για όσους επιστρέφουν στη χώρα τους.

Εναλλακτικά, η μετακίνηση μεταξύ κρατών-μελών μπορεί να επιτραπεί υπό τον όρο υγειονομικών ελέγχων των ατόμων που θέλουν να ταξιδέψουν, ενώ η άρση των περιορισμών δύναται να επιτραπεί πρώτα «για κάποιες μορφές μεταφορών και για κάποιους τύπους τουριστικής δραστηριότητας», σύμφωνα με το έγγραφο της Κομισιόν.

Διαδραστικός χάρτης

Μέρος του σχεδίου της Επιτροπής για ένα ελεγχόμενο άνοιγμα της τουριστικής περιόδου θα είναι και ένας διαδραστικός χάρτης που θα καταγράφει τα επιδημιολογικά δεδομένα στους τουριστικούς

προορισμούς, τις υποδομές υγείας και τα μέτρα ασφαλείας που έχουν ληφθεί σε εστιατόρια και ξενοδοχεία. Ο χάρτης αυτός θα καταρτιστεί με τη συνδρομή των κρατών-μελών και θα μπορούν να τον συμβουλευόνται όσοι θέλουν να ταξιδέψουν, ώστε να γνωρίζουν τις συνθήκες που θα αντιμετωπίσουν στο μέρος το οποίο θα επιλέξουν για τις διακοπές τους.

Η Αθήνα, με non-paper που έχει στείλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ζήτησε την άρση των περιορισμών στις μετακινήσεις μεταξύ κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής

Non-paper στην Κομισιόν έστειλε η Αθήνα – Η ελληνική πλευρά ζητεί «δίκαιη μεταχείριση» όλων των επίδοξων επισκεπτών.

Ενώσας έως τις 15 Ιουνίου, «όπου αυτό είναι εφικτό». Σύμφωνα με το έγγραφο, η ελληνική πλευρά ζητεί «δίκαιη μεταχείριση» όλων των επίδοξων επισκεπτών και την αποτροπή «μεροληψίας βάσει ιθαγένειας» στα πρωτόκολλα ασφαλούς μετακίνησης.

«Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε τον κατακερματισμό της ενιαίας αγοράς στην περίπτωση των τουριστικών υπηρεσιών», σημειώνεται στο ελληνικό έγγραφο, το οποίο αιτείται επίσης την κατάργηση των μέτρων καραντίνας «και άλλων δυσανάλογων ή αποτρεπτικών απαιτήσεων κατά την επιστροφή» των ταξιδιωτών στη χώρα τους.

Το τεστ των 72 ωρών

Το έγγραφο προτείνει, επίσης, η πολιτική που έχει υιοθετήσει η Αθήνα για την απαίτηση τεστ (διαγνωστικών ή αντισωμάτων) στις 72 ώρες πριν από το

ταξίδι αναχώρησης προς την Ελλάδα, να αποτελέσει κοινή ευρωπαϊκή πολιτική. Εναλλακτικά, όπως αναφέρεται, μεταξύ χωρών που έχουν αποδείξει με σαφή τρόπο και για παρατεταμένο διάστημα ότι έχουν θέσει την επιδημία υπό έλεγχο, η υποχρέωση των τεστ μπορεί να αρθεί.

«Ευελξία» σε ακυρώσεις

Επιπλέον, σημειώνεται η ανάγκη για «ευελξία» στην πολιτική των κρατήσεων και για ειδικές προβλέψεις σε περιπτώσεις ακυρώσεων τελευταίας στιγμής, λόγω αλλαγής συνθηκών στη χώρα προέλευσης ή προορισμού ή επειδή ο επίδοξος ταξιδιώτης διαγιγνώσκεται θετικός στον κορωνοϊό.

Η Αθήνα, τέλος, τάσσεται κατά των πιο αυστηρών περιορισμών στις πτήσεις έναντι άλλων μεταφορικών μέσων και ειδικά κατά των κενών θέσεων στα αεροπλάνα. Όπως σημειώνεται, «τα οδικά,

αεροπορικά και θαλάσσια μέσα μεταφοράς πρέπει να ανοίξουν ταυτόχρονα και με αναλογικά πρωτόκολλα».

Σύμφωνα με πληροφορίες, με δεδομένο ότι οι συστάσεις της Κομισιόν δεν είναι δεσμευτικές, η Αθήνα θα προχωρήσει σε δεύτερο χρόνο και εάν καταστεί αναγκαίο σε διακρατικές συμφωνίες –όπως με το Ισραήλ– που θα υπογράψει σε επίπεδα υπουργείων Εξωτερικών και Τουρισμού ή Μεταφορών.

Στο πλαίσιο αυτό, «κλειδί» θεωρείται η επανέναρξη των αεροπορικών συνδέσεων. Οι πτήσεις εσωτερικού αναμένεται να επαναρχίσουν στις 15 Ιουνίου και –εάν όλα κυλήσουν ομαλά– οι διεθνείς στις 30 Ιουνίου.

Τέλος, με δεδομένη την υγειονομική κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η κυβέρνηση στρέφεται κυρίως προς την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη που έχουν πληγεί λιγότερο από τον κορωνοϊό.

Μαργαρίτης Σχοινάς: Εως και 2 τρισ. ευρώ το Ταμείο Ανάκαμψης

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

«Μεταξύ 1,5-2 τρισεκατομμυρίων ευρώ» θα κυμανθεί η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Ταμείο Ανάκαμψης, σύμφωνα με τον Μαργαρίτη Σχοινά. Ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής, σε διαδικαστική συζήτηση που είχε με την Ελένη Βαρβιτσιώτη της «Κ» και τον πρόεδρο του ΕΛΙΑΜΕΠ Λουκά Τσοούκαλη, ανέφερε ότι η πρόταση θα κατατεθεί «εντός δέκα ημερών».

Το Ταμείο, στο οποίο έχουν εστιάσει οι προσπάθειες για μια πανευρωπαϊκή οικονομική απάντηση στον κορωνοϊό, πρέπει, σύμφωνα με τον κ. Σχοινά, να πληροί τρεις προϋποθέσεις: να είναι ε-

«Παρά τις αρχικές έντονες αντιδράσεις των βόρειων χωρών, τα δεδομένα έχουν αρχίσει να αλλάζουν».

παρκούς μεγέθους· η βοήθεια να κατευθυνθεί εκεί όπου υπάρχουν οι πιο μεγάλες ανάγκες (σχετικά με αυτό ανέφερε ότι δυσμενείς προβλέψεις της Κομισιόν για την ύφεση στην Ελλάδα το 2020 «ίσως αποδειχθούν ευλογία» όσον αφορά την πρόσβαση της στο νέο εργαλείο)· και να υπάρξει η «σωστή δοσολογία» μεταξύ επιχορηγήσεων και δανείων. «Δεν πρέπει ο κανόνας να είναι να χρεωθεί περισσότερο ο ευρωπαϊκός Νότος», ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει την κρίση, τόνισε ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής. Μένει να φανεί αν το ποσό που θα ανακοινωθεί

θα είναι πραγματικό πόρο ή το υπεραισιόδοξο προϊόν λογιστικών αλχημειών.

Ο κ. Σχοινάς προέβη στην εκτίμηση ότι η πρόσφατη απόφαση του γερμανικού συνταγματικού δικαστηρίου, που θέτει εν αμφιβόλω τη νομιμότητα των προγραμμάτων ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ, έχει συμβάλει ώστε να επιταχυνθούν οι διαπραγματεύσεις. Από την πλευρά του, ο Λουκάς Τσοούκαλης χαρακτήρισε την ετυμηγορία «βόμβα στα θεμέλια του ευρωπαϊκού οικοδομήματος». Παρατήρησε, ωστόσο, ότι ακούγονται και πολύ διαφορετικά πράγματα από τη Γερμανία, μνημονεύοντας παρέμβαση του συνδέσμου βιομηχάνων της χώρας υπέρ της δημοσιονομικής αλληλεγγύης στην Ε.Ε. «Παρά τις αρχικές έντονες αντιδράσεις των βόρειων χωρών, τα δεδομένα έχουν αρχίσει να αλλάζουν», είπε.

Σχετικά με τα άμεσα οφέλη της χαλάρωσης των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στην Ε.Ε., καθώς δημοσιονομικά ισχυρότερες χώρες έχουν πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες παροχής ρευστότητας στις επιχειρήσεις τους, ο κ. Σχοινάς χαρακτήρισε το μέτρο προσωρινό και αναγκαίο. Δεσμεύτηκε, όμως, ότι δεν θα αποτελέσει την «κερκόπορτα» για την αλλοίωση των όρων ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.

Ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν, στην εποπτεία του οποίου υπάγεται και το μεταναστευτικό - προσφυγικό, δήλωσε «πολύ υπερήφανος» για τον τρόπο που η Ελλάδα χειρίστηκε την κρίση στον Εβρο, τηρώντας παράλληλα τις νομικές υποχρεώσεις της. Υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή έχει αρνηθεί να δημοσιοποιήσει τη νομική ανάλυσή της για τα έκτακτα

Ολα θα πάνε καλά, μοιάζει να λέει στη φωτογραφία αρχείου από τις ακρόασεις ενώπιον του Κοινοβουλίου, πέρυσι τον Οκτώβριο, ο Μαργαρίτης Σχοινάς.

μέτρα που έλαβε η Αθήνα κατά την περίοδο εκείνη. Σχετικά με το νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση που έχει αναλάβει να καταρτίσει μαζί με την αρμόδια επιτροπή Ιλβα Γιόχανσον, ο κ. Σχοινάς είπε ότι είναι ακλόνητη πολιτική του πεποίηση ότι πρέπει να παρουσιαστεί πριν από την έναρξη της γερμανικής προεδρίας της Ε.Ε. (1.7.2020), «κάποια στιγμή τον Ιούνιο». Μίλησε για ένα οικοδόμημα με τρεις ορόφους: τη σχέση με τις χώρες προέλευσης και τράνζιτ, τη φύλαξη των

εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε. με τον νέο Frontex και τον μηχανισμό επιμερισμού της ευθύνης, «ώστε να ανατραπεί η απαράδεκτη κατάσταση» όπου οι χώρες πρώτης υποδοχής επιμίζονται όλο το βάρος των ροών. «Θα είναι μια πολύ δύσκολη διαπραγμάτευση», είπε, αλλά δήλωσε αισιόδοξος, γιατί είναι «πολύ καλύτερα δομημένοι ο πρώτος και ο δεύτερος όροφος» και άρα υπάρχουν ελπίδες για συμβιβασμό στον τρίτο, που είναι και ο πιο περίπλοκος.

Επανεξετάζοντας την COVID-19 στα παιδιά

Αυξάνονται διαρκώς οι γνώσεις μας σχετικά με την επίδραση του νέου κορωνοϊού στα παιδιά. Εξακολουθεί, φυσικά, να ισχύει ότι η συντριπτική πλειονότητα των παιδιών που νοσούν από COVID-19 εμφανίζει μόνο ήπια συμπτώματα. Ωστόσο, έχουμε πλέον αδιάσειστα στοιχεία ότι κάποια παιδιά μπορεί να νοσήσουν βαριά. Την ίδια στιγμή το Ινστιτούτο Βιολογικής Έρευνας του Ισραήλ (IIBR) ολοκλήρωσε μια πρωτοποριακή επιστημονική έρευνα, εντοπίζοντας ένα αντίσωμα που εξουδετερώνει τον κορωνοϊό, ανακοίνωσε το υπουργείο Άμυνας της χώρας. «Είμαι περήφανος για το προσω-

Ερευνητές των πανεπιστημίων Τρίντι του Δουβλίνου και του Λίβερπουλ διαπίστωσαν ότι η χορήγηση βιταμίνης D μπορεί να βοηθήσει το ανοσοποιητικό σύστημα.

πικό του Ινστιτούτου, το οποίο έχει κάνει μια σημαντική ανακάλυψη», δήλωσε ο υπουργός Άμυνας Ναφταλί Μπενέτ τη Δευτέρα, έπειτα από επίσκεψή του στο εργοστάσιο που έχει την έδρα του στο Ness Ziona.

Ο δρ Ανταμ Ράτνερ, επικεφαλής παιδίατρος λοιμωξιολόγος της ιατρικής σχολής του πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης και του παιδιατρικού νοσοκομείου Χάνσενφελντ, επισμαίνει ότι «το αξίωμα πως τα παιδιά δεν αρρωστούσαν βαριά» COVID-19 ή έχουν πολύ ήπια συμπτώματα, είναι μία υπεραισιόδοξη της πραγματικότητας. Σίγουρα, τα κρούσματα στις μικρές ηλικίες είναι λίγα και ακόμα

Μαθητής δημοτικού σε σχολείο της Μπογκοσέζια στην Ιταλία, όπου ο ακροδεξιός δήμαρχος απήγαγε την απαγόρευση επαναλειτουργίας των σχολείων.

λιγότεροι οι θάνατοι, αλλά είχαμε και κάποια παιδιά που αρρώστησαν βαριά». Συνήθως, τα παιδιά αυτά είχαν υποκείμενα νοσήματα, όπως καρκίνο, διαβήτη

ή παχυσαρκία ή ήδη χρειάζονταν μηχανική υποστήριξη των λειτουργιών τους, όπως παιδιά με τραχειοστομία.

Ο δρ Ράτνερ επισμαίνει ότι από την

εμπειρία του, τα περισσότερα παιδιά εμφανίζουν πολύ ήπια συμπτώματα, αλλά κάποια καταλήγουν στη ΜΕΘ και στον αναπνευστήρα. Σκληρότερα φαίνεται να πλήττονται τα πολύ μικρά, ενώ ήπια συμπτώματα κυριαρχούν στην προσχολική και σχολική ηλικία. Αυξημένο κίνδυνο, όπως είναι αναμενόμενο, αντιμετωπίζουν παιδιά με ανοσοανεπάρκειες ή όσα υποβάλλονταν σε χημειοθεραπεία. Ωστόσο, ο δρ Ράτνερ τονίζει ότι «είδαμε παιδιά απολύτως υγιή, χωρίς κανένα πρόβλημα, να πρέπει να νοσηλευθούν σε ΜΕΘ». Ιδιαίτερη ανησυχία στους επιστήμονες προκαλεί το πολυσυστημικό φλεγμονώδες σύνδρομο που συνδέεται με τη λοίμωξη από τον κορωνοϊό και εμφανίστηκε τις τελευταίες εβδομάδες. Ακόμα, όμως, και παρά την εμφάνιση του φλεγμονώδους συνδρόμου, η θνησιμότητα από COVID-19 στα παιδιά είναι εξαιρετικά χαμηλή, συγκριτικά με τους ενήλικες.

Σε μία άλλη εξέλιξη επιστήμονες των πανεπιστημίων Τρίντι του Δουβλίνου και του Λίβερπουλ διαπίστωσαν ότι η χορήγηση βιταμίνης D μπορεί να βοηθήσει το ανοσοποιητικό σύστημα να καταπολεμήσει την COVID-19. Αναλύοντας στοιχεία 20ετίας από όλη την Ευρώπη για τη βιταμίνη D και συγκρίνοντάς τα με τις στατιστικές της COVID-19 διαπίστωσαν ότι περισσότερα κρούσματα και θάνατοι καταγράφηκαν σε πληθυσμούς με ανεπάρκεια βιταμίνης D, όπως η Ισπανία και η Ιταλία. Αντιθέτως, στις βόρειες χώρες παρά την έλλειψη του ηλιακού φωτός, αλλά με τη βοήθεια συμπληρωμάτων και εμπλουτισμού των τροφίμων σε βιταμίνες, καταγράφονται υψηλότερα επίπεδα βιταμίνης D στους πληθυσμούς και καταγράφηκαν λιγότερα κρούσματα.

Καραντίνα για τους ταξιδιώτες στην Ισπανία

Υποχρεωτική παραμονή εντός σπιτιού ή εντός ξενοδοχείου για 14 ημέρες επιβάλλει στο εξής η Ισπανία σε όσους, Ισπανούς ή ξένους, φθάνουν στη χώρα από το εξωτερικό. Καθώς η χώρα εξέρχεται σταδιακά από τα περιοριστικά μέτρα, το ζητούμενο είναι πώς δεν θα προκύψουν νέα, εισαγόμενα κρούσματα. Παρότι η Ισπανία επλήγη με ιδιαίτερη σφοδρότητα από την πανδημία, μέλετες που επικαλείται η εφημερίδα El País υπολογίζουν ότι το ποσοστό του πληθυσμού που μπορεί να έχει αντισώματα κατά του κορωνοϊού δεν ξεπερνάει το 15%, με αποτέλεσμα η χώρα να απέχει πολύ από τη λεγόμενη «ανοσία της αγέλης». Στο μεταξύ, οι Αρχές βρίσκονται σε διαμάχη με αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους που πραγματοποιούν πτήσεις εσωτερικού, οι οποίες αρνούνται να μειώσουν την πληρότητα των αεροσκαφών, υποστηρίζοντας ότι το μέτρο θα τις οδηγήσει στην πτώχευση.

Στη Γαλλία, οι διαμάχες αφορούν τις συγκεντρώσεις ατόμων στον δημόσιο χώρο, μετά τη σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων. Υστερα από οκτώ εβδομάδες εορκέιστοι σε διαμερίσματα που συχνά δεν έχουν μπαλκόνια, πολλοί Παριζιάνοι συγκεντρώθηκαν τη Δευτέρα στις όχθες του Σηκουάνα και του καναλιού Σαν Μαρτέν, με αποτέλεσμα την επέμβαση της αστυνομίας για τη διάλυση του πλήθους. Η άρση των μέτρων προκαλεί με διαφορετικές ταχύτητες στις διάφορες γαλλικές επαρχίες, με το Παρίσι

και τρεις άλλες επαρχίες να παραμένουν στην «κόκκινη ζώνη» των αυξημένων περιορισμών. Στη γειτονική Γερμανία, ο δείκτης μετάδοσης του ιού παρέμεινε για δεύτερη ημέρα πάνω από το κρίσιμο όριο της μονάδας, θέτοντας τις Αρχές σε αυξημένη επιφυλακή. Ο κίνδυνος αναζωπύρωσης της επιδημίας, ακριβώς τη στιγμή κατά την οποία μερίδα Γερμανών εξηγείρεται κατά των περιοριστι-

Δύο εβδομάδες στο σπίτι ή σε ξενοδοχείο για όσους, φθάνουν στη χώρα από το εξωτερικό.

κών μέτρων, προξενεί ιδιαίτερη ανησυχία στην καγκελαρία. Ακόμη και οι τοπικές κυβερνήσεις αντιδρούν σε συγκεκριμένα μέτρα που έχει θεσπίσει η Άγκελα Μέρκελ. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Βερολίνου, το οποίο αποφάσισε να συντάξει τον δικό του οδικό χάρτη και ειδικότερα να θέσει ως ανώτατο όριο εβδομαδιαίων κρουσμάτων τα 30 ανά 100.000 κατοίκους για την επαναφορά των περιοριστικών μέτρων. Η ίδια η Μέρκελ είχε κάνει λόγο για 50, αλλά η κυβέρνηση του Βερολίνου εκτίμησε ότι σε αυτήν την περίπτωση θα είναι πλέον πολύ αργά για το τοπικό σύστημα υγείας να ανταποκριθεί σε ένα δεύτερο κύμα.

REUTERS, A.P.

Χωρίς «πυξίδα» αεροπορικές εταιρείες και ελληνικά αεροδρόμια

Η Ελλάδα θα κάνει διμερείς συμφωνίες για να τονωθεί ο τουρισμός - Συζητήσεις με Ισραήλ και Κύπρο

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Σε ένα μικρό αεροδρόμιο της περιφέρειας πριν από την έλευση του κορονοϊού μετατράπηκε το «Ελευθέριος Βενιζέλος» τον περασμένο Απρίλιο, καθώς ο αριθμός των διακινηθέντων εμβιβατών από τη μεγαλύτερη πόλη εισόδου και εξόδου της χώρας ήταν μόνο ελαφρώς μεγαλύτερος από αυτόν των αερολιμένων Ζακύνθου τον αντίστοιχο μήνα του 2019. Τότε, μέλι το «Διονύσιος Σολωμός» είχαν διακινηθεί 20.000 άτομα, δηλαδή μόλις 2.000 λιγότεροι επιβάτες σε σχέση με τον αριθμό των ανθρώπων που πέρασαν από το «Ελ. Βενιζέλος» τον Απρίλιο. Η δε κυκλοφορία στον αερολιμένα Ζακύνθου τον μήνα εορτασμού του καθολικού και του ορθόδοξου Πάσχα περιορίστηκε σε 110 άτομα, όλοι ταξιδιώτες εσωτερικού.

Διαχωριστικά πλέξιγκλας

Με τα δεδομένα αυτά, οι επιτελικές ομάδες των εταιρειών διαχειρίστηκαν αεροδρόμια και των αερομεταφορών περιορίζοντας στην κατάρτιση σχεδίων ταμειακών ροών (cash flow), επειδή απουσίαζε σειρά κρίσιμων παραμέτρων που θα μπορούσε να στηρίξει ένα business plan. Ένας από τους παράγοντες αυτούς, όπως εξηγήουν στελέχη του λάδου, σχετίζεται με το πότε θα αποκατασταθούν οι πτήσεις, σε ποιο βαθμό και βάσει ποιων προδιαγραφών και πρωτοκόλλων υγειονομικής ασφάλειας. Αυτή τη στιγμή, όπως πληροφορείται η «Κ», έχουν γίνει ορισμένες αρχικές συσκέψεις μεταξύ των αρμόδιων, με αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων για την αποτροπή μετάδοσης του ιού, όπως η τοποθέτηση διαχωριστικών πλέγξιμων στα αεροδρόμια ή η διαμόρφωση των καταλλήλων αποστάσεων από τα γκισέ check-in.

Η σταδιακή επιστροφή των επιβατών είναι απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (ΔΑΑ) και η Fraport Greece να πάψουν να αιμορραγούν, δεδομένου ότι, σε αντίθεση με άλλους επιχειρηματικούς κλάδους, δεν είναι δυνατόν να κατεβάσουν ρολά στα αεροδρόμια, με αποτέλεσμα το ύψος των λειτουργικών δαπανών να παραμένει αμετάβλητο. Ως εκ τούτου, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020, ο γερμανικός όμιλος Fraport AG εμφάνισε ζημίες

Αριθμός επιβατών στα 14 μεγαλύτερα περιφερειακά αεροδρόμια

	Απρίλιος 2019	Απρίλιος 2020	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Ακτιο	8.081	79	-99,0%
Χανιά	169.261	824	-99,5%
Κέρκυρα	130.682	667	-99,5%
Καβάλα	7.026	227	-96,8%
Κεφαλλονιά	17.220	179	-99,0%
Θεσσαλονίκη	523.499	3.119	-99,4%
Ζάκυνθος	20.045	110	-99,5%
Κως	67.585	718	-98,9%
Μυτιλήνη	28.575	1.197	-95,8%
Μύκονος	60.405	228	-99,6%
Ρόδος	229.279	1.560	-99,3%
Σάμος	17.333	569	-96,7%
Σαντορίνη	154.169	540	-99,6%
Σκιάθος	2.700	47	-98,3%
ΣΥΝΟΛΟ	1.435.860	10.064	-99,3%

ΠΗΓΕΣ: Fraport Greece, ΔΑΔ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

35,7 εκατ. ευρώ, από κέρδη 28 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2019, ενώ η την ελληνική θυγατρική του η εξασφάλιση εξαμηνιαίας παράτασης, βάσει όσων προβλέπει η σύμβαση παραχώρησης, έως το τέλος Οκτωβρίου, για την αποπληρωμή υποχρεώσεων 23,4 εκατ. ευρώ προς το ΤΑΙΠΕΔ, λειτουργήσει ως πολύτιμη ανάσα.

Σε αντίστοιχη ανάλυση προσβλέπει ο ΔΑΑ, που το πρώτο τμήμα των six χρονιάς κατέγραψε υποχώρηση επιβατικών κινήσεων σε ποσοστό 45%, σε 3,4 εκατ. άτομα. Για την εταιρεία, ο δρόμος προς την κανονικότητα είναι στρωμένος με νάκας: Η ανυπαρξία πιστοποιητικού έργου δεν επιτρέπει μόνο τα έσοδα από αεροπορικές δραστηριότητες, που αντιπροσωπεύουν άνω του 60% του συνόλου, αλλά και τις εισπράξεις από μη αεροπορικές εργασίες (εμπορικές δραστηριότητες, υπηρεσίες σταθμών), που α-

ντιστοιχούν σε περίπου 20% του συνολικού κύκλου εργασιών. Με στόχο να κερδηθεί μέρος ελλόγου του χαμένου εδάφους, εκτιμάται ότι η Ελλάδα θα πραγματοποιήσει διμερείς συμφωνίες—έχουν ήδη γίνει συζητήσεις με το Ισραήλ και την Κύπρο—με στόχο να τονωθεί ως ένα βαθμό ο εισερχόμενος τουρισμός, που αντιπροσωπεύει το 95% των ενγχώριων ταξιδιωτικών εισπράξεων.

Σταδιακή επάνοδος

Με τον τρόπο αυτό, σε συνδυασμό με τη σταδιακή επάνοδο των πτήσεων εσωτερικού, που φέρεται να δομηολογείται για μέσα στον μήνα, οι εγχώριοι αερομεταφορείς προσβλέπουν, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες, σε δύο οφέλη: αφενός στη βελτίωση της ρευστότητας τους και αφετέρου στο να αποφευχθεί η δημιουργία στρεβλώσεων που σχετίζονται με την ενθάρρυνση του οδικού τουρισμού έναντι των ταξιδιών

με αεροπλάνο. Και σε αυτή την περίπτωση, όμως, βλαδελή τις επανένταξης ορισμένων πτήσεων εσωτερικού και εξωτερικού, η εξίσωση παραμένει δύσκολη. Κι αυτό διότι, βάσει των υγειονομικών πρωτοκόλλων, οι επιβάτες τοποθετούνται αραδιά στις θέσεις κι κατά συνέπεια η πληρότητα είναι χαμηλότερη του 80% που απαιτείται για να είναι αποδοτική μια πτήση, εκτιμάται ότι θα πρέπει να θεσπιστεί επιδότηση ναυλίου, ειδικά, οι αεροπορικές θα «στεγανώσουν» από ανεξαρτησία ακόμη ταχύτερα. Όπως εξηγούν επίσης παράγοντες της αγοράς, η εφαρμογή των αναγκαίων υγειονομικών πρωτοκόλλων, που ενδέχεται να προβλέπεται το θερμομετρηση των επιβατών, υπολογίζεται ότι θα μειώσει τη συχνότητα των πτήσεων, γεγονός που σημαίνει ακόμη μικρότερο περιθώριο κέρδους για τις αεροπορικές εταιρείες.

Σε άγνωστα νερά
πλέουν οι ακτοπλοϊκές

Μηδενική ορατότητα έχουν οι ελληνικές ακτοπλοϊκές επιχειρήσεις τόσο για το πώς θα λειτουργήσουν φέτος όσο και για το πόσο μεγάλες ζημιές θα εγγραφθούν. Ήδη, από τις αρχές Απριλίου ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Επιστατηγού Ναυτίλως (ΣΕΕΝ) υπολόγισε πως η απόβλεια εσόδων των ακτοπλοϊκών εταιρειών που εξυπηρετούν τα νησιά του Αιγαίου, την Κρήτη και τα νησιά Ιονίου θα ξεπεράσει τα 290 εκατ. ευρώ φέτος. Όμως, επί του παρόντος έχει λάβει βοήθεια υπό τη μορφή

δεν εκτελούν δρομολόγια. Και αυτό διότι από τα 85 πλοία-μέλη του ΣΕΕΝ, μόνο τα 31 εκτελούν δρομολόγια, δηλαδή μόνο το 36%. Τα έξοδα όμως και των 54 πλοίων, τα οποία σήμερα είναι δειμένα στα λιμάνια είναι σημαντικά, καθώς έχουν επιβαρυνθεί με όλα τα έξοδα επισκευών, συντηρήσεων, πιστοποιήσεων καθώς και τα πάγια χρηματοοικονομικά και άλλα έξοδα που τα αφορούν, χωρίς να εκτελούν δρομολόγια και κατά συνέπεια χωρίς να υπάρχουν έσοδα.

«Πλωτή» καραντίνα

15 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό εκτιμάται πως αρκεί για να φθάσει έως και την πρώτη εβδομάδα του Ιουνίου. Για σύγκριση αρκεί ίσως να αναφερθεί ότι η Φινλανδία ανακοίνωσε την ενίσχυση με 15 εκατ. τον μήνα (45 εκατ. για τρεις μήνες) επτά πλοίων τα οποία εκτελούν δρομολόγια προς Σουηδία και Εσθονία, ενώ η Ιρλανδία επιχορηγεί με 5 εκατ. τον μήνα (15 εκατ. σε τρεις μήνες) πέντε πλοία σε 5 γραμμές. Σύμφωνα με τον ΣΕΕΝ, η αποζημίωση των ελληνικών πλοίων στα δρομολόγια τα οποία είναι υποχρεωμένα να εκτελούν σήμερα εκτιμάται σε 15 εκατ., ενώ με βάση την Υ.Α. της 16.4.2020 αποζημιώνονται σε μηνιαία βάση με 7 εκατ.

Αν και ο υπουργός Ναυτιλίας Γιάννης Παλιώτακας σπρώχνει τον κλάδο και επικειρεί να διασφαλίσει πρόσθετα κονδύλια και για το υπόλοιπο του Ιουνίου, επί του παρόντος δεν υπάρχει σχετική επίσημη διαβεβαίωση. Αγνοώσα παραμένει ακόμα και το ποσό που θα μπορούσε να πάρει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, βάσει της σχετικής πρόνοιας για φυσικές καταστροφές, το ελληνικό Δημόσιο για να αποζημιώσει τις ακτοπλοϊκές από την απαγόρευση μετακινήσεων που επέβαλε. Αλλά η αποζημίωση αυτή πρέπει να αφορά και τα πλοία που σήμερα

Ολότελα Νέο SUV
Renault CAPTUR

Ο δρόμος μια νέας εποχής άνοιξε.
Οδηγήστε τώρα το **Ολότελο Νέο Renault Captur!**
Μεγαλύτερες διαστάσεις, επιβλητική παρουσία, πλούσιος εξοπλισμός.
Αποκτήστε το με €18.900 αυτόματο με 5 χρόνια εγγύηση.

Captur WLTP Κατανάλωση καυσίμου (lt/100Km): Συνδυασμός 4.6 - 6.5, Εκπομπές CO₂: Συνδυασμός 124 - 148g/km

€18.900
Αυτόματο

5 ΧΡΟΝΙΑ
ΕΓΓΥΗΣΗ
100.000 χλμ

Αντιδράσεις των ξενοδόχων για τα υγειονομικά πρωτόκολλα

Εκτιμούν ότι πολλές από τις οδηγίες του ΕΟΔΥ δεν μπορούν να εφαρμοστούν

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Εντονο προβληματισμό και αντιδράσεις προκαλεί στους ξενοδόχους και στους εργαζομένους στον κλάδο το σχέδιο που έχουν προτείνει οι υγειονομικές αρχές σε συνεργασία με το υπουργείο Τουρισμού για τη λειτουργία των μονάδων αυτό το καλοκαίρι. Όλοι ανεξαιρέτως θέλουν να διασφαλίσουν την υγειονομική ασφάλεια, αλλά ορισμένα πράγματα απλά δεν γίνονται. Όχι χωρίς δυσανάλογο κόστος και χωρίς να διαβρωθεί καιρία η προσφερόμενη υπηρεσία και ενίοτε ακόμη και τα δικαιώματα των πελατών: δεν μπορούν, για παράδειγμα, οι υπάλληλοι να παρακολουθούν τους πελάτες μν... βήδουν, ή μονάδες των 20 και 30 δωματίων να αποκτήσουν εξειδικευμένο, και στελεχωμένο, ιατρείο.

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων και το Ξενοδοχειακό Επι-

Οι φορείς του κλάδου έχουν ήδη υποβάλει σειρά παρατηρήσεων προκειμένου τα πρωτόκολλα να καταστούν πιο ρεαλιστικά.

μελπήτριο Ελλάδος έχουν ήδη υποβάλει σειρά παρατηρήσεων στο πλαίσιο της διαβούλευσης, προκειμένου τα πρωτόκολλα αυτά να καταστούν κατά το δυνατόν πιο ρεαλιστικά και εφαρμόσιμα. Και αυτό, διότι οι περισσότεροι ξενοδόχοι με τους οποίους συνομίλησε η «Κ» εκτιμούν ότι υπάρχουν πολλά ανεφάρμοστα αλλά και παρεξηγήσιμα σημεία, που στην πραγματικότητα δεν εξυπηρετούν πραγματικά την υγειονομική ασφάλεια, ενώ εκτοξεύουν τα κόστη άσκαπα. Υπουργείο Τουρισμού και υγειονομικές αρχές θα συνεκτιμήσουν τις προτάσεις και παρατηρήσεις των τουριστικών φορέων και αφού ενσωματώσουν ό, τι εκτιμούν ως ορθό θα υποβάλουν τις προτάσεις τους στο Μαξίμου όπου και θα ληφθούν οι τελικές αποφάσεις, πιθανότατα στα τέλη αυτής ή στις αρχές της επόμενης εβδομάδας.

Μία προσεκτική ανάγνωση πάντως του κειμένου που φέρει τίτλο «Υγειονομικός άξονας τουριστικών επιχειρήσεων» αποκαλύπτει σοβαρά ζητήματα. Όπως επισημαίνουν επιχειρηματίες του κλάδου, υπάρχουν μέσα εντελώς απροσδόκτες προβλέψεις. Δύο εκ των χαρακτηριστικότερων είναι αυτές για τα δωμάτια των εργαζομένων και την ιδιωτικότητα των πελατών. Ειδικότερα, προ-

Αρκετοί ξενοδόχοι εκτιμούν ότι υπάρχουν πολλά ανεφάρμοστα σημεία, που στην πραγματικότητα δεν εξυπηρετούν πραγματικά την υγειονομική ασφάλεια, ενώ εκτοξεύουν το κόστος άσκαπα.

βλέπεται παραχώρηση μονόκλινων δωματίων στο προσωπικό, η οποία παρόλο που πρόκειται για σύσταση είναι στον μεγαλύτερο αριθμό των ελληνικών μονάδων ανεφάρμοστη, καθώς δεν υπάρχουν τέτοιες υποδομές. Επιπλέον, η σύσταση διαμονής του προσωπικού σε μονόκλινα δωμάτια προσβάλλει πολλούς από τους επιχειρηματίες που αν και μεριμνούν κατά τον καλύτερο τρόπο για τους εργαζομένους, τους εμφανίζει να κάνουν το αντίθετο. Πιο ρεαλιστικά, λένε ακόμη και εκπρόσωποι των εργαζομένων, είναι η πρόβλεψη για ανώτατο όριο 2 ατόμων ανά δωμάτιο ή και η εξ ολοκλήρου απαλοιφή της. Η άλλη επιεικώς αδιάκριτη πρόβλεψη είναι αυτή για «παρακολούθηση πελατών με διακριτικό τρόπο για έγκαιρη διάγνωση περιστατικών». Η αναφορά αυτή στην παρακολούθηση βρίσκεται σε πλήρη δυσαρμονία με το ίδιο το τουριστικό προϊόν, εξηγούν ξενοδόχοι προσθέτοντας ότι πρέπει να απαλειφθεί.

Θέμα ιδιωτικότητας υπάρχει και στα προβλεπόμενα για τις ποίνες και τις παραινέσεις. Μεταξύ αυτών αναφέρεται οδηγία περί ιδιωτικών ντους που είναι αυτονόητα μη εφαρμόσιμη, διότι δεν είναι δυνατή η απομόνωσή τους. Επίσης, η χορήγηση

μιας χρήσης ενδυμάτων λούσεως, πετσετών, μπουνουζιών ή υποδημάτων είναι πρακτικά αδύνατα τόσο για λόγους οικονομίας όσο και για λόγους διαθεσιμότητας στο εμπόριο και διαχείρισης. Όσον αφορά την απολύμανση σε ξαπλώστρες αυτή πρέπει να γίνεται πριν από κάθε χρήση για διασφάλιση του πελάτη, σημειώνουν οι ξενοδόχοι με τους οποίους συνομίλησε η «Κ» και δεν είναι πρακτική η οικονομική λύση η προτεινόμενη τοποθέτηση ειδικού υφάσματος μιας χρήσης. «Επιπλέον είναι περιττή, διότι η ξαπλώστρα θα απολυμαίνεται ούτως ή άλλως. Ακόμα ο διαχωρισμός των λουσιών σε ευπαθείς ομάδες και γενικό πλυνισμό καθώς και η αντιστοίχησή τους σε περιοχές της παραλίας ή της πισίνας είναι ανέφικτος, προκαλεί διακρίσεις μεταξύ των πελατών και θίγει ευαισθητά προσωπικά δεδομένα. Ο δε έλεγχος των επιπέδων χλωρίου κάθε 4 ώρες για τις πισίνες και κάθε ώρα για τα υδρομασάζ είναι πρακτικά ανεφάρμοστος.

Αυτά είναι λίγα μόνον από τα μη ρεαλιστικά πρωτόκολλα που προτείνουν οι υγειονομικές αρχές, ενώ κάποια άλλα απειλούν να μετατρέψουν τα δωμάτια των ξενοδοχείων σε «λευκά κελιά», όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται από κάποι-

ους, για προβλέψεις περί αφαίρεσης διακοσμητικών, κάδρων, καφετιέρων και άλλων λειτουργικών αντικειμένων. Όσον αφορά τον «ορισμό υγειονομικού υπευθύνου για κάθε κατάλυμα και υπεύθυνου για κάθε επιμέρους τμήμα αυτού» καθίσταται σαφές πως αυτό μπορεί ίσως να γίνει από τα μεγάλα ξενοδοχεία, αλλά και σε αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να ορίζεται «συντονιστής» και όχι «υγειονομικός υπεύθυνος», διότι ο ρόλος προϋποθέτει ιατρικές γνώσεις και αρμοδιότητες, και ούτε υφίσταται ούτε είναι δυνατόν να καλυφθεί τέτοια θέση στα ξενοδοχεία. Η δε «συνεργασία με ιατρό με πολύ καλή πληροφόρηση και εκπαίδευση από τον ΕΟΔΥ για την COVID-19» και η «χρήση φορητών PCR test» καθώς και η «δυνατότητα εφαρμογής τηλεϊατρικής για την κλινική εξέταση των στενών επαφών ύποπτου ή επιβεβαιωμένου κρούσματος» είναι εκ των πραγμάτων ανέφικτα με δεδομένη τη μεγάλη διασπορά των ξενοδοχείων σε όλη τη χώρα και την ανεπάρκεια σε ιατρικό προσωπικό στην περιφέρεια. Βεβαίως, όπου υπάρχει υποχρέωση ιατρού εργασίας βάσει νόμου θα μπορεί να εκπαιδευτεί αυτός σε διαδικασίες που θα ορίσει ο ΕΟΔΥ.

Ρεσεψιόν, μπουφρέ, κλιματιστικά και πούλμαν

Κριτική δέχεται, ακόμη, η υποχρέωση σήμανσης για το πότε και πώς καθαρίστηκε το δωμάτιο, ως υπέρμετρη γραφειοκρατία, αφού οι πελάτες μπορεί και θα ενημερώνεται κατά την άφιξη για τους όρους και χρόνους καθαρισμού του δωματίου. Η δε τοποθέτηση αντισηπτικών υγρών σε κάθε δωμάτιο ή συσκευές αντισηψίας είναι περιττή και δαπανηρή, διότι αφενώς μεν το πλύσιμο των χεριών είναι ο καλύτερος τρόπος απολύμανσης, αφετέρου στις εισόδους των κοινοχρήστων χώρων θα υπάρχει διαθέσιμη κοινόχρηστη συσκευή με α-

ντισηπτικό. Ακόμα, η απαγόρευση εισόδου σε μη διαμένοντες στο ξενοδοχείο πρέπει να τεθεί στην κρίση του κάθε ξενοδόχου, ανάλογα με τις υπηρεσίες που παρέχει, αφού πολλές υπηρεσίες των ξενοδοχείων εξυπηρετούν και την τοπική κοινωνία η οποία δεν θα πρέπει να αποκλειστεί, ενώ αν αποκλειστεί (π.χ. από τις παραλίες ή τα εστιατόρια), θα αντιδράσει. Οι όροι ατομικής και συλλογικής υγιεινής εφαρμόζονται άλλωστε ανεξαρτήτως προέλευσης πελάτη. Ερχόμενοι τώρα στο πολυσυζητημένο θέμα της χρήσης plexiglass στην υποδοχή για την

περίπτωση των τουριστικών καταλυμάτων 60 κλινών και άνω, είναι προφανές πως σε πολλές περιπτώσεις λόγω κατασκευής και φιλοσοφίας της μονάδας δεν είναι εφικτή η τοποθέτησή του στην υποδοχή, διότι απλούστατα δεν υπάρχει ρεσεψιόν. Στο πρωτόκολλο αναφέρεται επίσης πως «δεν συνιστάται η λειτουργία μπουφρέ και συνιστάται η λειτουργία σερβιριζόμενων γευμάτων», αλλά δεν έχουν όλοι οι ξενοδόχοι, ειδικά οι μικροί, αυτή τη δυνατότητα και αντιπροτείνουν τη λειτουργία μπουφρέ αλλά με συγκεκριμένες προφυλάξεις (αριθμό ατόμων στη

σειρά κ.λπ.). Μεγάλα θέματα είναι και ο κλιματισμός και οι μετακινήσεις με μέσα των ξενοδοχείων. Η εγκύκλιος στην οποία παραπέμπει το νέο ξενοδοχειακό πρωτόκολλο έχει σημεία που, σύμφωνα με ειδικευμένους μηχανικούς και ψυκτικούς, χρήζουν διευκρίνισης ύστερα από σχετική οδηγία του ΕΟΔΥ. Οι δε περιορισμοί σχεδόν στο ήμισυ των προβλεπόμενων από τις άδειες δυναμικοτήτων των μέσων μεταφοράς κρίνεται υπερβολική και εξοντωτική, και διερωτάται κανείς γιατί να μην ισχύει ό, τι και για τις μεταφορές επιβατών με ταξί.

Θετικές οι αεροπορικές στους νέους κανόνες

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Εφαρμόσιμα και ρεαλιστικά χαρακτηρίζουν παράγοντες του κλάδου των αερομεταφορών τα υγειονομικά πρωτόκολλα που επεξεργάζεται το υπουργείο Τουρισμού για τη φετινή θερινή περίοδο, σημεία των οποίων παρουσίασε, πριν από λίγες ημέρες, ο υπουργός Τουρισμού Χάρης Θεοχάρης, κατά τη διάρκεια διαδικτυακής εκδήλωσης. Διεθνώς, τα βλέμματα του κλάδου είναι στραμμένα στο εάν κριθεί απαραίτητη η κοινωνική απόσταση κατά τη διάρκεια της πτήσης, γεγονός που θα οδηγήσει σε μείωση της πληρότητας και κατ' επέκταση των αποδόσεων για τις αεροπορικές. Δεν είναι τυχαίο ότι σε πρόσφατη συνέντευξη Τύπου η Διεθνής Ένωση Αερομεταφορών (ΙΑΤΑ) ανέφερε ότι, εάν το μεσαίο κάθισμα παραμείνει κενό, η δυσκολία ανάκαμψης των αεροπορικών θα ήταν δύσκολη, ενώ θα πυροδοτούσε αυξήσεις στις τιμές των αεροπορικών εισιτηρίων. Αυτό, δεδομένου ότι η πιθανότητα μετάδοσης του κορωνοϊού είναι πολύ μικρή κατά τη διάρκεια της πτήσης, σύμφωνα με την ΙΑΤΑ, τα Κέντρα Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC) των ΗΠΑ και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Τα υγειονομικά προ-

Το ενδιαφέρον των εταιρειών εστιάζεται στο «κενό μεσαίο κάθισμα», καθώς αν ισχύσει θα μειωθεί αισθητά την πληρότητα.

τόκολλα του υπουργείου Τουρισμού, που μένει να επισημοποιηθούν, προβλέπουν την πλήρη χωρητικότητα των πτήσεων, ενώ για δρομολόγια έως τριών ωρών δεν θα προσφέρεται φαγητό στους επιβάτες, αλλά μόνο συσκευασμένα σνακ. Ακόμη οι επιβάτες πτήσεων εξωτερικού θα πρέπει να έχουν λάβει, εντός των τελευταίων 72 ωρών πριν από την ώρα αναχώρησης, πιστοποιητικό υγειονομικού χαρακτήρα ότι δεν είναι φορείς του ιού.

Παράγοντες της αγοράς αναφέρουν ότι ο κλάδος των αερομεταφορών κάθεται στην ίδια πλευρά του τραπεζιού με την κυβέρνηση, ενώ, σύμφωνα με τα επικρατέστερα σενάρια, οι πτήσεις εσωτερικού θα αρχίσουν να πυκνώνουν είτε από τις 18 είτε από τις 25 Μαΐου.

Ωστόσο, για τις 18 Μαΐου έχει οριστικοποιηθεί η επανέναρξη των πτήσεων

Για τις 18 Μαΐου έχει οριστικοποιηθεί η επανέναρξη των πτήσεων της Lufthansa προς την Ελλάδα.

της Lufthansa προς την Ελλάδα, με τη γερμανική αεροπορική εταιρεία να ξεκινάει τη σύνδεση της Αθήνας με τη Φρανκφούρτη και με το Μόναχο μέχρι το τέλος του μήνα. Επίσης, μέσα στον Ιούνιο η Lufthansa αναμένεται να ξεκινήσει πτήσεις προς την Κρήτη. Από τον Ιούλιο, η συγγερική χαμηλού κόστους αεροπορική Wizz Air σχεδιάζει την επανέναρξη δρομολογίων προς την Ελλάδα και συγκεκριμένα προς τη Ζάκυνθο, το Ηράκλειο, την Κέρκυρα και τη Ρόδο, έχοντας ανακοινώσει ότι θα καταστήσει υποχρεωτική τη χρήση μάσκας προστασίας από τους επιβάτες και γαντιών για το προσωπικό, μέτρο που εκτιμάται πως θα εφαρμόσει η συντριπτική πλειονότητα των αεροπορικών εταιρειών. Από τις αρχές Ιουλίου προγραμματίζει η ελληνική αεροπορική Blue Bird, με βάση το Ηράκλειο Κρήτης, την έναρξη πτήσεων από τα ελληνικά νησιά προς το Τελ Αβίβ, ενώ το Ισραήλ είναι μία από τις χώρες με την οποία η Ελλάδα εξετάζει την κατάρτιση διμερούς συμφωνίας. Σχετικά με τις υπερατλαντικές πτήσεις, το δρομολόγιο Σικάγο-Αθήνα αναμένεται να επανέλθει με τις αρχές Ιουνίου από την American Airlines και από 1ης Ιουλίου η Emirates θα συνδέει την ελληνική πρωτεύουσα με το Νιούαρκ.

Νομική εξασφάλιση έναντι ξένων πελατών αν νοσήσουν από τον ιό

Σε μια νέα σύσκεψη που έγινε το Σάββατο, οι τουριστικοί παράγοντες της Κρήτης ζήτησαν από τον υπουργό Δικαιοσύνης Κώστα Τσιάρα να νομοθετήσει την προστασία τους από την υποβολή αστικών αξιώσεων πελατών τους που μπορεί να προσβληθούν από κορωνοϊό στη διάρκεια της σεζόν. Όπως και το υπουργείο Τουρισμού, ο κ. Τσιάρας κατέστησε σαφές ότι μια τέτοια ρύθμιση είναι άχρηστη καθώς το δικαίο που διέπει τις συμβάσεις των tour operators με τους πελάτες τους είναι συνήθως το δικαίο της χώρας όπου υπογράφεται η σύμβαση. Οι ξενοδόχοι πιέζονται και από το γεγονός ότι για φέτος πολλές από τις εταιρείες που πραγματοποιούν ταξίδια δεν είναι σε θέση – εξαιτίας της αδυναμίας των ασφαλιστικών εταιρειών – να καλύψουν τον κίνδυνο της πανδημίας. «Η μόνη υποχρέωση που έχουν οι ξενοδόχοι, σε περίπτωση που κληθούν να διαχειρισθούν ένα κρούσμα, είναι να μπορούν να αποδείξουν ότι εφαρμόσαν το πρωτόκολλο», είπε στην «Κ» διευθυντής μεγάλου ξενοδοχείου του Ηρακλείου, που ετοιμάζεται να υποδεχθεί πελάτες της πολυεθνικής TUI. Σε περιπτώσεις προστασίας καταναλωτή, το βάρος της αποδείξεως αντιστρέφεται και δεν βαρύνει τον προσφεύγοντα αλλά την επιχείρηση. Πρότυπο του διαβήματος των Κρητικών ξενοδόχων είναι έγγραφο που υπογράφουν οι ταξιδιώτες σε χώρες της Ασίας, με το οποίο απαλλάσσεται από την αστική ευθύνη ο ξενοδόχος σε περίπτωση που υπάρξει πελάτης που προσβλήθηκε από τον ιό.

Στις συσκέψεις που γίνονται στην Κρήτη, ο πρόεδρος των πρακτόρων Μανώλης Βλατάκης ενθαρρύνει συχνά τους συνμονιητές του «να πάρουν ρίσκα», θέση που φαίνεται να συμμερίζονται οι περισσότεροι. Αυτό δεν απαντάει βεβαίως στο πόσο και τη ρίσκο θέλουν να πάρουν οι ίδιοι οι ταξιδιώτες. Οι Γερμανοί π.χ., με τη λεγόμενη Vollicaskomentalität (νοσηρία της μεικτής ασφάλισης), δεν ταξιδεύουν αν δεν είναι ασφαλισμένοι.

Πρότυπο του διαβήματος των Κρητικών ξενοδόχων είναι έγγραφο που υπογράφουν οι ταξιδιώτες σε χώρες της Ασίας, με το οποίο απαλλάσσεται από την αστική ευθύνη ο ξενοδόχος σε περίπτωση που υπάρξει πελάτης που προσβλήθηκε από τον ιό.

Ελκυστική παραμένει για τους επενδυτές η εγχώρια αγορά ΑΠΕ

Παρά τις αναταράξεις που έχει προκαλέσει

στις αγορές η πανδημία του κορωνοϊού, η επενδυτική όρεξη για κλάδους και εταιρείες που σχετίζονται με πραγματικά περιουσιακά στοιχεία (ακίνητα, υποδομές, ενέργεια και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) παραμένει σταθερή, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη ρευστότητα και τις προοπτικές για ένα παρατεταμένο περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων. Αυτό υποστηρίζει σε έκθεσή της η Axia Research, στην οποία δνλώνει ιδιαίτερα αισιόδοξη για την ελληνική αγορά των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, επισημαίνοντας παράλληλα πως αναμένει ότι οι παγκόσμιες πρωτοβουλίες για την πράσινη ενέργεια θα συνεχίσουν να παρέχουν ένα ελκυστικό υπόβαθρο για τον κλάδο των ΑΠΕ, με τα περιουσιακά στοιχεία των σχετιζόμενων εταιρειών να παραμένουν ψηλά στο ραντάρ των επενδυτών. Η ελληνική αγορά ΑΠΕ συνεχίζει να προσφέρει ένα πολύ ελκυστικό αφήγημα, όπως επισημαίνει. Η ελληνική κυβέρνηση έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σχέδιο για την απολιγνιτοποίηση της Ελλάδας έως το 2030 και την εξασφάλιση ότι το 61% της ηλεκτρικής ενέργειας θα παράγεται από ΑΠΕ, έναντι 27% επί του παρόντος. Σε αυτό το πλαίσιο, όπως σημειώνει η Axia, η ισχύς των ΑΠΕ στη χώρα αναμένεται να αυξηθεί κατά 83% την επόμενη δεκαετία, προσθέτοντας 9 GW νέας ισχύος και κινητοποιώντας επενδύσεις ύψους άνω των 9 δισ. ευρώ. Το τελευταίο διάστημα, το ενδιαφέρον των επενδυτών για την αγορά επιταχύνθηκε από τις πρόσφατες πρωτοβουλίες σε επίπεδο Ε.Ε. Σε αυτό το πλαίσιο, αναφέρει η Axia, εκτός από τους παραδοσιακούς τοπικούς παίκτες, όπως η Τέρνα Ενεργειακή, η «Ελλάκτωρ» και η «Μυτιληναίος», και άλλοι μεγάλοι ελληνικοί βιομηχανικοί όμιλοι

Τα αιτήματα τουριστικών φορέων της Κρήτης στον υπουργό Δικαιοσύνης Κώστα Τσιάρα.

Παρ' όλα αυτά, η TUI και στις κρατήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και σε εκείνες της Γερμανίας καταγράφει μικρότερο μέσον όρο ηλικίας πελατών σε σχέση με προηγούμενα χρόνια καθώς οι μεγαλύτεροι αποφεύγουν το αεροπορικό ταξίδι. Από αυτή την άποψη οι νεότεροι δείχνουν να θέλουν να ταξιδέψουν και να πάρουν ρίσκα. Ηδη την προπερασμένη εβδομάδα ο γερμανικός ταξιδιωτικός οργανισμός DER Touristik απέστειλε στα ξενοδοχεία με τα οποία συνεργάζεται ένα πλαίσιο κανόνων και συστάσεων στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η σύσταση για αντικατάσταση του μπουφρέ με άλλες μορφές εξυπηρέτησης στα γεύματα. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η TUI θα κάνει το ίδιο σήμερα Τρίτη. Οι ξενοδόχοι της Κρήτης, που βρίσκονται «ποιο μπροστά» από τους επαγγελματίες άλλων περιοχών της χώρας καθώς μέχρι τις 23 Μαρτίου είχαν πελάτες, συμφωνούν να τηρηθεί ένα γενικό πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) στη σύνταξη των πρωτοκόλλων, αλλά δεν θέλουν αυτό να εξειδικευθεί τόσο πολύ ώστε να επιβαρύνει υπέρμετρα τις μεσαίες επιχειρήσεις σε μια χρονιά που είναι πιθανό οι πληρώσιμες να είναι κάπου μεταξύ 60% και 70%. «Δεν αποκλείουμε το ενδεχόμενο τα ξενοδοχεία που συνεργάζονται μαζί μας να μη σερβίρουν φαγητό, αν δεν συμφωνήσουμε τους όρους», είπε στην «Κ» πηγή μεγάλου γερμανικού ταξιδιωτικού οργανισμού που δεν είχε εξουσιοδοτηθεί να τοποθετηθεί δημόσια. Οι ιδιοκτήτες και τα στελέχη πολλών ξενοδοχείων εξετάζουν το ενδεχόμενο να μην ανοίχουν τμήματά τους για να περιορίσουν τα έξοδα.

Σύμφωνα με την Axia Research, μπορεί να κινητοποιήσει κεφάλαια άνω των 9 δισ. ευρώ.

εισήλθαν ή επέστρεψαν στην αγορά ΑΠΕ με αυξημένη «όρεξη», όπως η ΔΕΗ, τα Ελληνικά Πετρέλαια και η Motor Oil. Ταυτόχρονα, συνεχίστηκε η δραστηριότητα των ξένων στρατηγικών επενδυτών στην εγχώρια αγορά, με την Enel, την Iberdrola και την EDF να δραστηριοποιούνται ξανά έπειτα από σχεδόν μία δεκαετία, ενώ η EDPPR εισήλθε επίσης στην ελληνική αγορά για πρώτη φορά μέσω διαγωνισμών χωρητικότητας ΑΠΕ. Ένα άλλο στοιχείο που επιβεβαιώνει την ελκυστικότητα της ελληνικής αγοράς ΑΠΕ, όπως τονίζει η Axia, είναι και η άφιξη επενδυτών στον κλάδο είτε μέσω συνεργασιών με εγχώριες εταιρείες για την ενίσχυση των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων τους (συνεργασία Quantum Energy με EnTek) είτε μέσω της απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και την ενσωμάτωσή τους σε υπάρχουσες πλατφόρμες (απόκτηση περιουσιακών στοιχείων της Intracom Wind από την Cubico, εξαγορά ενεργητικού της RF Energy από την Elsewedy).

Τέλος, όπως αναφέρεται, από την έναρξη των διαγωνισμών ΑΠΕ στην Ελλάδα το 2018, έχουν αδειοδοτηθεί περισσότερα από 2 GW αιολικά και ηλιακά έργα. Και ενώ το τρέχον καθεστώς λίγχι στο τέλος του 2020 (με δύο ακόμη διαγωνισμούς να αναμένεται να πραγματοποιηθούν έως το τέλος του έτους), είναι πιθανό να επεκταθεί το πρόγραμμα για άλλα δύο χρόνια, έως το 2022.

ΜΑΪΟΣ 2020

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Μαγιάτικο φως στις κατσαρόλες και στα πιάτα μας

Ο Γαστρονόμος Μαΐου μαγειρεύει πρωτότυπες μακαρονάδες, υπέροχα κεφτεδάκια, κοτόπουλο με αρώματα και γεύσεις, μεσογειακές σαλάτες.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΜΑΪΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Προσδοκίες για αυξημένη ζήτηση λόγω καλοκαιρίας και εκπτώσεων στο λιανεμπόριο

Από αρκετό κόσμο, ο οποίος έκανε κυρίως έρευνα αγοράς, στους βασικούς εμπορικούς δρόμους της πρωτεύουσας, αλλά και των άλλων μεγάλων πόλεων, συνοδεύτηκε η πρώτη μέρα επαναλειτουργίας της συντριπτικής πλειονότητας των λιανεμπορικών επιχειρήσεων. Εξω, μάλιστα, από κάποιες δημοφιλείς αλυσίδες ειδών ένδυσης σχηματίθηκαν και ουρές από καταναλωτές που περίμεναν υπομονετικά για να εισέλθουν στο κατάστημα. Η καλοκαιρία, το γεγονός ότι βρισκόμαστε σε περίοδο ενδιάμεσων εκπτώσεων, καθώς και η ε-ζοικονόμηση χρημάτων που έκαναν στη διάρκεια του lockdown οι καταναλωτές, είναι παράγοντες που εκτιμάται ότι θα ενισχύσουν τη ζήτηση και θα οδηγήσουν σε μερική έστω αναπλήρωση των απωλειών του προηγούμενου διαστήματος.

Αρκετά, πάντως, από τα καταστήματα που άνοιξαν λειτουργούν με μειωμένο ωράριο. Υπενθυμίζεται ότι για λόγους αποφυγής συνωστισμού στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς έχει αποφασισθεί να ανοίγουν από τις 10 π.μ., αντί για τις 9 μ.μ., ενώ κάποιες αλυσίδες, όπως για παράδειγμα τα καταστήματα IKEA, λειτουργούν από τις 11 π.μ. έως τις 7 μ.μ. Εξαίρεση από την υποχρεωτική έναρξη λειτουργίας μετά τις 10 π.μ. ισχύει για τα καταστήματα πώλησης χρωμάτων, εργαλείων, σιδηρικών, καθώς και για τα καταστήματα που πωλούν προϊόντα do it yourself, τα οποία επιτρέπεται να

ανοίγουν από τις 7 π.μ. Οι δύο πάντως γνωστές αλυσίδες που δραστηριοποιούνται σε αυτή την κατηγορία (Praktiker και Leroy Merlin) έχουν ανακοινώσει ότι θα ανοίγουν τα καταστήματά τους στις 10 π.μ. Στο μεταξύ, από χθες λειτουργούν όλα τα καταστήματα στο Smart Park (εξαιρουμένων παιδότοπων κ.ά.), ενώ παραμένει κλειστό το εκπαιδευτικό χωριό McArthurGlenn Athens που βρίσκεται ακριβώς δίπλα. Από χθες, εξάλλου, επανήλθε στα όσα ισχύουν προέκτακτων μέτρων το ωράριο λειτουργίας των σουπερ μάρκετ. Έτσι, πλέον τα σουπερ μάρκετ από Δευτέρα έως Παρασκευή θα ανοίγουν στις 8 π.μ. και όχι στις 7 π.μ. και θα κλείνουν στις 9 μ.μ., ενώ τα Σάββατα θα λειτουργούν από τις 8 π.μ. έως τις 8 μ.μ.

Τέλος, μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων στη συντριπτική πλειονότητα του λιανεμπορίου, από την ερχόμενη Κυριακή και για όλες τις Κυριακές έως το τέλος Οκτωβρίου επιτρέπεται να λειτουργούν από τις 11 π.μ. έως τις 8 μ.μ. οι λιανεμπορικές επιχειρήσεις που βρίσκονται εντός των ορίων του Δήμου Αθηναίων, στο εμπορικό πάρκο του αεροδρομίου Σπάτων, επιχειρήσεις που βρίσκονται σε τμήματα, κυρίως κατά μήκος του παραλιακού μετώπου, που ανήκουν στους Δήμους Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου, Αλίμου, Γλυφάδας, σε τμήμα του Δήμου Πειραιώς, καθώς και σε τμήμα του ιστορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης.

Η ε-ζοικονόμηση χρημάτων που έκαναν στη διάρκεια του lockdown οι καταναλωτές εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης.

Ξεκινάει η καταβολή ποσών μέσω της επιστρεπτέας προκαταβολής σε εταιρείες

Πιστώνει το ελληνικό Δημόσιο τα ποσά της επιστρεπτέας προκαταβολής, συνολικού ύψους 1 δισ. ευρώ, στις επιχειρήσεις που έχουν συμφωνήσει με τους όρους του κρατικού δανείου. Οι 90.000 δικαιούχοι επιχειρήσεις θα λάβουν το κρατικό δάνειο ανάλογα με τον αριθμό του προσωπικού τους, το οποίο ξεκινάει από 2.000 ευρώ και φθάνει έως τις 500.000 ευρώ. Τον Ιούνιο θα έλθει ο δεύτερος κύκλος της επιστρεπτέας προκαταβολής με ακόμα 1 δισ. ευρώ. Σημειώνεται ότι πριν πιστωθούν τα χρήματα του χαμηλότοκου κρατικού δανείου στους λογαριασμούς, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δηλώσουν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΑΑΔΕ ότι αποδέχονται τους όρους του δανείου. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να γνωρίζουν ότι:

- Εφόσον ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων που απασχολούν μέχρι 20 εργαζόμενους ένα χρόνο μετά τη λήξη της ενίσχυσης είναι μειωμένος κατά 70% ή παραπάνω, σε σχέση με τον Μάρτιο του 2020, θα επιστραφεί το 70% του κρατικού δανείου.
- Για τις επιχειρήσεις με προσωπικό μεγαλύτερο των 20 ατόμων, όπου και τα ποσά του κρατικού δανείου είναι μεγαλύτερα, προβλέπεται η δυνατότητα επιστροφής ποσού μόνον 60%

της ενίσχυσης εφόσον διατηρήσουν κατά μέσον όρο τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούσαν στις 31/3/2020 έως και τις 31/3/2021.

Οι επιχειρήσεις μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021 δεν θα καταβάλουν καμία δόση στο Δημόσιο, ενώ από τον Ιανουάριο του 2022 το ποσό θα επιστραφεί σε 40 ισόποσες τοκοχρεολυτικές μηνιαίες δόσεις. Κάθε δόση καταβάλλεται την τελευταία ημέρα του μήνα. Τα ποσά των ενισχύσεων βεβαιώνονται στο Τaxis ως οφειλές και σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης καταβολής, εφαρμόζονται μέτρα αναγκαστικής είσπραξης. Το ποσό της ενίσχυσης καταβάλλεται εφάπαξ στον τραπεζικό λογαριασμό IBAN της δικαιοχώρας επιχείρησης. Σύμφωνα με την απόφαση:

- Για το χρονικό διάστημα έως την 31η Δεκεμβρίου 2021 παρέχεται άτοκη περίοδος χάριτος, κατά την οποία η δικαιούχος επιχείρηση δεν υποχρεούται να επιστρέψει οιοδήποτε τμήμα κεφαλαίου ή τόκων.
- Μετά την παρέλευση της περιόδου χάριτος, το ποσό του δανείου επιστρέφεται σε 40 ισόποσες τοκοχρεολυτικές μηνιαίες δόσεις, που θα καταβάλλονται την τελευταία ημέρα του μήνα.

Στην περίπτωση των επιχειρήσεων εστίασης που δεν διαθέτουν εξωτερικούς χώρους, και επομένως δεν μπορούν να ευνοηθούν από τα μέτρα αύξησης των δημόσιων εξωτερικών χώρων που ετοιμάζει η κυβέρνηση, συζητείται το ενδεχόμενο να αντιμετωπισθούν ως πληττόμενες.

Σχέδιο προσωρινής μείωσης του ΦΠΑ στην εστίαση στο 11%

Εξετάζεται να εφαρμοσθεί μέχρι τα τέλη του έτους ή έως τον Σεπτέμβριο

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Όλο και πιο κοντά φαίνεται πως είναι η κυβέρνηση στη μείωση του ΦΠΑ στην εστίαση, από το 13% που είναι σήμερα τουλάχιστον στο 11%, μέτρο, όμως, που εάν εφαρμοσθεί, θα είναι βραχυπρόθεσμο χαρακτηριστικό, δηλαδή θα διαρκέσει όσο η υγειονομική κρίση. Αυτό σημαίνει ότι η έναρξή του τοποθετείται μαζί με την επανεκκίνηση του κλάδου της εστίασης –την 1η Ιουνίου, σύμφωνα με όσα έχουν ανακοινωθεί έως τώρα, ή την 25η Μαΐου, σενάριο που εξετάζει η κυβέρνηση– και η λήξη του στην καλύτερη περίπτωση στο τέλος του τρέχοντος έτους και στη χειρότερη μέχρι τον Σεπτέμβριο.

Το θέμα του ΦΠΑ, αλλά και συνολικά των μέτρων στήριξης του κλάδου εστίασης, βρέθηκε χθες στο επίκεντρο τηλεδιάσκεψης που είχε σύσσωμη η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών με εκπροσώπους της Ελληνικής Ένωσης Επιχειρήσεων Οργανωμένων Εστιασίων (ΕΠΟΕΣ). Οπως έγινε σαφές κατά την τηλεδιάσκεψη, το κατά πόσον θα συνεχισθεί το μέτρο του μειωμένου ΦΠΑ στην εστίαση θα ε-

Πιο κοντά είναι η ελάττωση του ΦΠΑ στον σερβιριζόμενο καφέ και στα ροφήματα, από το 24% στο 13%.

ζαρτηθεί από τον δημοσιονομικό χώρο το 2021, αλλά και από το εάν θα τεθούν δημοσιονομικοί περιορισμοί από την Κομισιόν. Αρκετά, πάντως, πιο κοντά βρίσκεται η κυβέρνηση στη μείωση του ΦΠΑ με τον οποίο επιβαρύνονται ο σερβιριζόμενος καφές και τα ροφήματα, από το 24% στο 13%, κάτι που, όπως τονίζουν οι αλυσίδες εστίασης, αποτελούσε και δέσμευση της παρούσας κυβέρνησης από το καλοκαίρι του 2019. Οι επιχειρήσεις από την πλευρά τους τόνισαν ότι αναλαμβάνουν τη δέσμευση πως το μεγαλύτερο μέρος της μείωσης στον ΦΠΑ θα μετακυλισθεί στην τιμή καταναλωτή.

Βραχεία διαρκείας θα είναι και τα όποια μέτρα λάβει η κυβέρνηση σχετικά με την οικονομική στήριξη του κλάδου, με κυρίαρχο το μέτρο της επιδότησης του μισθολογικού κόστους των εργαζο-

μένων. Στην περίπτωση των επιχειρήσεων εστίασης που δεν διαθέτουν εξωτερικούς χώρους και επομένως δεν μπορούν να ευνοηθούν από τα μέτρα αύξησης της δημόσιας εξωτερικών χώρων που ετοιμάζει η κυβέρνηση, συζητείται το ενδεχόμενο να αντιμετωπισθούν ως πληττόμενες κατ' αντιστοιχίαν με τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον εποχικό τουρισμό. Ανάλογη προέγγισις εξετάζεται και για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του catering και οι οποίες έχουν από τα τέλη Φεβρουαρίου, όταν άρχισαν να ακυρώνονται εκδηλώσεις, η μία μετά την άλλη, πριν από το γενικό lockdown, σχεδόν μηδενικό τζίρο.

Η προκαταβολή φόρου

Μείζον θέμα θεωρεί ο κλάδος της εστίασης και τη μείωση της προκαταβολής φόρου. Η ΕΠΟΕΣ έχει προτείνει την κατάργησή της, κάτι, όμως, που φαίνεται ότι απορρίπτει η κυβέρνηση. Αυτό που ζητεί ο κλάδος είναι η μείωση της προκαταβολής να είναι πάνω από το 50%, επισημαίνοντας ότι ήδη η υφιστάμενη νομοθεσία προβλέπει ότι μια επιχείρηση

μπορεί να ζητήσει από τον έφορο μείωση της προκαταβολής έως 50%.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα των ενοικίων, οι αλυσίδες εστίασης τάσσονται υπέρ της θέσπισης μέτρων στήριξης των ιδιοκτητών ακινήτων, αλλά και προστασίας των ενοικιαστών. Οπως τονίζουν χαρακτηριστικά εκπρόσωποι των αλυσίδων εστίασης, αντιλαμβάνονται τη δυσκολία της κυβέρνησης να νομοθετήσει ορίζοντα μείωση των ενοικίων ή αναπροσαρμογή αυτών αναλόγως με την απώλεια τζίρου που έχει μια επιχείρηση. Για τον λόγο αυτό, θεωρούν ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα ελάφρυνσης των ιδιοκτητών ακινήτων, έτσι ώστε οι διαπραγματεύσεις με τους ενοικιαστές για μείωση των μισθωμάτων να είναι πιο εύκολες. Επί ταίπτος, τέλος, τέθηκαν μακροπρόθεσμου χαρακτήρα ζητήματα, αλλά και αβλεψίες του παρελθόντος που χρήζουν διόρθωσης. Για παράδειγμα, όταν μια επιχείρηση εστίασης κάνει εργασίες ανακαίνισης, δεν μπορεί να επωφεληθεί της επιστροφής ΦΠΑ εάν έχει τριετή σύμβαση μισθώσεως του ακινήτου, καθώς η φορολογική ελάφρυνση ισχύει μόνο στις περιπτώσεις 9ετών συμβάσεων μισθώσεως.

Εντός Μαΐου τα μέτρα για τους ιδιοκτήτες

Μέσα στον Μάιο θα νομοθετήσει η κυβέρνηση τα μέτρα για την ενίσχυση των ιδιοκτητών ακινήτων που έχουν εισοδήμα από το φετινό έσοδο κατά 40% των ενοικίων, ενώ από την πλευρά τους οι ιδιοκτήτες ακινήτων θα κληθούν να κάνουν αίτηση σε ηλεκτρονική πλατφόρμα που θα δημιουργηθεί προκειμένου να δηλώσουν τη ζημία που έχουν υποστεί.

Σύμφωνα με πληροφορίες, η κυβέρνηση δεν πρόκειται να επιστρέψει στους ιδιοκτήτες το ποσό που απώλεσαν στο σύνολό του. Οπως ανέφερε ο υπουργός Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας στην ΕΡΤ, θα υπάρχει μια κατανομή του βάρους σε όλες τις κοινωνικές ομάδες με όσο πιο δίκαιο τρόπο γίνεται και αλληλεγγύη. Οπως είπε

Η επιστροφή μέρους του ποσού που έχουν χάσει, μέσω του φόρου εισοδήματος, είναι ένα από τα σενάρια που θα εφαρμοσθούν κατά την τρέχουσα χρήση ή το 2021.

ο υπουργός, η κυβέρνηση εξετάζει 2-3 διαφορετικά σενάρια και εντός του Μαΐου θα υπάρξουν και οι σχετικές νομοθετικές παρεμβάσεις. Το πρώτο σενάριο προβλέπει τη στήριξη των ιδιοκτητών ακινήτων φέτος. Δηλαδή, οι ιδιοκτήτες θα δηλώσουν τη ζημία που έχουν υποστεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα που θα δημιουργηθεί.

Η επιστροφή του ποσού θα γίνει κατά πάσα πιθανότητα μέσω του φόρου εισοδήματος. Για παράδειγμα, στην περίπτωση που το Δημόσιο αποφασίσει ότι κάποιος ιδιοκτήτης πρέπει να ενισχυθεί με το ποσό των 500 ευρώ, θα γίνει έκπτωση στον φόρο εισοδήματος και συγκεκριμένα το ποσό του φόρου θα είναι μειωμένο κατά 500 ευρώ. Το δεύτερο σε-

Αίτηση σε πλατφόρμα θα κληθούν να κάνουν όσοι είχαν απώλειες λόγω της μείωσης κατά 40% των ενοικίων.

νάριο προβλέπει ότι τα ενοίκια που έχασαν θα είναι αφορολόγητα, είτε το σχέδιο αυτό εφαρμοσθεί στην τρέχουσα χρήση είτε το 2021. Δηλαδή, για τους μήνες που οι ιδιοκτήτες ακινήτων χάσουν το 40% του ενοικίου, θα προβλέπεται ότι το υπόλοιπο ποσό θα είναι αφορολόγητο. Σημειώνεται ότι τα εισοδήματα από ακίνητα φορολογούνται αυτοτελώς. Για τα εισοδήματα αυτά, ισχύει φορολογική κλίμακα με συντελεστές 15% για τις πρώτες 12.000 ευρώ, 35% για τις επόμενες 23.000 ευρώ (από 12.001 έως 35.000 ευρώ του συνολικού ετήσιου εισοδήματος) και 45% για το υπερβάλλον ποσό (πάνω από 35.000 ευρώ). Επίσης, εξετάζεται να αυξηθεί η έκπτωση 5% του φορολογητέου εισοδήματος από μισθώματα ακινήτων

χωρίς δικαιολογητικά (για δαπάνες συντήρησης ή ανακαίνισης), να διπλασιασθεί και να φθάσει το 10%. Δεν αποκλείεται το σενάριο αυτό να εφαρμοσθεί συνδυαστικά με το πρώτο σενάριο των «αφορολόγητων ενοικίων». Δεν αποκλείεται και μια έκπτωση στον φετινό ΕΝΦΙΑ για όσους ιδιοκτήτες επλήγουν από τη μείωση των μισθωμάτων και εξοφλήσουν εφάπαξ τον φόρο.

Προστασία α' κατοικίας

Την πρόθεση της κυβέρνησης να καλύψει ακόμη και για εννέα μήνες την έκπτωση δόσης στεγαστικού δανείου μέσα από το σκάμα «γέφυρα» προστασίας πρώτης κατοικίας για δανειολήπτες που έχουν πληγεί από την κρίση, ανέφερε ο

υπουργός Οικονομικών. Οπως είπε ο κ. Σταϊκούρας, «όσοι έχουν κόκκινα δάνεια και μετά τις 31.12.2018, αλλά και οι συνεπείς δανειολήπτες, θα έχουν τη δυνατότητα να περάσουν το ποτάμι του δεύτερου εξαμήνου χωρίς να έχουν πολλές υποχρεώσεις. Η ελληνική πολιτεία για χρονικό διάστημα έξι ή εννέα μηνών θα επιδοτήσει τη δόση του πολίτη, ειδικά του ενήμερου πολίτη, και μάλιστα σε ποσοστό αρκετά πάνω από το 50%».

Τα κριτήρια για την υπαγωγή των δικαιοχώραν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα θα είναι εισοδηματικά και περιουσιακά, πιθανόν ίδια ή και καλύτερα, είπε ο κ. Σταϊκούρας, σε σχέση με τα κριτήρια που ισχύουν στο υπάρχον πλαίσιο προστασίας της α' κατοικίας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΤΑΤΑΞΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τα μέλη του Συνδέσμου των Επτατάξιων σχολείων έχουν αποφασίσει τους τρόπους διεξαγωγής των αξιολογήσεων όλων των μαθητών τους, όπως και των τελειοφοιτών τους, σε συνεννόηση με το Υπουργείο Παιδείας και με τα εξεταστικά κέντρα του Ηνωμένου Βασιλείου όπως είναι το Edexcel, το Cambridge και άλλα. Το κάθε σχολείο έχει ήδη ειδοποιηθεί ανάλογα, τους μαθητές του και τους γονείς.

Ο Σύνδεσμος των Επτατάξιων Σχολείων Κύπρου καμιά σχέση δεν έχει με τον Σύνδεσμο Ιδιωτικών Σχολείων και δεν εκπροσωπείται ούτε και δεσμεύεται από τον κύριο Γ. Κρητικό και τις οποιεσδήποτε δηλώσεις έχει προβεί ή θα προβεί.

Άκης Γρηγορίου
Πρόεδρος Επτατάξιων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου

«Γαϊτανάκι» απωλειών στα σπορ

Πρωτοφανείς οι οικονομικές ζημιές στον παγκόσμιο επαγγελματικό αθλητισμό από την πανδημία

Της ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ ΣΠΑΝΕΑ

Σε δεκάδες δισεκατομμύρια εκτιμώνται οι οικονομικές απώλειες του επαγγελματικού και του ερασιτεχνικού αθλητισμού εξαιτίας του «λουκέτου» που έβαλε στα σπορ η πανδημία του νέου κορωνοϊού. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και όλες οι διεθνείς και οι εθνικές διοργανώσεις αναβλήθηκαν ή ακυρώθηκαν και σαν χιονοστιβάδα παρέσυραν συμβόλαια, χορηγίες, τηλεοπτικά δικαιώματα, έσοδα από μεταγραφές, ενώ ακόμα και ο χώρος της εστίασης δέχθηκε πλήγμα και από τον τομέα του αθλητισμού. Σε όλα αυτά συμπεριλαμβάνονται και οι χιλιάδες άνθρωποι που έχασαν τις εργασίες τους.

Από το 2011 και έπειτα ο δείκτης των εσόδων από την αθλητική βιομηχανία είχε ανοδική τροχιά. Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (World Economic Forum), η παγκόσμια αξία της αθλητικής βιομηχανίας είχε εκτιμηθεί ότι ανερχόταν σε 434,43 δισ. ευρώ. Η αύξηση των εσόδων από το 2011 αγγίζει το 45%. Οι προσδοκίες για αυτή τη χρονιά ήταν υψηλές, καθώς το 2020 περιελάμβανε σπουδαία αθλητικά γεγονότα που αποτελούν μαγνήτη για χορηγούς, τηλεοπτικά κανάλια κ.λπ. Οι υπολογισμοί ανέφεραν ότι τα έσοδα θα άγγιζαν τα 135 δισ. Όλα αυτά μέχρι την εμφάνιση της COVID-19.

«Η ζημία στον παγκόσμιο επαγγελματικό αθλητισμό προβλέπεται να είναι πρωτοφανής. Τα διαφυγόντα κέρδη των συλλόγων από αγορές εισιτηρίων, έσοδα ημέρας αγώνων (αγορά επίσημων προϊόντων, εστίαση, ψυχαγωγία στους αθλητικούς χώρους κ.τ.λ.), τηλεοπτικά δικαιώματα, χορηγίες και λοιπά εμπορικά έσοδα, καθώς και έσοδα από μεταγραφές υπολογίζονται σε δεκάδες δισ. ευρώ. Σύμφωνα με σχετική μελέτη της KPMG, με την εξέταση 4.183 ποδοσφαιριστών από τα κορυφαία πρωταθλήματα της Ευρώπης, όπως, επίσης, από αυτά του Βελγίου, Ολλανδίας, Πορτογαλίας, Τουρκίας και της Championship της Αγγλίας, σε περίπτωση διακοπής των πρωταθλήματος, θα χαθούν περίπου 10 δισεκατομμύρια ευρώ αξίας ποδοσφαιριστών, με τα πέντε κορυφαία πρωταθλήματα της Ευρώπης να χάνουν τέσσερα δισεκατομμύρια ευρώ. Η επίδραση της ακύρωσης των πρωταθλημάτων στην τιμή των παι-

«Η γερμανική Bundesliga (παρότι θα βρεθεί ξανά στη σέντρα) υπολογίζεται ότι θα χάσει μεταξύ 650-750 εκατ. και η ιταλική Serie A ένα ποσό της τάξεως των 550-650 εκατ.», δήλωσε στην «Κ» ο Π. Αλεξόπουλος, αναπληρωτής καθηγητής στο τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού και κοσμήτωρ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Οι οικονομικές απώλειες υπολογίζονται σε 52,57 δισ. ευρώ, όσο στοιχίζουν περίπου τέσσερις ολυμπιακές διοργανώσεις.

κτών θα φτάσει στο 26,5% της αξίας τους. Η KPMG, σε σχετική μελέτη της, αναφέρει ότι για τα πρωταθλήματα της Αγγλίας, της Ισπανίας, της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας, η οικονομική απώλεια ενδέχεται να φτάσει στα 4 δισ. από μια πιθανή ματαίωση των πρωταθλημάτων. Οι ομάδες της Premier League θα έχουν απώλειες της τάξεως του 1,2 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 700-800 εκατομμύρια ευρώ αφορούν μόνο τα τηλεοπτικά δικαιώματα των τελευταίων αγώνων. Η γερμανική Bundesliga υπολογίζεται να χάσει μεταξύ 650-750 εκατ. (τα 300-400 είναι τηλεόραση) και η ιταλική Serie A ένα ποσό της τάξεως των

550-650 εκατ. (350-450 από τηλεόραση)», δήλωσε στην «Κ» ο Παναγιώτης Αλεξόπουλος, αναπληρωτής καθηγητής στο τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού και κοσμήτωρ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Για το 2020 είχαν προγραμματιστεί να διεξαχθούν 48.800 διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις. Μόνο για τον μήνα Μάρτιο οι αθλητικές διοργανώσεις έφταναν τις 5.584 και από αυτές διεξήχθησαν 1.870 (33%). Στη συνέχεια, ο κορωνοϊός «έκλεισε» γήπεδα, στάδια, κολυμβητήρια, κωπηλατοδρόμια και κατέβασε τα πανιά από τα σκάφη. Σύμφωνα με το «Two Circles' Sports Attention Index», οι οικονομικές απώλειες ανερχονται σε 52,57 δισεκατομμύρια ευρώ, δηλαδή η ζημία κοστίζει, περίπου, όσο στοιχίζουν τέσσερις ολυμπιακές διοργανώσεις.

Ενα μεγάλο ποσοστό από τις οικονομικές απώλειες προέρχεται από τις χορηγικές συμφωνίες. Ηδη, οι περισσότερες από τις διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες έχουν κάνει αναφορά για μεγάλη πτώση εσόδων. Υπολογίζεται ότι σταμάτησαν 120.000 χο-

ρηγικές συμφωνίες με 5.000 εταιρείες. Σε κάποιες περιπτώσεις οι χορηγοί δικαιούνται την επιστροφή των χρημάτων τους, αλλά υπάρχουν και συμβόλαια όπου δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο, καθώς η πανδημία του κορωνοϊού και τα αποτελέσματα που βιώνει ο πλανήτης αγγίζουν... σενάριο σε ταινία επιστημονικής φαντασίας.

Οι οικονομικές απώλειες όμως δεν σταματούν μόνο στα χορηγικά πακέτα. Υπάρχουν αυτές από τα τηλεοπτικά δικαιώματα, τα εισιτήρια, τα έσοδα από τις μεταγραφές, ενώ η πανδημία πλήττει, μέσω του αθλητισμού, και τον τομέα της εστίασης όπως και τον πρωτογενή τομέα. Χαρακτηριστικό είναι ότι στους αγώνες μπίεζμπολ, στην Αμερική, υπολογίζεται ότι καταναλώνονται κάθε χρόνο 18.000.000 χοτ ντογκ και από 4-7 εκατομμύρια σακουλάκια με φιστίκια. Αξίζει να αναφέρουμε η κατανάλωση φιστικιών και χοτ ντογκ στο μπέιζμπολ άρχισε από τα τέλη του 19ου αιώνα αλλά η COVID-19 έκλεισε τα στάδια και έχει προκαλέσει οικονομικά προβλήματα σε γεωργούς, πωλητές, ιδιοκτήτες φούρνων κ.λπ.

Προς τη σέντρα ξανά αλλά μετ' εμποδίων

Σε θολό τοπίο παραμένει η επανέναρξη της Πρέμιερ Λιγκ μετά τη πολύωρη τηλεδιάσκεψη των 20 συλλόγων που την απαρτίζουν, αλλά τουλάχιστον προέκυψαν κάποια σημαντικά δεδομένα που οδηγούν αναπόφευκτα στην επανεκκίνηση του κορυφαίου ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος τον Ιούνιο, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Η ποδοσφαιρική ομοσπονδία έκοψε κάθε πιθανότητα ακύρωσης ή πρόωρου τερματισμού της σεζόν, ενώ σχεδόν όλοι οι σύλλογοι φέρονται να αποκλείουν τη διεξαγωγή των αγώνων σε ουδέτερα γήπεδα ή εκτός Αγγλίας.

Στο τραπέζι έπεσε η περικοπή των αγωνιστικών, αλλά οριστική απόφαση δεν έχει ληφθεί, καθώς οι μεγάλες ομάδες επιθυμούν διακαώς την πλήρη διεξαγωγή των υπόλοιπων αγωνιστικών.

Νωρίτερα στη μέρα η Πρέμιερ Λιγκ είχε πάρει το πράσινο φως για επανέναρξη αγώνων από την 1η Ιουνίου και μετά, καθώς η βρετανική κυβέρνηση κάλυψε το κενό των ασαφών δηλώσεων του πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον, ανακοινώνοντας ότι από τον επόμενο μήνα επιτρέπεται η επάνοδος στη δράση του επαγγελματικού αθλητισμού στο πλαίσιο της δεύτερης φάσης χαλάρωσης των περιορισμών.

Στο μεταξύ, στην Ισπανία οι διοργανωτές της Λα Λίγκα ετοιμάζονται για διεξαγωγή αγώνων κάθε ημέρα επί επτά εβδομάδες, κεκλεισμένων των θυρών, για την ανάδειξη του πρωταθλητή, των εκπροσώπων στην Ευρώπη και των ομάδων που θα υποβιβαστούν.

Ο πρόεδρος της ισπανικής λίγκας Χαβιέρ Τέμπας δήλωσε ότι ο σκοπός της διοργανώτριας αρχής του ισπανικού πρωταθλήματος είναι η επανέναρξη του στις 12 Ιουνίου και η ολοκλήρωσή του ως τις 31 Ιουλίου.

Η εκπομπή όπου έδωσε συνέντευξη ο κ. Τέμπας αποκάλυψε ακόμη ότι η επιστροφή στη δράση θα γίνει με το ντέρμπι της Σεβίλλης, μεταξύ της Σεβίγια και της Μπέτις.

Κι ενώ τα γερμανικά γήπεδα ποδοσφαίρου ετοιμάζονται για την επανέναρξη, προέκυψε κίνδυνος αναβολής, καθώς η Ντιναμό Δρέσδης μπηκε σε καραντίνα δύο εβδομάδων.

Τη «χρυσή τομή» αναζητούν οι Αγγλοι ύστερα από πολύωρη τηλεδιάσκεψη -Τι σχεδιάζουν οι Ισπανοί.

Κι ενώ στην Ισπανία τα πράγματα φαίνεται να ξεκαθαρίζουν, στη Γερμανία προκύπτει κίνδυνος αναβολής της επανέναρξης, τουλάχιστον της δεύτερης κατηγορίας, καθώς η Ντιναμό Δρέσδης μπηκε σε καραντίνα δύο εβδομάδων λόγω κρουσμάτων κορωνοϊού και δεν θα μπορεί ούτε καν να προπονηθεί.

#HellenicBankMASTERS

MASTERS
tennis academy

«Η άσκηση είναι το πιο ισχυρό όπλο που έχει στα χέρια του ο καθένας μας, για να περιορίσει τις αρρώστιες»,
Δόκτωρ Ντίβιντ Νίμαν, Πολιτειακό Πανεπιστήμιο Βόρειας Καρολίνας.

Επανέναρξη
μαθημάτων 8 Μαΐου

Για περισσότερες πληροφορίες:
E-mail: info@tennismasteracademy.com.cy
Τηλέφωνο: 22105929 / 96400086

XΟΡΗΓΟΙ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, evian, perrier, McDonald's, HEAD, Lander, IMB, ΕΠΟΡ FM, CHALAMIDIOS

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθεια αναθεώρησής του, το 1963

Μία κριτική επισκόπηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

«Εν αρχή ήν το ήθος. Και το ήθος του συγγραφέα αντανάκλα στο περιεχόμενο και στον τρόπο της γραφής του βιβλίου. Ύψος σεμνό, απέριπτο, κατανοητό, αλλά παράλληλα αυστηρά επιστημονικό. Πρόκειται για κείμενο που σε πείθει σε όλο το μήκος και πλάτος, ότι ο συγγραφέας με αφοσίωση και αγάπη για την πατρίδα, χωρίς οποιαδήποτε σκοπιμότητα είναι ένας συμμβιβαστος κυνηγός της επιστημονικής αλήθειας. Η επεξεργασία των θεμάτων υπόκειται σε επιστημονική συνέπεια χωρίς εκλεκτικισμούς.»

Ανδρέας Δημητρόπουλος,
Ομ. Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Χρήστος Θ. Λοσιδής

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας,

η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθεια αναθεώρησής του, το 1963

Προλογίζουιν:
Ανδρέας Δημητρόπουλος, Ομ. Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Ανδρέας Λοσιδής, Βουλευτής Β' Αθηνών ΠΑΣΟΚ
Δημήτρης Μέλιος, Αν. Καθηγητής Ε.Μ.Π. - Δικηγόρος

Ανατύπωση 2019

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ		
	Κλείσιμο	Μεταβολή (%)
Γενικός Δείκτης	596,65	0,05
FTSE Βιομηχ. προϊόντων	1780,44	-0,35
FTSE Κατασκευών-Υλικών	2032,49	0,16
FTSE ΜΜΕ	0	0
FTSE Πετρελαίου-Αερίου	3124,04	-0,7
FTSE Προσωπ. & Οικιακών Προϊόντων	7644,45	0,5
FTSE Πρώτων Υλών	4005,15	-2,09
FTSE Ταξιδιών και Αναψυχής	1272,17	-0,07
FTSE Τεχνολογίας	757,56	-0,52
FTSE Τηλεπικοινωνιών	3104,9	0,89
FTSE Τραπεζών	308,57	-0,17
FTSE ΧΑ-ΧΑΚ Τραπεζικός Δείκτης	233,55	-0,17
FTSE Τροφίμων και Ποτών	7972,03	0,27
FTSE Υγείας	457,38	1,53
FTSE Υψηρ. Κοινής Ωφελείας	2664,2	-0,77
FTSE Χημικών	7406,4	-0,04
FTSE Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών	707,78	0,08
FTSE Χ.Α. LargeCap	1434,37	0,13
FTSE Χ.Α. MidCap	847,02	-0,09
FTSE Χ.Α. Δείκτης Αγοράς	356,87	0,12

 41
 61
 22

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ		
Κλάδος Χ.Α.	Συναλλαγές	Συμμετοχή
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	8.550.906	21,71%
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	8.142.550	20,68%
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	7.196.554	18,27%
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	2.539.700	6,45%
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	2.101.875	5,34%
ΔΙΔΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.397.525	3,55%
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.277.779	3,24%
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.261.597	3,20%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.214.099	3,08%
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.195.885	3,04%
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	489.065	1,24%
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	485.934	1,23%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	467.764	1,19%
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	380.397	0,97%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	366.395	0,93%
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	329.093	0,84%
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	284.164	0,72%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	275.828	0,70%
ΤΡΟΦΙΜΑ	264.541	0,67%
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	224.789	0,57%
ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	936.525	2,38%
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	39.382.963	

			ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25			
			Κλείσιμο		Μετ.%	
Ο)	0,570	-5,16%	AEGEAN AIRLINES	4,57	-1,51	
	0,136	-2,86%	ΑΔΜΗΕ	2,02	-1,22	
Ε.Α.Π. (ΚΟ)	1,685	-2,32%	ALPHA BANK	0,59	-1,37	
(ΚΟ)	5,750	-2,21%	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1,12	-0,27	
	4,160	-2,12%	COCACOLA HBC	21,29	0,28	
	16,320	-1,92%	EUROBANK ERGASIAS	0,33	0,72	
	7,900	-1,86%	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ	5,79	0,35	
	1,194	-1,65%	CENERGY HLD	0,9	-1,54	
(Α)	0,896	-1,54%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ	3,32	0,45	
Ο)	4,570	-1,51%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	5,75	-2,21	
			ΟΤΕ	11,28	0,80	

		JUMBO	14,29	-0,07
		LAMDA DEVELOPMENT	5,85	0,34
		MOTOR OIL	12,41	0,08
ΝΤΑ		ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	6,8	-0,44
(ΚΟ)	0,44%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	1,14	0,26
(ΚΟ)	0,41%	ΟΠΑΠ	7,85	0
	0,37%	ΟΛΠ	16,32	-1,92
	0,25%	ΔΕΗ	2,51	-0,71
	0,25%	TITAN	11,6	-1,19
	0,24%	VIOHALCO	2,34	1,52
(Ο)	0,23%	SARANTIS	8,5	3,66
(ΚΑ)	0,22%	TERNA ENERGY	8,35	-0,24
Υ (ΚΟ)	0,21%	FOURLIS	3,37	0,3
(Ο)	0,20%	ΕΛΛΑΚΤΟΡ Α.Ε.	0,86	6,18

ΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
96 ω)	20.800,04 (χιλ. τεμάχια)
69,98% ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	52,72% ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

ΙΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
292	2.069	3.643
292	2.069	3.643
1.053	10.771	178.738
28	96	3.244
131	2.117	25.289
0	0	341
16	68	435
18	56	2.412
138	908	7.215
205	3.194	38.426
3	9	124
11	22	408
37	140	2.640
4	10	1.457
2	10	1.268
0	0	1.665
2	7	1.198
2	9	392
12	20	1.293
27	384	41.720
5	9	196
127	476	4.544
120	2.135	16.796
14	52	1.421
34	129	2.107
0	0	206
49	629	9.464
47	254	8.816
0	0	3.035
11	14	307
10	23	2.319
11	151	2.004
11	151	2.004
3	20	1.373
0	0	154
1	10	499
1	5	358
1	5	134
0	0	210
0	0	18
1.359	13.011	185.758

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 12 Μαΐου 2020

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ. **	ΔΙΑΦ. *	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΛΗΜΗΝ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΑΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0,5500	0,6000	0,5756	-2,4400	27,508	0,5740	0,5980	0,5800	-3,33
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	0,5760	0,6070	0,5845	-3,1990	193,596	0,5760	0,5780	0,5800	-5,07
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0,3800	0,3800	0,3800	1,9820	5,263	0,3700	0,3820	0,3800	-3,55
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0,0090	0,0110	0,0090	0,4980	22,190	0,0000	0,0100	0,0110	10,00

Καταναλωτικά Προϊόντα									
ΛΟΗΛ	LOUIS PLC	0,0685	0,0690	0,0686	0,0430	1,400	0,0620	0,0685	0,0685
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0,0000	0,0905	0,74

Τεχνολογία									
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	0,9450	0,9500	0,9475	0,1910	8.000	0,9400	0,9900	0,9500

ΕΝΔΕΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1,2300	1,2300	1,2300	2,0000	405	1,2100	1,2300	1,2300	1,65
ΚΟΖΑ	ΚΟΖΙΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0,0000	0,0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0,0360	0,0440	0,0384	-0,1610	3,715	0,0000	0,0440	0,0435	8,75
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΓΙΕΠ	UNICGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0405	0,0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,3100		
ΕΞΕΠ	ΕΞΕΛΕΞΗ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0,0000	0,1000		
ΕΣΦ	SFS GROUP PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,0180		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC						0,1000	0,1120		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0,0000	0,0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,1460		
ΠΡΟΠ	A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (Σ)						0,0005	0,0010		
ΣΑΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0,0010	0,0010	0,0010	0,0000	10,000	0,0010	0,0000	0,0010	0,00
ΤΔΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΔΙΕΡΘΕΣ (Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΕΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (Σ)						0,0000	0,8000		
ΤΚΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (Σ)						0,0000	1,8000		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0105		

Καταλωτικά Προϊόντα									
ΜΑΠΑ	MALLOPPAPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0,0000	0,2320	
ΧΑΞΕ	Ch. Charilaou Group Plc (1)						0,0010	0,0000	
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (2)						0,0000	0,0380	
ΑΓΡΟ	“ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ” “Η ΠΡΟΟΔΟΣ” ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (2*)						1,0400	1,1500	
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD	0,1140	0,1140	0,1140	0,0000	10,000	0,0000	0,1250	0,1140 0,00
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD	0,0280	0,0280	0,0280	0,2000	400	0,0000	0,0235	0,0280 7,69
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (2)	0,0715	0,0715	0,0715	0,6500	12,000	0,0590	0,0715	0,0715 10,00
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0,0000	0,0580	
ΛΟΡΔ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0,0000	0,5700	
ΝΤΟΔ	DOMI INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (2)						0,0000	0,0000	
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0,8700	0,9200	
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,0290	
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (2)						0,0610	0,0000	

Βιομηχανία									
NTIA	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,000	0,075	
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0,000	0,970	
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0,2920	0,3060	0,2951	0,5370	9,100	0,2920	0,3060	0,2940 1,38
ΚΥΒΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0,1210	0,1470	
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΛΙΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	1,8800	1,8800	1,8800	-1,0000	1,000	1,8600	1,8900	1,8800 -0,53
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά									
ΣΤΟ	C.T.O. PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,000	0,0110	
ΙΩΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0,000	0,0000	
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC	1,2400	1,2600	1,2468	1,6830	1,780	1,2300	1,2600	1,2600 2,44
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0,000	0,2500	
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0,000	0,6000	
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	0,2740	0,2740	0,2740	0,3160	2,171	0,2740	0,2760	0,2740 -0,72

Βασικά Υλικά									
ΛΟΡΔΑ LORDOS UNITED PLASTICS PUBLIC LTD	0,0800	0,0800	0,0800	0,7940	500	0,0000	0,0800	0,0800	2,56

ΚΚΟΜ	Κ + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)					0,0000	0,2060		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΕ	0,0600	0,0600	0,0600	55,000	0,0510	0,0590	0,0600	20,00
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΕ (Σ)					0,0000	0,2300		

Ενέργεια									
ΑΙΛΙΑ PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	7,500	8,800	7,575	-4,253	7,980	7,500	7,900	7,550	-5,63

ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΘΡΗΣΗΣ									
Χρηματοοικονομικά									
ΛΙΠΕ	LIBERTY LIFE INSURANCE PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)					0,0000	1,2100		
ΑΙΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)					0,0020	0,0000		
ΔΔΕΠ	ΔΩΔΩΝΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)					0,0000	0,0000		
ΕΛΕΠ	ELMA HOLDINGS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)					0,0000	0,0000		
ΙΣΕΠ	ΙΣΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)					0,0000	0,0000		
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)					0,0000	0,0000		
ΤΖΕΠ	JUPITER PORTFOLIO INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)					0,0000	0,0000		
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)					0,0000	0,0000		

[illegible]

Βιομηχανία									
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)					0,0000	0,0000		
ΣΤΕΛ	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)					0,0000	0,0000		

Ακίνητη Περιουσία									
ΓΟΥΛΑ	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ. Σ)					0,000	0,000		

ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΠΔ –									
	ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΣΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1					48,0000	53,0000			
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΠΔ –									
	ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΣΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2	49,0000	49,0000	49,0000	-390,0000	1,0000	49,0000	53,0000	49,0000	-7,37
INFKAPT	Glenfinnian Bond Designated Activity Company (Ουόλγου)						0,0000	0,0000		
INFKAPT2	Pulteney Bond Designated Activity Company (Ουόλγου)						0,0000	0,0000		
TRISTONE	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ουόλγου)						0,0000	0,0000		

* Η διαφορά αυτή αντανακλώνει την αύξηση της μέσης σταθμικής τιμής σε όση από την προηγούμενη χρηματοοικονομική ανάρτηση.
 ** Στην υπολογιστική της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και τα μέρη και τα τέλη των αναλλαγών που εκτελούνται από την «Ασπί Προστατευμένης Συνολικής».
 Εξολοκλήρου διαπραγματεύονται: Στην Κατηγορία αυτή τα τεχνολογία αντιστάσεων ενδοκυβερνητικών θα αντισταθούν διαφορά ή μη πλήρους συμμόρφωσης προς τα με τα νομικά και μη παρόμοια στοιχεία (αποκλειστικά) (εξαιρώντας) προς τους πενήντες.
 Ακόμα επίσης αναφέρονται: τεχνολογία αντιστάσεις οι οποίες είναι: (α) δεν πρέπει την υπαρκτή της διαφοράς ή της συμπεριφοράς ή της χρηματοοικονομικής της αγοράς, στην οποία είναι επισημάνει (β) παραμένει να ενισχύονται στο Χρηματοοικονομικό τους από πρόσδεσμο από τα άρθρα 23 των περί Αξιών και Χρηματοοικονομικής Αξίας Κρίσης (Α) και (β) για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφορά από την δραστηριότητα τους ή β) για τις οποίες επίκειται αντίστοιχη εξαγωγή ή (γ) οι οποίες είναι επενδυτικό οργανισμό και επιζητούν την απόφαση τους από περυσίου αναφοράς προς τις υπαρκτές τους.

NBG Securities

Η **Λεβέντειος Πινακοθήκη** και
η εφημερίδα **Η Καθημερινή** φέρνουν
τους πρωτοπόρους Κύπριους δημιουργούς
σε κάθε κυπριακό σπίτι

Λουκία Νικολαΐδου-Βασιλείου

Κάντε κτήμα σας ένα κομμάτι της κυπριακής τέχνης και ιστορίας ανυπολόγιστης
αξίας σε ακριβές αντίγραφο, προσφορά της Λεβεντείου Πινακοθήκης,
μέσω του προγράμματος

**Μένω
στο σπίτι**
Λεβέντειος Πινακοθήκη
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

γνωρίζω τους
Κύπριους δημιουργούς
της πρώτης γενιάς

Την Κυριακή 17 Μαΐου μαζί με την **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

Γεμάτα τα γυμναστήρια της Φύσης

Τα μέτρα για τον κορωνοϊό αναβιώνουν στην Ελβετία έναν τρόπο άσκησης της δεκαετίας του '70, τα μονοπάτια άθλησης

Της NOELLE ILLIENTHE, NEW YORK TIMES

Όταν ο νέος κορωνοϊός υποχρέωσε τα γυμναστήρια της Ελβετίας να κλείσουν, ο 58χρονος Μπέατ Σλάτερ αναζήτησε τρόπο να συνεχίσει να προπονείται πέντε φορές την εβδομάδα. Αντί να αγοράσει όργανα γυμναστικής για το σπίτι, τα οποία θα του είναι άχρηστα όταν ανοίξει και πάλι το γυμναστήριο, στράφηκε στα Vitaparcours. Πρόκειται για μονοπάτια άθλησης που ξεπήδησαν σε όλη την Ελβετία τη δεκαετία του 1970 και τα οποία βοήθησαν εκατομμύρια ανθρώπους να γυμναστούν πριν από την εποχή των γυμναστηρίων. Οι διαδρομές αυτές, που κωροθετούνται συνήθως μέσα σε δάση και περιλαμβάνουν σταθμούς με όργανα γυμναστικής, σφύζουν αυτή την εποχή από αθλούμενους, καθώς η πανδημία του κορωνοϊού τις έχει φέρει ξανά στη μόδα. «Μέχρι τώρα χρησιμοποιούσα τα όργανα μόνο εγώ και κάποιοι άνθρωποι που έκαναν τη βόλτα τους» λέει η Σίμπιλ Χάρλιμαν, περιγράφοντας πόσο απολαμβάνει την άσκηση στον καθαρό αέρα του δάσους. Η Χάρλιμαν ασκείται στο μονοπάτι του Φλόιντερν, στη Ζυρίχη, που έχει μήκος 2,2 χιλιόμετρα και περιλαμβάνει 15 στάσεις με όργανα που ενισχύουν τη δύναμη, την ευελιξία και την αντοχή. Σε κάθε στάση υπάρχουν ταμπέλες που συστήνουν γυμναστικές ασκήσεις και αριθμό επαναλήψεων. Τα όργανα είναι φτιαγμένα κυρίως από ξύλο.

Η αφετηρία

Η ιδέα ξεκίνησε το 1968, όταν ένας αθλητικός σύλλογος από τη Ζυρίχη ζήτησε από την ασφαλιστική εταιρεία Vita να χρηματοδοτήσει σταθμούς άσκησης στο δάσος, καθώς οι αθλητές του συλλόγου έκαναν μεν προπονήσεις στο δάσος, αλλά είχαν ανάγκη πιο σταθερά όργανα από αυτά που είχαν κατασκευάσει οι ίδιοι από κορμούς και κλαδιά. Πολύ γρήγορα τα Vitaparcours προσαρμόστηκαν στις ανάγκες όχι μόνο των αθλητών αλλά και των αιτών ανθρώπων και έγιναν πολύ δημοφιλή. Μέσα σε λίγα χρόνια, είχαν εξαπλωθεί σε ολόκληρη την Ελβετία, καθώς συνέπisan με δύο εξελίξεις: τη μετάβαση από τις χειρωνακτικές εργασίες στις δουλειές γραφείου και την καθιέρωση στις εργάσιμες εβδομάδες των πέντε, αντί έξι ημερών, η οποία αύξησε τον διαθέσιμο ελεύθερο χρόνο. Παράλληλα, όπως παρατηρεί ο καθηγητής Ιστορίας στο πανεπιστήμιο της Βασιλείας, Μάρτιν Λέγκνιερ,

Προκειμένου να ενισχυθεί ο μαζικός αθλητισμός, οι διαδρομές άσκησης ήταν ανοικτές σε όλους. Δεν χρειάζονταν χρήματα, ούτε ειδικές γνώσεις.

τη δεκαετία του 1960 οι Ελβετοί άρχισαν να ανησυχούν για τον ανθυγιεινό τρόπο ζωής, το οινόπνευμα, το τσιγάρο και τα λιπαρά φαγητά. Οι ανησυχίες αυτές τους ώθησαν να δοκιμάσουν τα Vitaparcours, ενώ την ίδια στιγμή, αντίστοιχες διαδρομές κατασκευάζονταν και σε γειτονικές χώρες, όπως η Γερμανία. Εκεί, οι διαδρομές άθλησης ονομάστηκαν Trimm-dich-Pfade, ήτοι «μονοπάτια γυμναστικής» και την οργάνωση της κατασκευής ανέλαβε η μετέπειτα γερμανική Ομοσπονδία Ολυμπιακών Αθλημάτων. «Πριν κατασκευαστούν τα μονοπάτια γυμναστικής, όσοι δεν ήταν εγγεγραμμένοι σε κάποιο αθλητικό σωματείο, δεν γυμνά-

Οι διαδρομές είναι κωροθετημένες κυρίως μέσα σε δάση και περιλαμβάνουν σταθμούς με όργανα, συνήθως ξύλινα.

ζονταν», λέει ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Μίχαελ Σίριπ, «και ουδείς έκανε τζόκινγκ, εκτός από τους αθλητές του στίβου και τους ποδοσφαιριστές». Προκειμένου να ενισχύσουν τον μαζικό αθλητισμό, οι διαδρομές

άσκησης ήταν ανοικτές σε όλους. «Δεν χρειάζονταν χρήματα, ούτε ειδικές γνώσεις, ούτε ιδιαίτερες αθλητικές ικανότητες» λέει ο Σίριπ. «Χρειάζονταν μόνο να έχει κανείς διάθεση να το κάνει».

Στο απόγειο της δόξας τους, στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και στις αρχές της δεκαετίας του 1980, υπήρχαν περίπου 5.000 ως 10.000 μονοπάτια άθλησης σε όλη τη Δυτική Γερμανία – αν και ο αριθμός αυτός υπολογίστηκε κατά προσέγγιση, γιατί δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά.

Στην Αμερική

Στις ΗΠΑ, το 1977 είχαν κατασκευαστεί

τέτοιου είδους μονοπάτια άθλησης σε 300 σημεία, ενώ ο αθλούμενοι υπολογίζονταν σε 450.000.

Ακόμη και σήμερα επιβιώνουν κάποια στα πάρκα της Νέας Υόρκης. Στα μέσα της δεκαετίας του 1980, ωστόσο, η δημοτικότητα των διαδρομών αυτών μειώθηκε καθώς ξεκίνησε η λεγόμενη «επανάσταση των γυμναστηρίων».

Στη Γερμανία, πολλές διαδρομές σταμάτησαν να συντηρούνται και κάποιες δεν υπάρχουν πλέον.

Στην Ελβετία ο αριθμός των Vitaparcours έμεινε σταθερός, αλλά οι χρήστες όλο και μειώνονταν – μέχρι που

Τα μέτρα προφύλαξης

Ως προς τον κίνδυνο μετάδοσης του κορωνοϊού από τα υπαίθρια όργανα γυμναστικής, η Μπόουμαν επισημαίνει την προσωπική ευθύνη όσων τα χρησιμοποιούν. Παράλληλα, τονίζει τη σημασία της υγιεινής των χεριών και της τήρησης των οδηγιών της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Δημόσιας Υγείας της Ελβετίας. «Συνιστώ σε όλους να πλένουν τα χέρια με σαπουνί επιστρέφοντας από τα Vitaparcours» λέει, «όπως κάνουν και όταν επιστρέφουν από τα καταστήματα». Κάποιοι χρήστες, όπως το στέλεχος αλυσίδας εστιατορίων Μπέατ Σλάτερ, παραδέχονται ότι διατηρούν κάποιες ανησυχίες. Ο Σλάτερ προσπάθησε να χρησιμοποιήσει τα όργανα με γάντια, αλλά τα χέρια του ιδρώναν και έτσι προτίμησε να έχει μαζί του αντισηπτικό χεριών και να το χρησιμοποιεί στη διαδρομή. Μέχρι να ανοίξουν τα γυμναστήρια – και στην Ελβετία προγραμματίζεται να ανοίξουν την επόμενη εβδομάδα – ο Σλάτερ είναι ένας από τους πολλούς ανθρώπους που παραμένουν σε φόρμα χάρη στα Vitaparcours. Στην Ισπανία, αντιθέτως, είτε υπήρχαν τέτοιου είδους διαδρομές είτε όχι, οι πολίτες ήταν αδύνατο να τις χρησιμοποιήσουν, λόγω της επιβολής των πιο σκληρών περιοριστικών μέτρων στην Ευρώπη. Η άσκηση στην υπαίθρο επετράπη εκ νέου στην Ισπανία στις 2 Μαΐου, έπειτα από επτά εβδομάδες αποκλεισμού.

Η κόκκινη γραμμή για νέα περιοριστικά μέτρα

Τρεις καθηγητές μιλούν στην «Κ»

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Μια ανεξέλεγκτη συνεχιζόμενη αύξηση των κρουσμάτων στην κοινότητα, με παράλληλη αύξηση της πίεσης στα νοσοκομεία και στις μονάδες εντατικής θεραπείας για νοσήλια ασθενών με COVID-19, και αύξηση του συντελεστή Rt, που εκφράζει πόσα άτομα μπορεί να μολύνει ένα κρούσμα, είναι οι βασικές παράμετροι που θα χτυπήσουν «κόκκινο συναγερμό» στις υγειονομικές αρχές και ενδεχομένως να οδηγήσουν σε επαναφορά περιοριστικών μέτρων. Οι επιστήμονες της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων του υπουργείου Υγείας προειδοποιούν ότι «δεν τελειώσαμε» και δηλώνουν ανήσυχoi για τις συναρτήσεις στις πλάτες, καθώς όπως σημειώνουν, «ο ιός κυκλοφορεί ακόμα». Και όπως είχε δηλώσει πρόσφατα, ο καθηγητής Σωτήρης Τσιόδρας, «εάν το πλίοιο χρειαστεί να αλλάξει πορεία, θα την αλλάξει. Οι επιστήμονες παρακολουθούν σε καθημερινή βάση την εξέλιξη της νόσου COVID-19 στη χώρα μας, περιμένοντας και τις πρώτες ενδείξεις από τη σταδιακή και απαραίτητη για την επανεκκίνηση της οικονομίας χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο καθηγητής Μικροβιολογίας στο τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Αλκιβιάδης Βατόπουλος, και μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων, σε περίπου δέκα ημέρες αναμένεται να υπάρξει μία πρώτη ένδειξη για το κατά πόσον η άρση των μέτρων επιτρέπει την καμπύλη της επιδημίας. «Κατά τη φάση αυτή είναι λογικό να δούμε μία αύξηση των κρουσμάτων. Αυτό που ελπίζουμε είναι αυτή η αύξηση να είναι διαχειρίσιμη, να μην είναι ραγδαία και ανεξέλεγκτη για να μην “αντέξει” το σύστημα υγείας, να μην αφορά ευπαθείς ομάδες πληθυσμού», σημειώνει ο κ. Βατόπουλος.

Στο ίδιο πλαίσιο, ο ομότιμος καθηγητής Δημόσιας Υγείας και Υγείας του Παιδιού της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων του υπουργείου Υγείας, Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος, επισημαίνει στην «Κ», ότι τοπικές συρροές κρουσμάτων, έως ένα σημείο είναι

αναμενόμενες, και ειδικά εάν είναι σε ελεγχόμενους χώρους μπορούν να αντιμετωπιστούν με εστιασμένες παρεμβάσεις. Άλλωστε, οι ειδικοί έχουν προειδοποιήσει ότι οι αυξημένοι εργαστηριακοί έλεγχοι που θα συνοδεύσουν την επόμενη φάση της επιδημίας θα αυξήσουν τον αριθμό των κρουσμάτων, που στην Ελλάδα αλλά και σε όλες τις χώρες αυτή την περίοδο υποκαταγράφεται. Σύμφωνα με τον κ. Βατόπουλο, οι νέες συστάσεις της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων αφορούν τον εργαστηριακό έλεγχο όσων έχουν συμπτώματα που μοιάζουν με αυτά της COVID-19 (πυρετός, βήχας, δύσπνοια, πονόλαιμος, μυalgίες, κεφαλαλγίες, απώλεια όσφρησης και γεύσης), σε αντίθεση με το τι ισχύει σήμερα που ελέγχονται μόνο τα σοβαρά περιστατικά. Επιπλέον, θα γίνεται και δειγματοληπτικός έλεγχος με προτεραιότητα σε δομές που φιλοξενούν ευπαθείς ομάδες πληθυσμού. Στο πλαίσιο αυτό εκτιμάται ότι θα αποκαλυφθούν και «κρυφές εστίες» του ιού σε ασυμπτωματικούς ασθενείς.

Τα «σκληρά» δεδομένα

Έτσι οι ειδικοί δεν βασίζονται μόνο στον αριθμό των κρουσμάτων, αλλά παρακολουθούν και πιο «σκληρά» δεδομένα, όπως είναι οι νοσηλείες, οι εισαγωγές σε μονάδες εντατικής θεραπείας και οι θάνατοι και στα οποία ειδικά στην Ελλάδα, εκτιμάται ότι δεν υπάρχει υποκαταγραφή, τουλάχιστον όχι στον βαθμό που παρατηρείται σε άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης, όπου η αύξηση των δεικτών θνησιμότητας στον πληθυσμό καταδεικνύουν ότι ο αριθμός των θανάτων από τον κορωνοϊό είναι μεγαλύτερος από αυτόν που δηλώνεται. Όπως εξηγεί ο κ. Παναγιωτόπουλος, «η παρακολούθηση της επιδημίας είναι συνδυασμός πολλών στοιχείων με πολλαπλούς επιδημιολογικούς δείκτες. Δεν υπάρχει τυφλοσούρτης. Ορισμένοι από αυτούς είναι ο αριθμός των κρουσμάτων, οι νοσηλείες σε νοσοκομεία, οι νοσηλείες σε μονάδες εντατικής θεραπείας, το ποσοστό των θανάτων δειγμάτων για τη νόσο στο σύνολο των εργαστηριακών ελέγχων, οι πληροφορίες από τη μεταβολή των μέτρων τήρησης αποστάσεων και αποφυγής συναθροίσεων, και φυ-

σικά η εκτίμηση του συντελεστή Rt». Αυτή τη στιγμή ο δείκτης αυτός που αφορά τον αριθμό των ατόμων που μπορεί να μολύνει ένα κρούσμα, σύμφωνα με τις μαθηματικές εκτιμήσεις των επιστημόνων του ΕΟΔΥ και του Πανεπιστημίου Αθηνών, βρίσκεται κάτω του 0,5, γεγονός που σημαίνει ότι η επιδημία φθίνει. Ο δείκτης αυτός μπορεί να επηρεαστεί από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων, η ευρεία χρήση μάσκας αλλά και οι καιρικές συνθήκες. Όπως επισημαίνει ο κ. Παναγιωτόπουλος, «για το καλοκαίρι έχουμε δύο ευνοϊκά δεδομένα. Η χαμηλή κυκλοφορία του ιού σήμερα, και το γεγονός ότι συνήθως το καλοκαίρι δεν ευνοεί τη μετάδοση των κορωνοϊών. Όχι όμως ότι δεν θα υπάρξουν περιστατικά». Και προσθέτει, «θα δούμε. Εμπειρία από αυτόν τον ιό δεν έχουμε, και γι' αυτόν τον λόγο πήμε σταδιακά και με συνεχείς επανεκτιμήσεις τις κατάστασης». Πότε θα σημάνει συναγερμός; Όπως εξηγεί στην «Κ» ο καθηγητής Υγιεινής και Επιδημιολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,

μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων του υπουργείου Υγείας, Χρήστος Χατζηχριστοδούλου, «θα εξαρτηθεί από τα χαρακτηριστικά της αύξησης των παραμέτρων που παρακολουθούμε. Π.χ. θα αφορούν μία μόνο περιοχή; Θα είναι σε κλειστή δομή ή γενικευμένα στην κοινότητα; Θα είναι συνεχιζόμενη η αύξηση των δεικτών». Και ανάλογα με τα χαρακτηριστικά αυτά, οι ειδικοί δεν αποκλείουν να ληφθούν ξανά μέτρα περιοριστικά τα οποία, όπως είχε διευκρινίσει πρόσφατα και ο καθηγητής Σωτήρης Τσιόδρας, μπορεί να έχουν και τοπικό χαρακτήρα, όπως άλλωστε έγινε και στην αρχή της επιδημίας. Ο κ. Χατζηχριστοδούλου προσθέτει: «Εικόνες που βλέπουμε τώρα με πολίτες που συναθροίζονται, νομίζοντας ότι τελειώσαμε, δεν είναι καλές. Δεν τελειώσαμε. Έχουμε πολύ δρόμο ακόμα».

Την ίδια ανησυχία εκφράζει και ο κ. Βατόπουλος. «Αυτό που μας ανησυχεί, είναι αυτό που γίνεται το τελευταίο διάστημα στις πλάτες. Ο κόσμος βγήκε από το σπίτι

του, αλλά κάποιοι υποτίμησαν τον κίνδυνο και δεν έχουν συνευδοποποιήσει ότι μπορεί να χαλαρώνουν τα μέτρα, αλλά δεν χαλαρώνουμε εμείς. Ο ιός κυκλοφορεί ακόμα και εάν ένας που έχει προσβληθεί βρεθεί στον ίδιο χώρο με 500 άτομα μπορεί να μεταδώσει τη νόσο σε πολλούς. Η πλειονότητα των πολιτών έχει πειθαρχήσει στα μέτρα, αλλά μία-δύο τέτοιες παρασπονδίες μπορεί να δημιουργήσουν σοβαρό πρόβλημα με αύξηση των κρουσμάτων».

«Το κακό σενάριο είναι να έχουμε μια ανεξέλεγκτη αύξηση των κρουσμάτων και μία επανάληψη του Φλεβάρη. Το καλό σενάριο να έχουμε σποραδικά - διαχειρίσιμα κρούσματα», εκτιμά ο κ. Βατόπουλος και τονίζει: «Εως ότου βγει εμβόλιο, ο ιός το πιθανότερο να είναι μαζί μας. Αυτό που φαίνεται είναι ότι θα τη ζήσουμε αυτή την ιστορία από εδώ και πέρα. Θα έχουμε μια νέας μορφής κοινωνική ζωή με λιγότερες επαφές και περισσότερη προσοχή στα μέτρα προστασίας».

Ο κρίσιμος αριθμός Rt

Η εύρεση συνδυασμού μέτρων που θα επιτρέψουν να διατηρείται ο αριθμός των ατόμων που μπορεί να μολύνει ένα κρούσμα κάτω της μονάδας, επιτυγχάνοντας παράλληλα τη σταδιακή επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας, είναι η πρόκληση για τις υγειονομικές αρχές. Αυτό σημειώνει η αναπληρώτρια καθηγήτρια Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής του ΕΚΠΑ, μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων, Βάνα Σύψα σε πρόσφατο άρθρο της, στο οποίο κάνει ανασκόπηση τη πρόσφατης βιβλιογραφίας σχετικά με τη χρήση των μαθηματικών μοντέλων στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων και τη λήψη αποφάσεων. Όπως εξηγεί η καθηγήτρια, πλέον αυτό που παρακολουθείται είναι ο ενεργός αριθμός αναπαραγωγής Rt, που εκφράζει τον αριθμό των ατόμων που μπορεί να μολύνει ένα κρούσμα παρουσία παρεμβάσεων για τον περιορισμό της μετάδοσης της νόσου. Στόχος είναι ο αριθμός να είναι σε επίπεδο μικρότερο του 1. Στην Κίνα το lockdown είχε ως αποτέλεσμα το Rt να πλησιάσει κοντά στο 0. Από αναλύσεις του Imperial College του Λονδίνου για 14 χώρες στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, προέκυψε ότι μέχρι τις 4 Μαΐου, είχε επιτευχθεί μείωση του Rt κάτω από το 1 σε όλες τις χώρες με εξαίρεση το Βέλγιο και τη Σουηδία. Στο Ηνωμένο Βασίλειο όπου δεν εφάρμοσαν lockdown, το Rt μειώθηκε παροδικά κάτω από το 1 με το κλείσιμο των σχολείων, αλλά στη συνέχεια και μέχρι τέλος Μαρτίου ισορροπούσε γύρω από αυτή την τιμή. Στη χώρα μας αυτή τη στιγμή εκτιμάται λίγο κάτω από 0,5. Όπως αναφέρει η καθηγήτρια επικαλούμενη σχετική μελέτη, «στη φάση της σταδιακής άρσης των μέτρων η παρακολούθηση του Rt είναι πολύ σημαντική και θα επιτρέψει να γίνουν διορθωτικές κινήσεις εάν διαπιστωθεί ότι πλησιάζει ή ξεπερνά το 1».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι δυσοίωνες προβλέψεις για την Ευρωζώνη πιέζουν το ευρώ

Σύμφωνα με τις αναθεωρημένες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο ρυθμός ανάπτυξης της Ευρωζώνης αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 7,7% το 2020 λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη μείωση στην ιστορία και σημαντικά μεγαλύτερη από τη συρρίκνωση κατά 4,5% που κατεγράφη στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να δεχθεί ιδιαίτερα ισχυρό πλήγμα επιδρώντας αρνητικά στο ΑΕΠ, κυρίως λόγω της αναμενόμενης σημαντικής πτώσης της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδυτικών δαπανών.

Οι δυσοίωνες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επηρέασαν αρνητικά το ευρώ την εβδομάδα που διανύσαμε, καθώς και η απόφαση του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας σχετικά με το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων (Public Sector Purchase Programme-PSPP) της ΕΚΤ, η οποία έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την αντίστοιχη απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Δεκέμβριο του 2018 για τη νομιμότητα του προγράμματος. Η ΕΚΤ εισήγαγε το εν λόγω πρόγραμμα τον Μάρτιο του 2014 και το διατήρησε σε ισχύ έως το τέλος του 2018, ενώ τον Νοέμβριο του 2019 προέβη σε επανεκκίνησή του, με κύριο στόχο τη στήριξη της οικονομίας της Ευρωζώνης μέσω της διατήρησης του δανειακού κόστους σε χαμηλά επίπεδα. Σύμφωνα με το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο της Γερμανίας, το PSPP υπερβαίνει τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ οι οποίες σχετίζονται αποκλειστικά με το πεδίο της νομισματικής πολιτικής και θεωρείται «εν μέρει αντι συνταγματικό», καθώς παραβιάζει την ευρωπαϊκή συνθήκη ως προς την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης των προϋπολογισμών των κρατών-μελών.

Στο ως άνω διαμορφούμενο πλαίσιο, η γερμανική κεντρική τράπεζα (Bundesbank) καλείται να διακόψει τη συμμετοχή της στο εν λόγω πρόγραμμα μετά μια περίοδο τριών μηνών, εκτός και αν η ΕΚΤ παρουσιάσει δημόσια στοιχεία ότι η αγορά ομολόγων ανταποκρίνεται στην αρχή της αναλογικότητας. Στον απόηχο αυτών των αρνητικών εξελίξεων, η ισοτιμία ευρώ/δολ. υποχώρησε κάτω από την περιοχή του 1,08 την Τετάρτη για πρώτη φορά από τις 24 Απριλίου, πριν καταφέρει να κερδίσει κάποιο από το χαμένο έδαφος στις αγορές της Ευρώπης την επόμενη ημέρα προς την περιοχή του 1,0850 και να διατηρηθεί στα επίπεδα αυτά νωρίς την Παρασκευή, εν αναμονή των στοιχείων για τις θέσεις α-πασχόλησης στις ΗΠΑ τον μήνα Απρίλιο τα οποία, σύμφωνα με την εκτίμηση της αγοράς, αναμένεται να δείξουν σημαντική αύξηση της ανεργίας.

Παρά την προσπάθεια ανόδου, η ισοτιμία παρέμεινε 1,5% χαμηλότερα από τα πρόσφατα υψηλά ενός μήνα που είδαμε μία εβδομάδα νωρίτερα και 3,2% χαμηλότερα από τις αρχές του έτους.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Πληθαίνουν οι ενδείξεις για ύφεση της οικονομίας

Αρνητικός πληθωρισμός τον Απρίλιο, μείωση εισαγωγών, εξαγωγών τον Μάρτιο

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Αρνητικός οιωνός για την πορεία της ελληνικής οικονομίας είναι τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) για τις εμπορευματικές συναλλαγές της χώρας κατά τον μήνα Μάρτιο και τον δείκτη τιμών καταναλωτή για τον μήνα Απρίλιο. Οι εξαγωγές, με εξαίρεση τους κλάδους τροφίμων και χημικών, κατέγραψαν σημαντική μείωση, επηρεασμένες από τις συνθήκες χαμηλής ζήτησης που διαμορφώθηκαν τον Μάρτιο σε βασικούς προορισμούς των ελληνικών προϊόντων, ενώ τον Απρίλιο, με τη χώρα σε lockdown, σημειώθηκε αρνητικός πληθωρισμός και μάλιστα σε επίπεδα που είχαμε να δούμε από τις αρχές του 2016, όταν η Ελλάδα βρισκόταν ακόμη σε καθεστώς αυστηρών κεφαλαιακών ελέγχων. Η μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, θετική εκ πρώτης όψεως εξέλιξη, στην πραγματικότητα πρόκειται για ακόμη μία ένδειξη εισόδου σε υφεσιακή περίοδο και σχετίζεται με την αναστολή πολλών οικονομικών δραστηριοτήτων και κατ' επέκταση με τη μείωση των εισαγωγών.

Η σταδιακή άρση των μέτρων προστασίας από τον κορωνοϊό στις αγορές στις οποίες εξαγονται τα ελληνικά προϊόντα αναμένεται να περιορίσουν μέρος μόνο των απωλειών, καθώς και στις αγορές αυτές περιμένουμε οικονομική ύφεση και ίσως ακόμη μεγαλύτερη μείωση των εξαγωγών να εμφανισθεί μόνο στα στοιχεία του Απριλίου. Δεν είναι οίγουρο, ωστόσο, ότι θα συμβεί το ίδιο και στην περίπτωση του πληθωρισμού και μένει να δούμε εάν αυτή η διαμόρφωσή του στο -1,4% τον Απρίλιο σχετίζεται κυρίως με τη σημαντική μείωση στις τιμές των καυσίμων ή είναι αποτέλεσμα της μειωμένης ζήτησης, η οποία υπό

τον φόβο της ανεργίας και της συρρίκνωσης του διαθέσιμου εισοδήματος θα υποχωρήσει περαιτέρω.

Σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε η ΕΛΣΤΑΤ, η συνολική αξία των εξαγωγών κατά τον μήνα Μάρτιο διαμορφώθηκε σε 2,49 δισ. ευρώ έναντι 2,80 δισ. ευρώ τον Μάρτιο του 2019, υποχωρώντας κατά 11,2%. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, η αξία των ελληνικών εξαγωγών τον Μάρτιο του 2020 μειώθηκε κατά 4,4% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα. Το πρόσημο στο α' τρίμηνο του τρέχοντος έτους παραμένει οριακά θετικό για τις ελληνικές εξαγωγές, με αύξηση 0,3% συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών και 4,9% εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών.

Η αύξηση των εξαγωγών τροφίμων και δευτερευόντων των ελαίων και των χημικών συγκράτησε περαιτέρω απώλειες στις εξαγωγές κατά τη διάρκεια του Μαρτίου. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων (ΠΣΕ) οι εξαγωγές τροφίμων, που αποτέλεσαν και τη δεύτερη μεγαλύτερη σε αξία κατηγορία, ενισχύθηκαν τον Μάρτιο κατά 15,5% και έφτασαν τα 452,9 εκατ. ευρώ. Οι εξαγωγές χημικών αυξήθηκαν κατά 9,9% και διαμορφώθηκαν σε 394,7 εκατ. ευρώ, ενώ οι εξαγωγές ελαίων αυξήθηκαν κατά 63,9% και διαμορφώθηκαν σε 57,2 εκατ. ευρώ.

Η συνολική αξία των εισαγωγών υποχώρησε κατά 9,8% τον Μάρτιο του 2020 σε σύγκριση με τον Μάρτιο του 2019, στα 4,28 δισ. ευρώ, ενώ η υποχώρηση είναι 8% εάν εξαιρεθούν οι εισαγωγές πετρελαιοειδών. Αποτέλεσμα: το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου περιορίστηκε κατά 7,9%, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών και κατά 13,1%, εάν αυτά εξαιρεθούν.

Οι μεγαλύτερες ετήσιες μειώσεις καταγράφηκαν στις τιμές των καυσίμων και δη 28,6% στο φυσικό αέριο και 25,1% στο πετρέλαιο θέρμανσης. Από την άλλη, οι μεγαλύτερες ετήσιες αυξήσεις τιμών καταγράφηκαν στις τιμές φρούτων (26,5%), κάτι που κυβερνητικά στελέχη το αποδίδουν στις αυξημένες εξαγωγές στο εξωτερικό.

Η αξία των εξαγωγών μειώθηκε κατά 11,2%, ενώ ο πληθωρισμός του Απριλίου διαμορφώθηκε στο -1,4%.

Προβληματισμό εξάλλου προκαλεί η υποχώρηση του δείκτη τιμών καταναλωτή κατά 1,4 τον Απρίλιο του 2020. Σημειώνεται ότι τελευταία φορά που καταγράφηκε αρνητικός πληθωρισμός σε αυτά τα υψηλά επίπεδα ήταν τον Μάρτιο του 2016 (-1,5%).

Οι μεγαλύτερες ετήσιες μειώσεις καταγρά-

φηκαν στις τιμές των καυσίμων και δη 28,6% στο φυσικό αέριο, 25,1% στο πετρέλαιο θέρμανσης, 15,5% στα καύσιμα - λιπαντικά, 11,2% στις πατάτες και 6,2% στον καφέ και στο τσάι. Από την άλλη, οι μεγαλύτερες ετήσιες αυξήσεις τιμών καταγράφηκαν στα ακόλουθα είδη: φρούτα (26,5%), θέμα μάλιστα για το οποίο υπήρξαν εκτενείς αναφορές το προηγούμενο διάστημα, με κυβερνητικά στελέχη να αποδίδουν τις αυξήσεις στις εξαγωγές φρούτων στο εξωτερικό, χοιρινό κρέας (6,8%), αλλαντικά (5%), γιαούρτι (4,7%) και φαρμακευτικά προϊόντα (3,9%). Και στην τελευταία αυτή κατηγορία παρατηρήθηκαν ανατιμήσεις οι οποίες αποδόθηκαν στην υψηλή ζήτηση για κάποια είδη, λόγω της πανδημίας.

Νέες απώλειες στο ΧΑΚ την Τρίτη

Σημαντική πτώση που φτάνει τις 1,52% παρουσίασε την Τρίτη το Χρηματιστήριο, αθρούνου από τις απώλειες κυρίως στους τραπεζικούς τίτλους.

Ο Γενικός Δείκτης υποχώρησε στις 47,24 μονάδες. Μεγαλύτερη ποσοστιαία πτώση παρουσίασε ο Δείκτης FTSE/CySE 20, ο οποίος υποχώρησε στις 28.04 μονάδες, παρουσιάζοντας απώλειες σε ποσοστό 1,68%. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €158.781.

Μοιρασμένη εικόνα παρουσίασαν οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες. Κέρδη παρουσίασε ο τομέας των Ξενοδοχείων με 1,02% και η Εναλλακτική Αγορά με 0,44%. Αντίθετα σημαντικές ζημιές παρουσίασαν οι Επενδυτικές Εταιρείες με 3,30% και η Κύρια Αγορά με 2,91%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €113.156 (πτώση 5,07% - τιμή κλεισίματος €0,58). Ακολούθησαν οι μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας με €15.833 (πτώση 3,33% - τιμή κλεισίματος €0,58), της Logicon με €7.580 (άνοδος 0,53% - τιμή κλεισίματος 0,95), της Petrolina Holdings με €6.044 (πτώση 5,63% - τιμή κλεισίματος €0,75) και της Πανδώρα Επενδύσεις με €3.300 (άνοδος 20% - τιμή κλεισίματος €0,06). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, έντεκα κινήθηκαν ανοδικά, έξι πτωτικά και δύο παρέμειναν αμεταβλητές. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 191.

S&P: Οι στόχοι μείωσης των NPEs δεν θα επιτευχθούν

ΗΕλλάδα χτυπήθηκε από την πανδημία τη στιγμή που η οικονομία της είχε μπει σε μία οδό ανάκαμψης και οι προσπάθειες μείωσης του μεγάλου όγκου των μη εξυπηρετούμενων δανείων των ελληνικών τραπεζών είχαν ενταθεί, σημειώνει ο οίκος αξιολόγησης S&P σε νέα του έκθεση. Ωστόσο, όπως αναφέρει, λόγω των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν αλλά και του «παγώματος» της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρώπη, περιορίζονται οι προοπτικές για τις ελληνικές τράπεζες να κλείσουν το τεράστιο χάσμα που τις χωρίζει με την υπόλοιπη Ευρωζώνη σε ό,τι αφορά την ποιότητα ενεργητικού και την κερδοφορία, ενώ εκμυδενίζονται οι πιθανότητες γρήγορης μείωσης των NPEs.

Υφεση 9%

Ο οίκος αξιολόγησης επαναλαμβάνει τις προβλέψεις του για την ελληνική οικονομία, εκτιμώντας πως η ύφεση φέτος θα κινηθεί κοντά στο 9%, ενώ το 2021 αναμένεται να ανακάμψει της τάξης του 5%, και επισημαίνει πως η πανδημία αύξησε τον κίνδυνο σημαντικής καθυστέρησης των σχεδίων των τραπεζών για την εκκαθάριση του ενεργητικού και την αποκατάσταση της αδυναμίας κερδοφορίας. Τα NPEs, όπως αναφέρει, ήταν περίπου 68 δισ. ευρώ στα τέλη του 2019 και στόχος των τραπεζών ήταν η μείωσή τους κατά 30-35 δισ. το 2020-2021, κυρίως μέσω πωλήσεων και τιτλοποιήσεων. Ωστόσο, τονίζει η S&P, η πανδημία και τα μέτρα που σχετίζονται με την αντιμετώπισή της θα δυσκολύνουν τις προοπτικές ανάκαμψης της αγοράς ακινήτων, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και έτσι τις

Το σχέδιο «Ηρακλής» είναι απίθανο να επιταχύνει τη μείωση των προβληματικών δανείων των ελληνικών τραπεζών.

πιθανότητες ανάκτησης από εμπορικά και στεγαστικά δάνεια που έχουν εγγυήσεις ακίνητη περιουσία. Παράλληλα, όπως εκτιμά, λόγω της κρίσης η ζήτηση για προβληματικά στοιχεία ενεργητικού από τους επενδυτές θα μειωθεί, ενώ σε αυτό το περιβάλλον το σχέδιο «Ηρακλής» είναι απίθανο να επιταχύνει τη μείωση των προβληματικών δανείων των ελληνικών τραπεζών.

Μείωση κερδοφορίας

Ετσι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της S&P, ο δείκτης NPEs των ελληνικών τραπεζών θα μειωθεί μόνον στο 35% έως τα τέλη του 2021, τη στιγμή που στόχος των ελληνικών συστημικών τραπεζών ήταν να επιτευχθεί αυτό το ποσοστό στα τέλη του τρέχοντος έτους. Επίσης, ο οίκος αναμένει πως οι πιστωτικές ζημιές θα κινηθούν κοντά στις 200 μονάδες βάσης το 2020 και το 2021, με ή χωρίς πωλήσεις NPEs. Τέλος, όπως επισημαίνει, εξαιτίας του υψηλότερου κόστους κινδύνου και σε συνδυασμό με τις περιορισμένες προοπτικές για παροχή νέου δανεισμού και τη μείωση των περιθωρίων, η κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών αναμένεται να μειωθεί.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Δύο νέες εξόδους της Ελλάδας στις αγορές «βλέπει» η Deutsche Bank

Η εκδοτική δραστηριότητα της Ελλάδας φέτος δεν αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά και θα κινηθεί στο ανώτατο εύρος των ορίων που έχει θέσει ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους κατά την παρουσίαση της στρατηγικής δανεισμού του 2020, στα τέλη του περασμένου έτους, όπως εκτιμά η Deutsche Bank σε νέα της έκθεση. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της, το σύνολο των κεφαλαίων που θα αντλήσει το ελληνικό Δημόσιο από τις αγορές φέτος θα κινηθεί στα 8 δισ. ευρώ, με τη χώρα να αναμένεται να βγει ξανά στις αγορές το καλοκαίρι καθώς και στα μέσα του φθινοπώρου. Ενώ οι εκδοτικές ανάγκες των περισσότερων χωρών της Ευρωζώνης αυξάνονται, με τις αρχές διαχείρισης χρέους σε πολλές χώρες να προχωρούν σε ανθεώρηση προς τα πάνω του προγράμματος δανεισμού για φέτος (π.χ. Βέλγιο, Φινλανδία, Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία, Ιρλανδία) λόγω των έκτακτων συνθηκών που δημιουργεί η πανδημία και της ανάγκης χρηματοδότησης των μέτρων στήριξης της οικονομίας, για την Ελλάδα η Deutsche Bank δεν «βλέπει» σημαντική άνοδο των δανειακών αναγκών.

Ο ΟΔΗΧ είχε θέσει ως στόχο την άντληση 4-8 δισ. ευρώ από τις αγορές φέτος, με την κρίση του κορωνοϊού να οδηγεί τον οργανισμό να κινηθεί πλέον στο ανώτατο όριο αυτού του στόχου. Με τις δύο προηγούμενες εκδόσεις, του 15ετούς και του 7ετούς ομολόγου, έχουν ήδη αντληθεί 4,5 δισ. ευρώ και σύμφωνα με την Deutsche Bank αναμένεται μια νέα έκδοση τον Ιούλιο για την άντληση 2,5

Το καλοκαίρι και στα μέσα φθινοπώρου – Εκτιμά ότι η χώρα θα αντλήσει συνολικά φέτος 8 δισ. ευρώ.

δισ. ευρώ και μια άλλη (η τέταρτη συνολικά για το έτος) τον Οκτώβριο, από την οποία αναμένεται να αντληθεί 1,5 δισ. ευρώ.

Για το σύνολο των χωρών της Ευρωζώνης, η Deutsche Bank εκτιμά πως οι συνολικές εκδόσεις χρέους θα κινηθούν στο 1,207 τρις. ευρώ φέτος, ενώ έχουν ήδη εκδοθεί ομολόγα ύψους 503 δισ. ευρώ, υποδηλώνοντας πως στο επόμενο διάστημα θα υπάρξει κύμα νέων εκδόσεων χρέους, το οποίο θα ξεπεράσει τα 700 δισ. ευρώ. Παράλληλα, αναμένονται συνολικά εκδόσεις εντόκων γραμματίων ύψους περίπου 330 δισ. ευρώ φέτος.

Σημειώνεται πως το 2019 οι συνολικές εκδόσεις χρέους των χωρών της Ευρωζώνης ήταν κάτω από τα 800 δισ. ευρώ. Αξίζει να αναφέρουμε πως, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, η πανδημία έχει δημιουργήσει πρόσθετες εκδοτικές ανάγκες ύψους περίπου 700 δισ. ευρώ, με τις εκδόσεις χρέους στην Ευρωζώνη να κινούνται σε ρυθμούς ρεκόρ. Όπως εκτιμά η Danske Bank, η πανδημία έχει αυξήσει την ανάγκη εκδόσης ομολόγων στην περιοχή κατά 30% σε μέσο όρο.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Deloitte

Αντιμετωπίζοντας τον COVID-19 με ανθεκτικότητα

Οι αρχές λαμβάνουν αποφασιστικά μέτρα που οδηγούν τις επιχειρήσεις στην επανεξέταση της επάρκειας των μέτρων ετοιμότητάς τους. Στόχος μας είναι να βοηθάμε τις επιχειρήσεις να διαχειριστούν τους επιχειρηματικούς κινδύνους από την έξαρση του COVID-19.

www.deloitte.com/COVID-19

